

UÇAN SÜPÜRGE KADIN İLETİŞİM BÜLTENİ

SÜRELİ YAYIN - İKİ AYDA BİR ÇIKAR

SAYI 17 - Şubat / Mart 2003
8.000.000 TL

UÇAN HABER

SAVAŞ:
Kadınlar Savaşı Görüyor

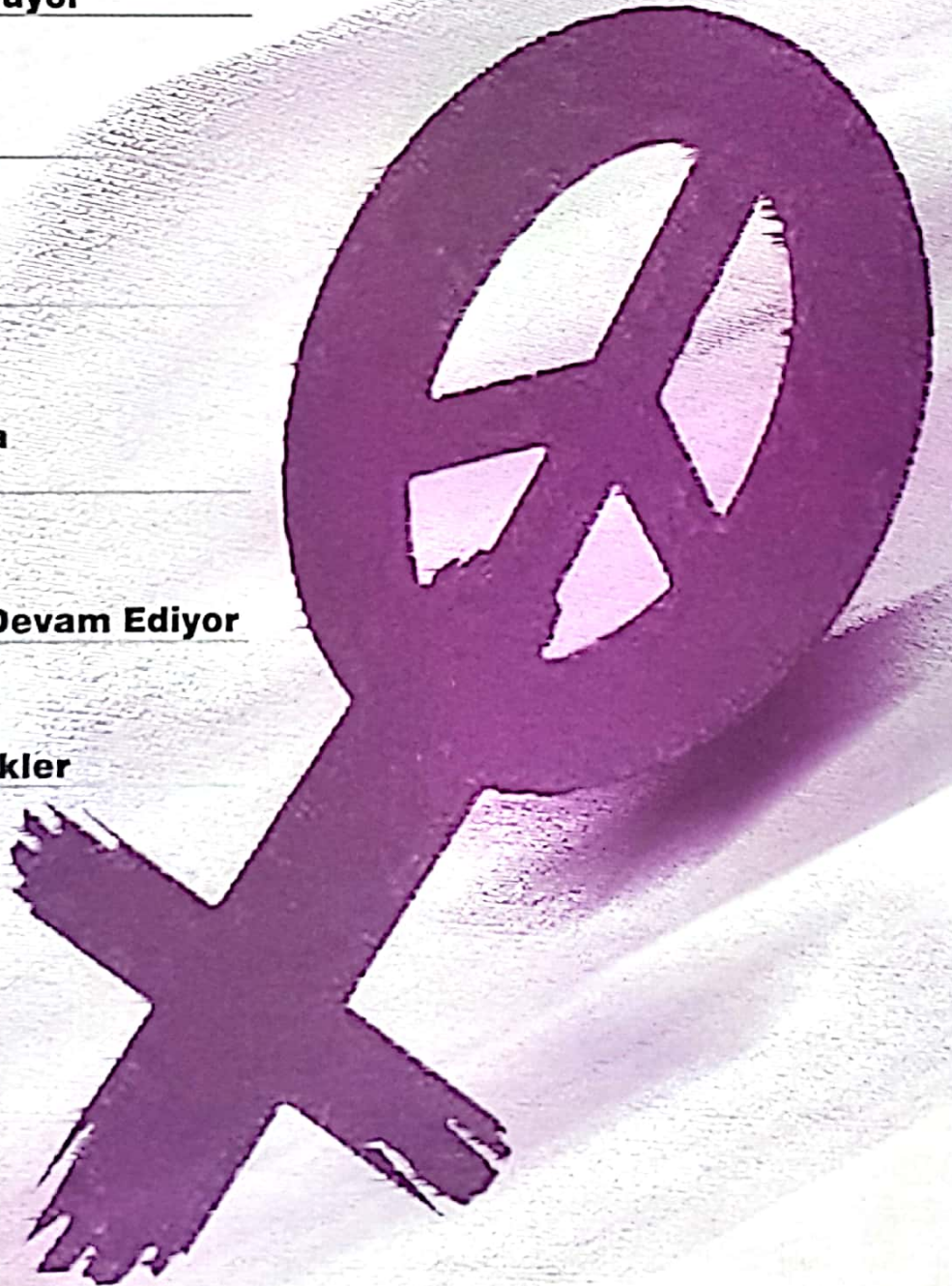
8 MART:
Güzel Bir Gün

ŞİDDET:
Demir Leblebi

CEDAW:
Kadınlar Ayrımcılığa
Karşı Buluşuyor

UÇAN SÜPÜRGE:
Projelerle Uçmaya Devam Ediyor

İMKANSIZ AŞK:
Bizi Anlatan (!) Erkekler

Marlene

6. Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali'nde

KADINLARIN GÖZÜ SAVAŞI GÖRÜYOR

O çok bilinen deyişe bir göndermeyle, "Söz uçar!" diyerek başlayalım. Uçan Haber'in yeni sayısı ellerinizde. Sözün uçuculuğuna inat, yazının kalıcılığını kutsamak için!..

Beş yıl önce, kadınlar arasında bir iletişim köprüsü kurmak için çıkarmaya başlamıştık bu bülteni; 17. sayıya ulaştık. Her Uçan Haber'de, okuyucunun karşısına kadınların evreninden süz-düğümüz haberlerle çıktık. Ülkemizde ve dünyada olup bitenleri kadınca yorumladık.

Kadınların sorunlarına, taleplerine öncelik verdik, eşitlikçi bir dünya düzeni için sesimizi yükselttik.

Düzenin meşruiyetini kutsadığı şiddeti kadının yazgısı olarak belleten erkek iktidarına karşı durduk. Şiddeti körükleyerek savaşa prim verenlerden, gün-birlik politikalar üreterek eşitsizliği besleyen söylemlerle nutuk atanlardan hesap sorduk. Kadının insan haklarına inanan bir sivil toplum kuruluşu olarak, ezilen, hor görülen kadınların yanında olduk hep. Yoksulluğa karşı kadın emeğinin gücünü, eşitsizliğe karşı özgürlüğü önerdik. İşte Uçan Süpürge, kadın hareketinin belleğine bu bültende yer alan haberler, görüşler, talepler, itirazlarla da katkıda bulunuyor. Çünkü yazılan her satır 'kalıyor'. Uçan Haber, kadınlar üzerinden toplumun nabzını tutarken içine aldığı her bilgi ve belgeyle bir anlamda arşiv değeri taşıyor. Bugünü yarına aktarmak, unutmamak ve unutturmamak için.

İnsanlığın seyir defterinde kirli bir sayfa daha açıldı. ABD o önüne geçilmez terör tutkusunu kusursuz bir savaş planına tahvil etti ve şiddete dayalı gücünü Irak'ın üzerine bombalar biçiminde kismaya başladı. Savaş sinyallerinin kulaklarımızda çinladığı günlerde 'kutladığımız' 8 Mart'ta, dünya kadınları olarak barış istemiştik oysa! Şimdi binlerce kadın silahların gölgesinde savaşı deneyimliyor. Gökyüzünde barış kuşları değil ölüm makineleri uçuşuyor. Yanı başımızda sürüp giden bu kirli savaşın, sonu baştan belli bu çirkin oyunun kendini Süperman sa-

nan aktörleri; yok yere ölecek binlerce insanın, eli bağrında kalacak binlerce kadının, büyüdüğünü göremeyecek binlerce çocuğun kabusu oluyor.

Bu savaşın haksızlığına bu kara günlerin siyahıyla; insanca yaşama hakkına barışın bembeyazlığıyla karşılık vermek istedik. Siyah ve beyaz yaptık sayfalarımızı. Bu sayımızda ateşin düştüğü yerdeki acıyı bulacak, ayyuka çıkan ama kimselerin duymadığı barış çığlıklarını duyacaksınız. Kadınların penceresinden savaşın türlü manzaralarına bakacaksınız. Irak'ın orta yeri nasıl yangın yerine döndü, onu göreceksiniz.

Uçan Haber'in bu sayısına savaşın gölgesi düştü. Kadınlar olarak her ne kadar ABD'nin bu tek kişilik gösterisine kilitlensek de sayfalarımız kadın

haberleriyle dolu. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü kutlamalarından namus cinayetlerine, sağlık haberlerinden şiddet öykülerine, Uçan Süpürge'nin projelerinden diğer kadın örgütlerinin etkinliklerine kadar pek çok konu var bu sayımızda.

Kadın haberleriyle yerel gündemi ulusal gündeme taşıyacak 8 ilden habercilerle buluştuk Mart ayında. Yerel Kadın Muhabirler Ağı Projemize de geniş bir yer ayırdık.

Söyleyecek çok sözümüz var elbette.. Ama şimdi sözün uçuşma vaktidir.

Söz uçar... Yazı kalır...

17. kez merhaba!

Sahibi:
Ürün Güner
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Halime Güner
Adres: Büyükelçi Sokak 20/4
Kavaklıdere / ANKARA
Tel: 312 427 00 20 (pbx)
Fax: 312 466 55 61
URL: <http://www.ucansupurge.org>
e-posta : web@ucansupurge.org

Proje Koordinatörü:
Uğur Yüksel

Editor:
Selen Doğan, Sibel K. Türker
Yayına Hazırlayanlar:
Çiğdem Ferah, Burcu Şensoy, Reyhan
Atasü, Nurdan Atalay, Berrin Balay,
Semiramis Yılmaz, Ayşegül Oğuz,
Fusun Okutan,

Yapım:TASARYA
Tel: 212 280 75 85
E-Mail : info@tasarya.com

Abonelik için:
Yıllık 10.000.000.TL
Dışbank, Kavaklıdere Şb.
304 21 1232 No'lu Hesap

Fiyatı
3.000.000.TL

SÜPÜRGE PROJELERLE UÇMAYA DEVAM EDİYOR

Uçan Süpürge olarak, kurulduğumuz günden beri sayısız projeyi hayata geçirdik. Kadınların gücüne inanan, kadın hareketine destek veren kişi ve örgütlerle işbirliği yaptık. Çalışmalarımızın yönünü kadınlarla, kadınlar için ve kadın bakış açısıyla belirledik. Çalışmalarımızla gündem yaratarak, var olan sorunlara çözüm üretmek için siyasetçilere, sivil toplum kuruluşlarına çağrı yaptık. Tüm bunlar Türkiye’de kadın hareketinin daha da ivme kazanması içindi. Projelerimiz tüm hızıyla sürüyor. Uçan Süpürge’nin ofisinde koşuşturma hiç bitmiyor.

Kadınların ‘yerel’ gündemini ‘ulusal’ gündeme taşımak amacıyla geliştirdiğimiz **Yerel Kadın Muhabirler Ağı** projemizin başlama vuruşunu yaptık. Toplumun nabzını yüksek güvenlikli cam kulelerden tutmaya çalışan habercilerin karşısına, alternatif bir medya yaratmak üzere çıktık. Kırsaldan, kentlerden, varoşlardan kadın haberlerinin akacağı bir havuz oluşturduk. Bu proje için ilk etapta 8 il belirledik. Bu illerde yaptığımız toplantılar sonucunda seçtiğimiz kadın haberci adaylarımız 22-23 Mart tarihlerinde Ankara’da ağırladık. Uçan Süpürge’nin ofisinde iki günlük bir eğitime katıldı haberci adaylarımız. Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi öğretim elemanlarının verdiği bu eğitim, Yerel Kadın Muhabirler Ağı Projesi’nin en önemli aşamalarından biri oldu.

Kadın örgütleri arasında haber ve bilgi alışverişi elbette çok önemli. Birbirimizden haberdar olmamız, etkinliklerimizi karşılıklı olarak izlememiz ve ortak hareket alanları yaratmamız gerekiyor. Bu iletişimin daha sağlam temellere oturması, daha ‘doğru’ bir seyir izlemesi için Veri Tabanı Projesi’ni hayata geçirdik. Tüm kadın örgütleri ve kadın çalışması ya-

pan kuruluşların adreslerini içeren kapsamlı bir veri tabanı oluşturduk. Mevcut adresleri güncelledik bu çalışma için pek çok yeni adres ekledik. Bu projenin kadınlar arasında iletişimi ve etkileşimi arttıracığına inanıyoruz.

Teknolojinin ‘nimetlerinden’ yararlanmak konusunda kadınların artık daha ısrarcı olduklarını görüyoruz. Dünyada ve ülkemizde olup bitenleri internet üzerinden öğreniyoruz mesela. Birbirimizle haberleşmemiz daha hızlı ve kolay oluyor üstelik. Bize ulaşan pek çok kadın, Uçan Süpürge’nin web sayfasından izlediğini söylüyor kadınların gündemini. Her hafta yeni haberlerle, yorumlarla, duyurularla, makalelerle ve kültür-sanat dünyasından gelişmelerle güncellenen web sayfamız, siz kadınlarla ‘sanal’ dünyadaki buluşma adresimiz!

Her cumartesi Radyo X’te yaptığımız radyo programlarında, kadınları ilgilendiren pek çok konuyu ele alıyoruz. Her hafta bir konuğumuzla kadınların farklı sorunlarını tartışıyoruz. Uçan Süpürge’nin ‘Radyo Günleri’ne sizi de bekleriz.

Ve festival! 6. Kadın Filmleri Festivali’ne sayılı günler kaldı. Bu yıl yine dünyanın filmini taşıyoruz Ankara’ya; kadın filmleriyle dolduruyoruz başkentin sinema salonlarını. Festivalde pek çok sürpriz konuğumuz da olacak. Mayıs ayında tüm sinemaseverler Uçan Süpürge’nin 6. Kadın Filmleri Festivali için Ankara’nın yolunu tutacak.

Uçan Süpürge.. Kadınlar için... Kadınlarla... Kadınca bir bakışla... uçmaya devam ediyor, edecek!

Yerel Kadın Muhabirler Ağı

Hepinize merhaba...

Uçan Süpürge kurulduğu günden beri bir hayali izliyor adım adım. Bugüne değin yapıp ettiğimiz ne varsa bu büyük hayalin gerçekleşmesi içindi. Üç bin parçalı bir bul-yapın en küçük parçalarını bir araya getirmeye uğraşarak o güzel resmi ortaya çıkartmaya çalışıyoruz. Hayal dediysek yanlış anlaşılmasın, ayaklarımız sıkı sıkı basıyor yere. Ama bazen de uçmak gerekiyor, içinde yaşadığımız dünyayı daha iyi görebilmek için.

Bu uzun yola çıkmaya karar verirken kadınlar ve kadın sivil toplum örgütleri arasında iletişim ve işbirliğini sağlamak başlıca amacımızdı. Dumanla bile haberleşmeye razıydık, yeter ki olsun diyerek. Birbirimizden öylesine kopuk ve seşimizi duymaz- duyuramaz bir haldeydik ki. Ancak teknoloji bize iyi yüzünü gösterdi. Bülten, radyo ve televizyon programları derken, bir de baktık internet dünyasındayız. Sizlerle daha da yakınınız şimdi.

Kadına ait gündem büyük medya tarafından, bizlere bilmemiz istendiği kadar ulaşmakta. Bu ağın içinde yakalayabildiklerimizi; deyim yerindeyse damlalıkla çekiyoruz. Öyle ki, çoğu kez kadınlara ait haberleri bir de tersten okumamız ve yeniden yorumlamamız gerekiyor. Hem de haberin kaynağına bu denli uzak kalmışken. Peşine düştüğümüz haberlerin doğruluğundan kimi kez şüpheyeye düşüyoruz. Malum, o haber bize ulaşmaya kadar kaç kontrol kaleminden geçmiş, belki eğilip bükülmüş, "sakıncalı" bulunan unsurlar ayıklanıp bertaraf edilmiş. Biz kadınlar, üzerinde "görölmüştür" damgası taşıyan haberlerin alıcısı durumuna düşmüşüz.

İşte şimdi Uçan Süpürge, üzerinde epey uzun bir zamandır çalıştığı bir projeyi hayata geçiriyor. "Yerel Kadın Muhabir Ağı" kurulmasına ilişkin

bu proje, çıkış nedenini "Alternatif Bir Medya Yaratmak" amacına dayandırıyor. İstanbul merkezli medyanın çok çok uzak kaldığı kuytularda, köşelerde kadınların yaşadığı bir hayat var ve biz de bu dile gelmeyen hayatın peşine düşmek istiyoruz.

Bu güzel, bir güzel projenin ilk adımını attık. 22-23 Mart tarihlerinde, Uçan Süpürge ve Ankara Üniversitesi İletişim Mezunları Vakfı işbirliğiyle düzenlenen "Yerel Kadın Muhabirler Eğitim Programı" Ankara'da gerçekleştirildi. Proje kapsamında ilk adımda

belirlenen illerden 10 kadın temsilci-kadın muhabir adayı yoğun bir eğitimden geçtiler. Eğitim, Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nden Prof. Dr. Korkmaz Alemdar (BM İnsan Hakları Komisyonu Türkiye Milli Komitesi Üyesi), Yard. Doç. Dr. Mine Gencel Bek, Yard. Doç. Dr. Abdürrezzak Altun, Yard. Doç. Dr. Nilüfer Timisi, Ankara Üniversitesi Kadın

Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (KASAM) Uzmanı Aksu Bora tarafından verildi ve "Türkiye'de Gazetecilik ve Medyanın İşleyişi", "İnsan Hakları", "Kadın Sorunları ve Medya", "Haber Toplama ve Yazma Teknikleri" konularını kapsıyordu. Kurcalamanın, keşfetmenin, yeniden ve yeniden öğrenmenin heyecanını kadın muhabirlerle birlikte hepimiz yaşadık.

Projenin ikinci adımında, ülkenin dört bir yanından uçarak gelecek haberleri bekliyoruz artık. Kadının gündemini ilk elden, bozulmamış, üzerinde oynanmamış haliyle yakalamak ve sizlere ulaştırmak en büyük mutluluğumuz olacak.

Bundan böyle, yerel kadın muhabirlerin yazılarına www.ucansupurge.org adresinden ulaşacaksınız. Kuş kanadı kalem olunca, yazılır elbet kadınların derdi de, neşesi de...

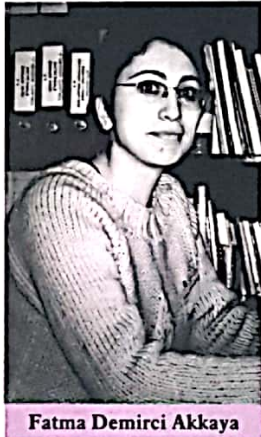

Şirin Singin

Birincil amacım kadın sorunları. Bu amaç dahilinde iletişimin büyük önemi var. Uçan Süpürge Yerel Kadın Muhabirler Ağı Projesi de, oluşturmaya çalıştığımız iletişimin büyük destekleyicisi. Bir üyesi olduğum bu projeyi gerçekleştirme sürecinde ilk adımımızı attık ve ortaklığımızı paylaştık. Yaşadığımız gerçekleri, yerelden aktarmak mutluluk ve heyecan verici. Teşekkürler Uçan Süpürge...
Şirin Singin - Çanakkale

Dolu dolu iki günün sonunda ayırdına vardığım bir şey oldu. Bu kadar yoğun çalışma sürecinden sonra bizler hala konuşuyorduk. Bu durum herkes tarafından görülmeli bence. Kadınların bir arada neler yapabileceğinin önemli bir kanıtı çünkü. Başta çalışanlar olmak üzere buradaki herkesi tanımaktan çok çok mutluyum. Birlikte iyi bir şeyler yapabileceğimizden eminim ve yüreğim kıpır kıpır.

Fatma Demirci Akkaya - Eskişehir

Fatma Demirci Akkaya

Fergül Özgüven

Sanki yıllardır izini sürdüğüm 'kayıp dost'a kavuşmuş olmanın tarif edilemez heyecanını yaşadım "Yerel Kadın Muhabirler" eğitim toplantısında... Hani Edirne'den Ardahan'a bu memleket var ya, bu kadınlar, bu sıcaklık, bu koku, bu sevgi, bu cesaret, bu yürek çarpıntısı... bizim. Bizim Eskişehir, Diyarbakır, Gaziantep, Mersin, Antalya, İzmir, Çanakkale, Ankara... Bizim kadınlar, bizim haberler, bizden sesler, sözler, umutlar, neşeler. Uçan Süpürge'nin başlattığı "yerel muhabirler" ağı bir uçtan diğer uca, boydan boya kapla-

yacak Anadolu'yu diye düşünüyorum. Bugün 8 il. Yarın 38, öbür gün 68. Bir de bakmışsınız iller bitmiş de ilçelerden, köylerden gönüllü muhabirlerle bir kadın medya ordusu oluşturacak bu kadınlar. Hani bu uzmanlar, bu profesyoneller böyle kulaklarını tıkamaya, gözlerini yummaya devam ederlerse kadınlar kendi haberlerini kendileri yapmayı da öğrenecekler! Korkun.

Fergül Özgüven - İzmir

Bu eğitime başlamak benim için bir serüven. Kadınlarla birlikte olmak, ortak bir üretim ve bilgi sürecinde bulunmak keyif verici. İlk kez karşılaştığım arkadaşlarımı uzun zamandır

birlikte olduğum arkadaşlarım gibi algıladım. Bunda öncelikle Halime'nin coşkusu etkili oldu. Diğer arkadaşların yakınlığı, ilgisi de beni çok etkiledi, çok genç olmalarına karşın... Biz kadınlar; birlikte olmanın, üretmenin mutluluğunu yaşıyoruz. Eğitim programının içeriği, öğretmenlerin sunuşları da oldukça verimliydi benim için. Yeni şeyler duymak, savunduğum düşüncelerimin başkaları tarafından da paylaşıldığını görmek ne güzel! Eğitim yorucuydu ama güzeldi. Bunlara yeme-içmeyi de eklemekten edemeyeceğim. Yemeyi seven bir olarak bolca yedim. Yapanların ellerine sağlık. Bu serüven nasıl gelecek merak ediyorum. Yeniden buluşmak umuduyla...

Harbiye Ateş - Mersin

Adım Naşide Buluttekkin... Yerel Kadın Muhabirler Ağı Projesi'ne Diyarbakır'dan katılıyorum. Diyarbakır'da Kadın Emekçileri Değerlendirme Vakfı'nın yürüttüğü "Yerel Kalkınmada Kadın Liderliğinin Desteklenmesi" projesinin saha koordinatörüyüm.

Ayrıca Diyarbakır Kadın Platformu ve Yerel Gündem 21 Kadın-Çocuk Çalışma Grubu'nun üyesiyim. Bu projeye Kadın Platformu'nun önerisi üzerine katıldım. Üstlenmişim misyon beni çok heyecanlandırıyor. Çünkü, Diyarbakırlı kadınların sesi olmak gibi bir sorumluluğu üstlendim. Fakat, Ankara'da olmak, diğer illerden katılan kadınlarla beraber olmak beni çok rahatlatı. Bölgeler arası farklılıklara rağmen kadın sorunları çok değişmiyor. İlk defa çok katılımlı bir çalışmada kendimi çok rahat hissettim. Belki de bu, eğitime katılan eğitimcilerin, Uçan Süpürge'nin ve katılımcıların sıcak ve içten davranışları sayesinde oldu. Çok verimli iki gündü. İyi duygularla Diyarbakır'a dönüyorum. Umarım, Diyarbakırlı kadınlar adına üstlendiğim bu misyonu yerine getirme yeterliliğine ulaşırım. Bunu başarabilmek için de şehrimdeki kadın kurum ve kuruluşlarının desteğini alacağıma inanıyorum.

Naşide Buluttekkin - Diyarbakır

Naşide Buluttekkin

Yerel muhabir olma teklifi beni önce düşündürdü, sonra kadınlar için bir şeyler yapabilme duygusu son derece heyecanlandırdı. Sevinç, benden öz geçmişimi Uçan Süpürge'ye yollamamı istedi. Ve de ardından Ankara'ya eğitim için davet. Otobüse bindiğimde ne ile karşılaşacağımı bilmiyordum, geldiğim zaman tahminimin çok üstünde bir organizasyon ile karşılaştım, doğrusu şaşırmadım desem yalan olur. Rahat ve zevkli döşenmiş bir toplantı salonu, bilgisayarlar, bir çok teknik aletler... Genel Koordinatör Halime Güner; güzel olduğu kadar da tatlı ve içten, sevimli kızı Ürün ve de çalışan çok cici kızlar... Sanki sıcak bir aile ortamı... Hiçbir yabancılık çekmeden yedi ayrı ilden gelen arkadaşlarla hemen kaynaşıverdik. İlk günkü eğitimimiz "Türkiye'de Gazetecilik ve Medyanın İşleyişi"... Sunan, Yard. Doç. Dr. Mine Gencel Bek. Seviyemize inerek, örneklerle zenginleştirdiği konuşması saatler sürmesine rağmen, hiç sıkılmadan zevkle izledik. Bu, ilk dersimiz oldu. İkinci dersimiz Kadın Sorunları ve Medya. Yard. Doç. Dr. Nilüfer Timisi tarafından kitaptan özetlenerek anlatıldı. Güzel bir konu idi. Akşam zevkli ve müzikli bir ziyafetten sonra otelimizde yatağıma uzandığım zaman mutluydum. Bugün Pazar. Dersimiz başlıyor. İlk konuşmacı Prof. Dr. Korkmaz Alemdar. İnsan Hakları üzerine bilgiler verdi. İkinci konuşmacımız ise A. Ü. KASAUM Uzmanı Aksu Bora'ydı. Son konuşmacımız ise Yard. Doç. Dr. Abdürrezzak Altun; yazarak daha iyi anlamamızı sağlayan, yumuşak, sabırlı ve hoş görülü davranışlarıyla korkmadan soru sorabildiğimiz babacan bir hoca... Uçan Süpürge'nin kadınlar yönelik başlatmış olduğu Yerel Kadın Muhabirler Ağı Projesi Türkiye'de bir ilk. Türkiye'nin neresinde olursanız bir düğmeye bastığınızda sizi o yörenin yaşamı ve kadınları hakkında aydınlatacak. Doğrusu heyecan verici bir olay. Bu projeyi düşünen, hazırlayan ve emeği geçen herkesi canı yürekten kutluyorum.

Sevgi Kanlı

Sevgi Kanlı - Gaziantep

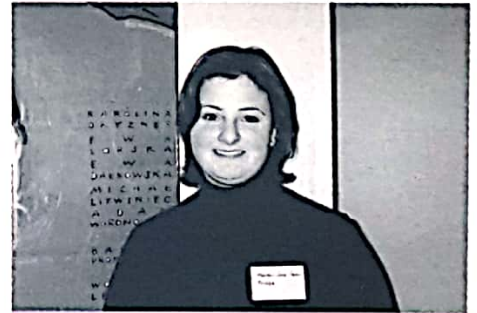
Nilgün Eroğlu

Proje beni çok heyecanlandırıyor. Sekiz ille başlayan bu çalışmanın giderek genişleyecek olması, Türkiye kadın hareketinin geleceği konusunda beni umutlandırıyor. Düşünsenize, yerelden haber akışı artacak, kendi haberlerinin internet üzerinden tüm dünyada dolaştığını öğrenen kadınlar bu durumdan etkilenip, etkinlik ve eylemlerinin kadın bakış açısıyla bu ortamda yer alması konusunda daha duyarlı hale gelecekler. Daha fazla kadın haber-yorum yazmaya yönelecek. Bu olay internetten yazılı ve görsel basına yani feminist bir gazete ve televizyon/radyoya doğru evrilecek. Hayallerin sonu yok! Gruptaki arkadaşları çok sevdim. Konuşmamızın hızı inanılmazdı. Bunu gönül ve ideal birlikteliğine bağlıyorum. 'Yerel Muhabir' olmak düşüncesi çok hoş!

Nilgün Eroğlu - Antalya Antalya Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezi gönüllüsü

Soğuk bir gün Ankara, sıcak bir ortam Uçan Süpürge... Akdeniz'den gelen biri için belki kadın olmak daha kolay!.. Ünlemlerle çünkü Antalya tarımın ve turizmin ili ve en çok emek veren en az ücret alan kadınlar... Turizmin bütün nimetlerinin yanında kadın, o özgürlüğün içinde ekonomik koşullara hapis. Bana gelince, bütün eğitim boyunca "iyi ki son anda gelmişim" diye düşündüm. Üniversiteliyim ve kısmen daha özgür bir ortamda yaşadım ama hâlâ insanların geleneksel düşünce yapısı içindeki tavırlarını görünce hep durgunlaşıyorum. Bu kadar rahat kendimi ifade edebilmekten ve bu kadar "tatlı" insanların kendilerini ifade edişlerinden çok mutluyum... Yorgun bir günün ardında sözcüklerle fazla ifade edilemeyecek duyguları paylaşmak benim için zor... Aslında bu kadar duygusal olmaktan hep nefret etmişimdir. Hiçbir şey sona ermedi, yeni başlangıçlara doğru gittiğimize inanıyorum. Her şey için teşekkürler.

Handan Sema Ceylan - Antalya

Handan Sema Ceylan

Gülay Sarışen

Yerel Kadın Muhabirleri Eğitim Programı'nı ilk duyduğumda beni çok heyecanlandırıdığını belirtmek istiyorum. Değişik illerdeki kadın çalışmalarından haberdar olmak çok güzeldi. Aslında yaz denildiğinde bunu anlatmak çok zor. Fakat iki gün boyunca yaşadığımız birliktelik ve paylaşım çok dolu dolu geçti. Dileğim tüm illerdeki kadınlarla aynı paylaşımı yaşamak.

Gülay Sarışen - Çanakkale

Yerel kadın muhabirlerimizin haberlerini her pazartesi güncellenen web sayfamızda bulabilirsiniz.
www.ucansupurge.org

UÇAN SÜPÜRGE 6. ULUSLARARASI KADIN FİLMLERİ FESTİVALİ İÇİN GERİ SAYIM BAŞLADI

Kadının toplumsal konumunu sorgulamak ve cinsiyet eşitliği konusundaki toplumsal bilinci ve duyarlılığı artırmak için sinemanın çarpıcı dilinden yararlanmanın önemine duyduğumuz inançla 1998 yılında başladık Türkiye'nin ilk kadın filmleri festivalini düzenlenmeye.

6. Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali'ni 8-15 Mayıs 2003 tarihleri arasında Ankara'da gerçekleştireceğiz. Bu seneki festivalde, her yıl programda yer alan **Sinemamız, Her Biri Ayrı Renk, Bir Ülke Sineması, Toplu Gösterim, Feminist Sinema Tarihi** bölümlerinin yanı sıra yeni bölümlerimiz de olacak. Bu yıl ilk kez, Berlin, Montreal, San Sebastian gibi dünyanın sayılı festivallerinde yer alan

nedeniyle **Prof. Dr. Nilgün Abisel**; sanat yönetmenliğinde gösterdiği başarı ve sanat yönetmenliğinin meslekleşmesi için yaptığı katkılar nedeniyle **Annie Pertan**; uzun yıllar sinemaya yönetmen yardımcısı olarak emek vermesi nedeniyle **Leyla Özalp**; yapımcı olarak gösterdiği başarı nedeniyle **Mine Vargı** ve Türk sinemasının tanıtımı için verdiği çaba nedeniyle **Keriman Ulusoy**.

Türk sinemasına emek vermiş kadınları görünür kılmak ve bu kadınların sinema tarihinde hak ettikleri yeri almalarına yardımcı olmak amacıyla hazırlanan **Sinemamız** bölümünü bu yıl Yeşilçam'ın efsanevi yıldızı **Cahide Sonku**'ya adadık. Festivalin bu bölümünde Cahide Sonku filmleri gösterilecek. Ayrıca, Agah Özgüç'ün özel arşivinden sağlanacak fotoğraflarla oluşturulacak **Cahide Sonku Fotoğraf Sergisi**'nin de festivalin en ilgi çekici bölümlerinden biri olacağına inanıyoruz.

Her Biri Ayrı Renk bölümünde, her yıl olduğu gibi çeşitli ülkelerden son üç yılda çekilmiş filmler yer alacak.

2003 yılının Birleşmiş Milletler tarafından "**Kadına Yönelik Şiddeti Kınama Yılı**" ilan edilmesi nedeniyle, teması "**Her Yer Kırmızı**" olarak belirlenen Kısa Film Öyküsü Yarışmasına bu yıl rekor sayıda eser katıldı. Yarışmaya gönderilen 160 kısa film öyküsü arasından elemeyi geçen 10 eserin sahibi, 9-10-11 Mayıs günlerinde Ankara'da **Işıl Özgentürk** yönetmenliğinde düzenlenecek olan "**Senaryo Yazım Atölyesi**"ne katılarak öykülerini senaryo formatına dönüştürecekler. Bu senaryolar festival sonrası bir kitapçıkta toplanarak kalıcı bir esere dönüşecekler.

Bu yıla kadar ağırlık verilmemiş bir tür olan belgesel filmler, "**Savaş ve Şiddet**" temalı özel bir bölümle izleyicinin karşısına çıkacak. Belgesel filmler, Kısa Olmazsa Olmaz bölümünde yer alan kısa filmlerle birlikte her yıl olduğu gibi Alman Kültür Merkezi salonunda ücretsiz olarak gösterilecek.

Uçan Süpürge Kadın Filmleri Festivali'nin, 6. yılında çok daha olgunlaşmış ve doyurucu bir program içeriğiyle yüklenmiş olarak sinemaseverlere ulaşması için var gücümüzle çalışıyoruz. Dünyanın dört bir yanından onlarca kadın, izleyeni değiştiren, dönüştüren, düşündürdüren ve iyi hissettiren filmleriyle festivalde olacak bu yıl. "**Kadınlar vardır**" ve "**İyi ki sinemada da vardır**" demek için 8-15 Mayıs tarihlerinde Ankara'da buluşalım.

Uluslararası Sinema Eleştirmenleri Birliği (FIPRESCI) Jürisi bizim festivalimizde de yer alacak. Dünyada FIPRESCI Jürili "**İlk kadın filmleri festivali**" olmanın yanı sıra Türkiye'de de İstanbul Film Festivali'nin ardından ikinci film festivali olacağız. Uluslararası Kadın Filmleri Yarışması Bölümündeki filmler FIPRESCI jürisi tarafından değerlendirilecek ve seçilecek olan "**En İyi Film**", ödülünü kapanış gecesinde alacak.

Bu yıl festival özel ödülleri de vermeye başlıyor. Uçan Süpürge Onur Ödülü'nü, Türk Sinemasının bir dönem yıldızlarından **Sezer Sezin** alacak. **Bilge Olgaç Başarı Ödülleri** ise sinemaya emek vermiş ve başarı kazanmış kadınlara verilecek. Uçan Süpürge danışma kurulunun Bilge Olgaç Başarı Ödülleri için bu yıl belirlediği isimler şöyle: İstanbul Film Festivali'ne uzun yıllardan beri verdiği emek nedeni ile **Hülya Uçansu**; sinema alanında verdiği eserler ve yetiştirdiği öğrenciler

VERİ TABANI PROJESİ

Uçan Süpürge'nin kuruluş amaçlarından biri; kadın kuruluşları ve kadın hareketine duyarlı kişiler arasında iletişim, işbirliği ve dayanışmayı arttırmak, ulusal ve uluslararası kuruluşlar arasında bir iletişim ağı oluşturmaktır. Veri Tabanı Projesi, bu iletişim ağının güçlendirilmesi için geliştirilmiştir.

Uçan Süpürge'nin elinde bulunan adreslerin güncellenmesi ve Türkiye'deki kadın örgütlerinin etkinlik haritalarının çıkarılması amacıyla Ulusal ve Uluslararası Gönüllü Kadın Kuruluşları, İnisiyatifleri ve Grupları Veri Tabanı Projesi, Aralık 2002'de hayata geçirildi. İlk olarak kapsamlı bir soru formu hazırlandı. Üniversitelerin değişik bölümlerinden 37 öğrenci, projenin koordinatörü Doç. Dr. Yıldız Ecevit tarafından soru formu üzerine bir eğitimden geçirildi. Bu arkadaşlarımız, 17 Şubat 2003 tarihinden başlayarak, seçilen 42 ilin yollarına düştüler. Kötü hava koşullarına, değişen adreslere, uzayıp giden yollara aldırmayan arkadaşlarımız, gittikleri illerde bulunan kadın örgütleriyle bir araya gelip hem onları tanımaya hem de onlara Uçan Süpürge'yi tanıtmaya çalıştılar. Kadın örgütleriyle amaçlarını, projelerini, beklentilerini, yaşadıkları sorunları ve bu sorunlara çözüm önerilerini konuştular.

Arkadaşlarımızın 42 ilde yürüttüğü araştırmalar, Veri Tabanı Projesi'nin ilk basamağıydı. Ankara'ya dönmeleriyle birlikte projemizin diğer bölümleri başladı. Öncelikli hedefimiz, elimize ulaşan yeni adresleri CD'lere aktardıktan sonra bütün kadın örgütlerinin bir araya geleceği CEDAW toplantısında bütün katılımcılara armağan etmek ve böylece herkesin birbirinden haberdar olmasını sağlamak. Sonra da daha ayrıntılı bilgileri, teknolojinin olanaklarından en iyi şekilde yararlanarak internet üzerinden paylaşımına açıp kadın örgütleri arasında yeni işbirlikleri kurulmasına yardımcı olmak istiyoruz. İnternet üzerinde oluşturacağımız bilgi bankasına Türkiye'dekilerin yanı sıra uluslararası kadın örgütlerini de dahil ederek örgütler arasındaki işbirliğini uluslararası düzeye de taşımayı amaçlıyoruz.

Bu projenin gerçekleşmesinde emeği geçen herkese, bize kapılarını açan, bilgi ve deneyimlerini bizimle paylaşan tüm kadın örgütleri temsilcilerine teşekkür ederiz. Dileriz, işbirliğimiz artarak sürer.

fm99.1

'de yayındayız!

“Merhaba! Uçan Süpürge'yi dinliyorsunuz!”

Her cumartesi 14.00-15.00 saatleri arasında yaptığımız radyo programına başlarken böyle sesleniyoruz size. FM 99.1 Radyo X'de kadın haberlerini kadın bakış açısı ile yorumladığımız, her hafta bir konukla sohbet ettiğimiz ve bir sivil toplum kuruluşunu tanıttığımız 'Süpürgece' bir programımız var.

Radyo serüvenimiz geçen aralık ayında başladı. İlk programın konusu, yeni Medeni Yasa ve evlilikte mal paylaşımıydı. Konuğumuz Avukat Sema Kendirci dinleyicilere bu konularda ayrıntılı bilgi verdi. Programın ardından pek çok kadın Uçan Süpürge'yi arayarak Medeni Yasa'daki yeni maddeler hakkında sorular sordu, yorumlarını bizimle paylaştı. Bir sivil toplum kuruluşunu tanıttığımız bölümde de 81 ilde şubesi olan Türk Kadınlar Birliği'ni konuştuk.

Sonraki programlarımızda; kentleşme ve kadın, çalışma yaşamı ve kadın, iş yaşamında ayrımcılık ve taciz, şiddet ve kadın, Türkiye'de kadın hareketi gibi konuları işledik. Savaş ise, her programımızda üzülerken ele aldığımız, karşıtlığımızı bildirdiğimiz bir köşe oldu, olmaya da devam edecek. Diyoruz ki; “Dünyanın tüm zenginliği, bir insanın canını karşılamaz! Bu savaş haksızdır, zorbalıktır, onun karalığını hiçbir göstermelik sözcük azaltamaz!”

Radyo X'te programlarımız sürüyor. Özellikle 8 Mart Dünya Kadınlar Günü programımıza gösterdiğiniz ilgiye teşekkürlerimizle karşılık vermek isteriz. Katılımınızı, öneri ve eleştirilerinizi bekliyoruz.

KADININ İNSAN HAKLARI EĞİTİMİ PROGRAMI AMACINA ULAŞTI

Kadının İnsan Hakları-Yeni Çözümler Vakfı'nın yedi yıldır sürdürdüğü Kadının İnsan Hakları Eğitimi Programını tanıtmak ve programın değerlendirmesini yapmak amacıyla düzenlediği toplantının sonuçları, eğitimin amacına ulaştığını gösterdi. Değerlendirme toplantısının bu ilk özet bildirisinde eğitimin önemi vurgulandı.

Kadının İnsan Hakları-Yeni Çözümler Vakfı'nın; kadınlar arasında grup dayanışmasının oluşması, bağımsız kadın örgütlenmelerinin artması, kadınların ihtiyaç ve taleplerini dile getirmeleri, bu hak bilincinin toplumsal düzeye yayılması amaçlarıyla geliştirdiği eğitim programı 1995 yılından bu yana 28 ilde 2 binden fazla kadına ulaştı.

Vakıf, eğitimin gerekçesini şöyle açıkladı: "Kadınlar yasaların kendilerine tanıdıkları hakların bilincinde değiller. Yaşadıkları doğal-laştırılmış şiddet ve ayrımcılık karşısında çaresizliğe sürükleniyorlar ve Türkiye'de, büyük kentler dışında, bağımsız kadın örgütlenmeleri yok denecek kadar az. Bu gerçeklerden yola çıkan ve 1998'den başlayarak Sosyal Hizmetler Müdürlüğü ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nun işbirliği ile SHÇEK Toplum Merkezlerinde uygulanan Kadının İnsan Hakları Eğitimi Programı, devlet-sivil toplum işbirliğinin başarılı bir örneğidir."

Kadınlar arasında eleştirel bilinç oluşturmaya ve bilinçlenmenin eylem ve örgütlenmeye dönüşmesini hedefleyen program, kadınların güçlü bireyler olarak hem kişisel hem de toplumsal düzeyde kendi stratejilerini üretmeleri için gerekli donanımı sağlayan bir araç olarak tasarlandı. Bağımsız bir ekip tarafından yapılan araştırma, programın etkileri ve başarısıyla ilgili önemli sonuçlar ortaya koydu. Araştırma sonuçlarına göre, Kadının İnsan Hakları Eğitimi Programına katıldıktan sonra kadınların;

- Yüzde 63'ü aile içi fiziksel şiddeti tamamen sona erdirdi, yüzde 22'si de azalmasını sağladı.
- Yüzde 31'i psikolojik şiddeti tamamen sona erdirdi, yüzde 44'ü azalmasını sağladı.
- Yüzde 34'ü ekonomik şiddeti tamamen sona erdirdi, yüzde 35'i azalmasını sağladı.
- Yüzde 54'ü eğitimine yeniden başladı.
- Yüzde 29'u ücretli bir işte çalışmaya başladı, yüzde 13'ü kendi işini kurdu.
- Yüzde 74'ünün aile içi kararlarda etkisi arttı.
- Yüzde 93'ünün kendine güveni arttı.
- Yüzde 93'ünün çocuklarına yönelik tutumu düzeldi.
- Yüzde 72'si sahip olduğu haklar konusunda bilinçlendi.
- Yüzde 74'ü kendinde çok olumlu değişiklikler olduğunu belirtti.
- Yüzde 72'si kocalarının tutumunun olumlu yönde değiştiğini söyledi.
- Yüzde 82'si kendi özel uğraşlarına daha çok zaman ayırmaya başladı.

Kadının İnsan Hakları Eğitimi Programından sonra kadınlar Ankara, Antalya, Çanakkale, Diyarbakır, İstanbul (Gazi Mahallesi ve Okmeydanı) ve Van'da kendi ihtiyaçları etrafında örgütlenmeye başladılar.

MOR ÇATI'NIN MOR BÜLTEN'İ

Mor Çatı'nın; kadına yönelik şiddete alışmayı, şiddeti göz ardı etmeyi olanaksız kılmak amacı ve dileğiyle hazırladığı Mor Bülten'in ilk sayısı çıktı. İnternet kanalıyla dağıtılan ve Mor Çatı'nın hazırlık aşamasında olan web sitesi için deneme niteliğinde olan Mor Bülten, şiddete karşı dayanışma örmek için bir araç olarak tanımlanıyor. Tüm hızı ve acımasızlığıyla devam eden ama magazinleştikçe kanıksanan kadına yönelik şiddeti açık etmek için çıkıyor Mor Bülten. İlk sayısında da zaten ağırlıklı olarak şiddet yer alıyor; olanca ağırlığı ve anlaşılabilirliğiyle!..

Mor Bülten için morbulten@yahoo.com ya da kadinbulten@yahoo.com adresleriyle bağlantı kurabilirsiniz.

Bilgi ve İletişim çağında Kadınlar Dünyaya Bağlanıyor!

BİLGİ ERİŞİMİNDEKİ E-ŞİTSİZLİĞİ ORTADAN KALDIRMAK İÇİN KADINLAR DÜNYAYA BAĞLANIYOR

Kadın Adayları Destekleme ve Eğitime Derneği Ka.Der'in öncülüğünde, sponsor firmaların desteğiyle geliştirilen İnteraktif Kadın Projesi, şubat ayında İstanbul'da başlatıldı. Proje, herhangi bir sivil toplum kuruluşu ya da siyasi parti üyesi olan veya olması muhtemel kadınların bilgi çağını yakalayarak teknolojiyi daha aktif kullanmalarının sağlanması amacını taşıyor. Böylece, siyasal ve sosyal yaşamda kadınların güncel bilgi ve teknoloji becerisiyle daha etkin olmalarına ve bilinçli tercih yapabilmelerine olanak sağlanıyor. İstanbul'un pilot bölge seçtiği İnteraktif Kadın Projesi ile 2003 yılı içinde 16 ilde 3 bin kadına ücretsiz bilgisayar ve internet eğitimi verilmesi hedefleniyor. Eğitimler Ka.Der şubelerinde gerçekleştirilecek. Proje İstanbul'dan sonra Ankara, İzmir, Van, Niğde, Bursa, Adana, Antalya, Eskişehir, Balıkesir, Manisa, Maraş, Samsun, Mersin ve Trabzon'da gerçekleştirilecek. İstanbul ve Ankara'da 1500, diğer illerde de toplam 1500 kadın eğitim görebilecek. İki gün sürecek bilgisayar ve internet kullanımı eğitimine katılan kadınlara sertifika verilecek. Bu eğitimlere katılmak için başvurular www.interaktifkadin.net adresindeki internet sitesinde bulunan formlarla ya da telefonla yapılabilecek.

- İran'da recm cezası 'dışarıdan iyi görünmüyor' diye askıya alındı.
- BM çocuk fonu UNICEF'in İcra Kurulu Başkan Yardımcısı Kul Gautam, dünyada her yıl 1 milyon 200 bin çocuğun kaçırılarak seks ticaretinde kullanıldığını ve sayının her yıl arttığını söyledi.
- Son yirmi yılda gelişmekte olan ülkelerde kırsal kesimde yoksulluk içinde yaşayan kadınların oranı yüzde elli artarak 565 milyona ulaştı.
- Londra'daki Royal Free Hastanesi doktorlarından Peter Butler, 14 yaşında bir kız çocuğuna yüz nakli yapmaya hazırlanıyor. Geçirdiği otomobil kazasında yüzü yanan kıza, ölen bir başka kızın yüzü nakledilecek.
- Kenya'da pantolon giydikleri için muhafazakar Mungiki tarikatının saldırısına uğrayan kadınlar sokak ortasında soyundu. Eldore kentindeki bu çıplak protesto gösterisine binlerce kadın katıldı.
- Avustralya'nın başkenti Canberra'nın kenar mahallelerinde çalışan seks işçisi kadınlar evlerinde çalışmak için yasal onay aldılar. Meclis üyeleri izni bir şartla verdi: Reklam yapmak yasak!
- Amerikalı resim öğrencisi Sarah Pell, 400 saat süreyle büyük bir su tankının içinde resim yapacağını açıkladı. NASA'da görevli bilim adamları, 27 yaşındaki kadının vücudunun su altında nasıl tepki vereceğini araştırarak.

- Adalet Bakanı Cemil Çiçek, Cumhuriyet ile beraber kadınlara çok önemli yasal haklar getirildiğini ifade ederek, "Ancak, töreler uygulamaların önüne geçiyor" dedi.
- Yeni Türk Medeni Kanunu'nca evlilik öncesi işlemlerde sağlık açısından zorunlu hale gelen 'Evlenme Raporu' uygulaması işe yaradı. Bursa'da 2002 yılında muayeneyi yaptıranlardan 23'ü frengili, 10'u veremli çıktı.
- TİSK Genel Sekreteri Bülent Pirler, Türkiye'de her 3 kadından 2'sinin işgücü dışında bulunduğu dikkat çekerek, bu oranın Yunanistan'da yüzde 40, Japonya'da yüzde 33, İngiltere'de yüzde 24 olduğunu vurguladı.
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Başesgioğlu, yeni iş yasası taslağında cinsiyet ayrımcılığına meydan vermeyen düzenlemelerin olduğunu belirtti.
- Türkiye'de çalışabilir çağdaki kadın nüfusun ancak yüzde 25'i çalışıyor.
- Ondokuz Mayıs Üniversitesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümü'nde yapılan bir araştırma, evlilikteki en önemli problemin iletişimsizlik olduğunu ortaya koydu.
- İHD tarafından yapılan basın açıklamasında, 1999 yılında 166, 2000 yılında 468, 2001 yılında 3473 ve 2002 yılında 2498 kişi hakkında düşüncelerini açıkladığı için dava açıldığı belirtildi.
- Ankara Tabip Odası, resmi kayıtlara göre kadınların yüzde 58'inin dayaja maruz kaldığını, ancak gerçek rakamların bunun çok üzerinde olduğunu açıkladı.
- Aile Mahkemeleri kurulmasını öngören yasa tasarısı TBMM Genel Kurulu'nda kabul edildi.
- CHP Tekirdağ Milletvekili Mehmet Nuri Saygın, Türk Ceza Yasası'ndaki bazı cezaların Türkiye'deki örf ve adetlere göre az olduğunu belirterek başta evli kadınlara sarkıntılık olmak üzere çeşitli suçlardaki cezaların artırılması için yasa teklifi hazırladığını bildirdi. Milletvekilimizin aklına 'Namus Cinayetleri'ni işleyenlere verilen cezanın azlığı da geliyor mu acaba?
- Ernst&Young'ın insankaynaklari.com adlı sitesi 'Sekiz Başarılı Kadın' dosyası hazırladı. İşte iş, eğitim ve sanat dünyasından seçilen başarılı sekiz kadın; Shell Türkiye Genel Müdürü Canan Ediboğlu, Global Tanıtım Yönetim Kurulu Başkanı Ceyda Aydede, BÜ Öğretim Üyesi Dr. Ayşe Başar Bener, tiyatrocu Gülriş Sururi, Filmacass Yönetim Kurulu Üyesi Mine Vargı, Akşam Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Nurcan Akad, Simge Reklam Grup Başkanı Viki Habif ve dansçı Zeynep Tanbay.
- UNESCO Bilim Kadınları 2003 ödülleri, Paris'te yapılan bir törenle sahiplerini buldu. Her yıl, bilimsel ilerlemeye katkıda bulunmuş, beş kıtadan birer kadın araştırmacıya verilen L'OREAL-UNESCO ödülüne bu yıl Avrupa kıtasından Ayşe Erzan değer bulundu. Marmara Araştırma Merkezi'nde görevli moleküler biyolog Ahu Altunkut da bu kapsamda 'gelecek vadeden genç bilim kadını' olarak ödüllendirildi.
- Türk Ünitelili Kadınlar Derneği Antalya Şubesi'nin geleneksel hale getirdiği Yılın Kadını ödülünün 13.sü, eğitime ve engellilere verdiği destekten dolayı Dilek Sabancı'nın oldu. Sabancı'ya ödülü 8 Mart Dünya Kadınlar Gününde verildi.
- Ulusal Eğitime Destek Kampanyası'na öncülük eden, Cumhurbaşkanı Sezer'in eşi Semra Sezer, kadınların hak ve sorumluluklarının bilincinde olarak toplumsal yaşama etkin biçimde katılmalarının sağlanmasının herkesin görevi olduğunu söyledi.
- Türkiye Bilişim Derneği İstanbul Şubesi, ev kadınlarına ve öğretmenlere ücretsiz bilgisayar ve internet eğitimi veriyor. Projeye ilgili bilgi için derneğin telefonu: 0 216. 467 58 33
- AKP Hükümeti, Samsun Köy Hizmetleri Bölge Müdürü Tülay Diler'i görevden aldı. Diler, Türkiye'de bu görevi yürüten tek kadındı.
- Tekstil sektöründen iki iş kadını, Yasemin Haynes ve Berrin Erengül, Türk tekstiline yeni bir imaj kazandırmak amacıyla 'TurkMark' adlı bir proje geliştirdi. Kademeli eğitimle ürün kalitesinin artırılmasını öngören proje, 'Türk Malı'nı Çin, Hindistan ve Meksika gibi, sektörün zorlu rakipleri karşısında güçlü konuma getirecek.
- Eskişehir'deki nikah dairelerinde yeni evlenen çiftlere Evlilik ve Birlikte Yaşam adlı bir kitapçık dağıtılıyor. Aile planlaması konusunda çiftleri bilinçlendirmek amacıyla hazırlanan kitapçıkta, beslenme, temizlik, cinsel yaşam gibi konularda 'öneriler' yer alıyor.

Ankara, 24.12.2002

Sevgili arkadaşlar,

Bu mektupla sizi, 18-19-20 Nisan 2003 tarihlerinde Ankara'da British Council'in maddi, Uçan Süpürge'nin sekreteryası desteği ile yapılacak "2. Ulusal Kadın Çalışması Yapan Hükümet-dışı Kuruluşlar, Gruplar ve İnisiyatifler Toplantısı"na katılmaya davet ediyoruz.

Anımsayacağınız gibi, 1. Toplantı Şubat 2000'de aynı desteklerle yapılmıştı ve Birleşmiş Milletler Pekin+5 Kadın Özel Oturumu'na yönelik hükümet-dışı kuruluşlar raporunun hazırlanmasını amaçlıyordu. Anılan rapor katılımlarınızla hazırlandı ve "Dünya Raporu"na Türkiye'den bir katkı olarak sunuldu. Ayrıca, ülke içinde de Cumhurbaşkanlığı, Meclis Başkanlığı, Milletvekilleri, Bakanlıklar ve ilgili diğer tüm kamu birimlerine postayla ulaştırıldı.

Bu kez amacımız, Türkiye'nin 2003 yılı içinde Birleşmiş Milletler'e sunacağı "Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi 4. ve 5. Birleştirilmiş Raporu" ile birlikte ele alınmak üzere Birleşmiş Milletler'e sunulacak "Hükümet-dışı Kuruluşlar Ülke Raporu ve/veya Raporları"nın hazırlanmasıdır. Bu çerçevede daha geniş bir bilgi edinmeniz için hazırladığımız bazı bilgi ve belgeleri ekte sunuyoruz.

Toplantıya 400 dolayında kuruluş, grup ve inisiyatifi davet etmekteyiz. Bu nedenle, ilgi ve yardımınıza olağanüstü ihtiyacımız var. Lütfen, ekte sunduğumuz dosya içinde yer alan "katılım formu"nu tam olarak doldurup, faks, e-posta ya da mektup yoluyla, 10 Nisan 2003'e kadar elimize ulaşacak şekilde bize iletiniz.

Toplantıya katılamayacak kuruluş, grup ve inisiyatiflerin de katılım formunu "katılamayacaklarını" belirterek doldurup, faks ya da postayla bize ulaştırmalarını bekliyoruz. Bu, hazırlık çalışmalarımıza büyük bir yardım olacaktır. Çünkü, katılım formlarının geri dönüşünden sonra katılımcı kuruluşlarla tek tek telefonla bağlantı kuracak; toplantı yeri ve gündemini de Nisan ayı başlarında ayrıca ileticeğiz.

Şubeli bir kuruluş iseniz, lütfen şubelerinizin adres, faks, e-posta vb. bilgilerinizi katılım formunuzla birlikte, yine en geç 10 Nisan 2003 tarihine kadar iletiniz. Çünkü, Nisan 2003 başında ortaya çıkacak tabloya göre, elimizde kalan maddi imkan olduğu takdirde, şubelerden temsilciler için kullanmak arzusundayız.

Sorularınız için her zaman Uçan Süpürge'ye telefon ya da e-postayla ulaşabilirsiniz. 2003'ün hepimize ve çalışmalarımıza güzellikler getirmesi dileğimizle sevgilerimizi iletiyoruz. En kısa sürede yeniden haberleşmek üzere,

2. Ulusal Kadın Çalışması Yapan Hükümet-dışı Kuruluşlar, Gruplar ve İnisiyatifler Toplantısı Hazırlık Grubu (*)

İLETİŞİM İÇİN GEREKLİ BİLGİLER:
Katılım Formunun gönderimi için:
Adres: Uçan Süpürge
 Büyükelçi Sokak, 20/4
 Kavaklıdere / Ankara
Telefon: 0312. 427 0020
Faks: 0312. 466 5561
E-posta: web@ucansupurge.org
 info@ucansupurge.org

Şube bilgilerinizi e-postayla gönderecekler için e-posta adresi: info@ucansupurge.org
 (*) Hazırlık Grubu'nda yer alan kişi ve kuruluşlar (alfabetik sıra ile):

Anadolu Çağdaş Eğitim Vakfı (ANAÇEV)
 Ankara Barosu Kadın Kolu
 Başkent Kadın Platformu
 Cumhuriyet Kadınları Derneği
 KA-DER
 Kadın Dayanışma Vakfı
 Kadının Sosyal Hattını Araştırma İnceleme Derneği (KASAİD)
 KAZETE
 Uçan Süpürge
 Türk Kadınlar Birliği
 Türk Kadınlar Konseyi Derneği

Feride Acar
 S.Nazik Işık
 Şule Toktaş
 Ufuk Serdaroglu
 Yakın Ertürk
 Yıldız Ecevit

18-20 Nisan 2003, Ankara 2. Ulusal Kadın Çalışması Yapan Hükümet-Dışı Kuruluşlar, Gruplar ve İnisiyatifler Toplantısı Katılım Formu

1 - Kuruluşun adı:
 (Şube iseniz lütfen hangi kuruluşa bağlı olduğunuzu belirtiniz)

2 - Formu dolduran kişinin:
 Adı-soyadı:

Kurumla ilişkisi:

3 - Kuruluşun;

☐ Statüsü	Başkanı / Sözcüsü
☐ Vakıf	
☐ Dernek	
☐ Şirket	
☐ Platform	
☐ Oluşum	
☐ Grup/İnisiyatif	
☐ Şube	
☐ Diğer	

4 - Kuruluşun;

Adresi:

Tel. / Faks :

E-mail (varsa) :

5 - Kuruluş tarihi:

6 - Kuruluşunuz merkez ise kaç şubeniz var? (Şube sayısı)

Şube Adı	Adres-Fax-e-posta vb. Bilgileri
1.	
2.	
3.	
4.	

(Şube sayınız 4'ten çok ise, lütfen şube adres ve telefonlarını ayrı bir liste ile iletiniz. fax: 0312.466.55.61, e-posta: info@ucansupurge.org veya bu formla beraber, üstünde adresimiz bulunan zarfla yollayınız.)

7 - Kadınlarla hangi alanlarda/konularda, ne tür faaliyetler yürüterek çalışıyorsunuz?

Çalışma Alanı	Yürütülen Faaliyetler
1.	
2.	
3.	
4.	

8 - Yörenizde/bölgenizde, kadınların en çok yaşadığı/karşılaştığı, en yaygın 3 eşitsizlik/ayrımcılık nelerdir?

1 :

2 :

3 :

9 - Çalışmalar sırasında, kuruluşunuzun yaşadığı en önemli 3 eşitsizlik/ayrımcılık nelerdir?

1 :

2 :

3 :

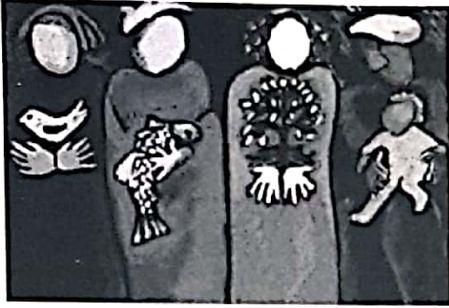
10 - Kuruluşunuz 11-13 Nisan 2. Ulusal Kadın Çalışması Yapan Hükümet-dışı Kuruluşlar, Gruplar ve İnisiyatifler Toplantısı'na
☐ Katılacak ☐ Katıl(a)mayacak

11 - Katılacak kuruluş için, temsilcilere ilişkin bilgiler:
ÖNEMLİ NOT: Toplantıya yaklaşık olarak 400 kuruluş, grup ve inisiyatifi davet etmekteyiz. Bu nedenle, toplantıya katılacak kuruluş temsilcilerinizden **sadece bir kişinin** ulaşım, çift kişilik odalarda konaklama ve yemek giderlerini organizasyon olarak karşılayabileceğiz.

KONUĞUMUZ OLACAK TEMSİLCİNİZİN	GİDERLERİNİ KURULUŞUNIZI OLARAK KARŞILAYACAGINIZ TEMSİLCİLERİNİZİN (Birden çok kişi ise, liste olarak hazırlayıp gönderiniz)
Adı-Soyadı:	Adı-Soyadı:
Kuruluşlu ilişkisi:	Kuruluşlu ilişkisi:
Tel:	Tel:
CepTel:	CepTel:
Adres:	Adres:
E-posta:	E-posta:

CEDAW ve STK Gölge Raporu

Yakın Ertürk*

Birleşmiş Milletler ve STK'lar

Hükümetlerarası dialog ve ortak sorunların çözümü için bir ortam oluşturmak amacıyla 1945 yılında kurulan Birleşmiş Milletler (BM), ilk yıllarından beri sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içinde olmuştur. BM Anayasasının 71inci Maddesi, STK'ların BM ile olan ilişkisinin kurumsal çerçevesini tanımlayarak BM ve STK işbirliğini yasallaştırmıştır.

Bu işbirliği, özellikle kadın erkek eşitliği konusuna ilişkin uluslararası politika ve hukuk çerçevesinin gelişiminde büyük önem taşımıştır. BM'nin kuruluşu sürecinde aktif olarak çalışan kadın grupları, BM'nin temel ilkeleri arasında cinsiyete dayalı eşitlik anlayışının girmesini sağlamışlardır. Bu bağlamda, BM Anayasasının dört maddesi (Madde 1(3), 55, 68, 76) "...ırk, cinsiyet, dil, din farkı gözetmeksizin..." ifadesi ile cinsiyet duyarlılığı kazanmıştır. Yine kadın gruplarının çabaları ile Evrensel İnsan Hakları Beyannamesinde (1948) "...all men..." ifadesi "all human beings are born free and equal" şeklinde değiştirilerek, cinsiyet ayrımcılığını yansıtan dil en baştan engellenmiştir.

Kadın grupları, sembolik düzeydeki bu katkılarının yanı sıra, BM'de kadın erkek eşitliği için gerekli olan kurumsal yapının oluşması yönünde de öncülük etmişlerdir. Böylece, 1946 yılında Ekonomik ve Sosyal Konsey (ECOSOC) bünyesinde kadın sorunlarını ele almak ve kadın hakları ile ilgili politika üretmek üzere Kadının Statüsü Komisyonu (CSW) kurulmuştur. Komisyonun kurulmasıyla, BM'de kadın konusu ilk yıllardan itibaren öncelikli gündem maddesi olmuş ve daha sonraki yıllarda atılacak olan önemli adımların önu açılmıştır.

CEDAW'ın Oluşumu ve STK'lar

Kadın kuruluşlarının çabası ve hükümet delegeleri ile yakın işbirliği yapmaları sonucu altı yıllık yoğun bir çalışma ve müzakerelerden sonra, kadın haklarının evrensel hukuku olan CEDAW sözleşmesi BM Genel Kuruluna sunulmuş ve 1979 yılında onaylanarak 1981'de yürürlüğe girmiştir. Böylece, kadın erkek eşitliği konusu BM bünyesinde hem siyasi (CSW) hem de yasal (CEDAW) çerçeve kazanmıştır. Bugün, Türkiye'nin de aralarında bulunduğu 170 ülke CEDAW'a tarafıdır (bunların 47'si Aralık 1999'da yürürlüğe

giren İhtiyari Protokolü de onaylamışlardır).

CEDAW'a taraf devletler, 4 yılda bir ülkelerinde CEDAW ilkeleri gereği yapılan düzenlemeleri ve bu doğrultudaki gelişmeleri yansıtan bir rapor hazırlayarak CEDAW Komitesine sunmakla yükümlüdürler. STK'lar raporlama sürecinde gerek resmi raporun hazırlanmasında gerekse gölge rapor hazırlayarak önemli rol oynarlar. Ayrıca, CEDAW mekanizmasını yakından izleyerek hükümetlerinin taahhütlerini yerine getirmekte önemli bir baskı grubu oluştururlar. Aşağıda gölge raporlarının hazırlanıp Komiteye ulaştırılması yönünde bazı pratik bilgiler sunulmaktadır.

CEDAW Gölge Raporunun Hazırlanması

Hükümet raporları genelde başarılı ve olumlu gelişmeler üzerinde yoğunlaştıkları için sorunları yeterince yansıtmazlar. Bu nedenle, Komite STK raporlarına büyük önem verir. Ancak, Komitenin değerlendirmesi resmi rapor temel alınarak yapılacağı için STK'lar bu raporu dikkatlice inceledikten sonra gölge raporunu hazırlamalıdır.

Gölge raporların hazırlanmasında STK'lar (ulusal ve uluslararası) arasında iletişim ve işbirliği önemlidir. İşbirliği sonucu, mutabakata dayalı bir gölge rapor hazırlanabileceği gibi, farklı öncelikleri olan ayrı ayrı raporlar da hazırlanabilir. İkinci seçenek tercih edilecek olur ise, farklı raporlarda yer alan ortak görüşler derlenerek, STK mutabakat görüşü (NGO consensus view) gibi bir başlıkla 2-3 sayfalık bir rapor ayrıca Komiteye sunulabilir. (Koordinasyon ve işbirliğini yansıtmaması bakımından çok etkili olacağını düşündüğüm bu yöntem benim şahsi önerim, daha önce böyle bir uygulamanın olup olmadığını bilmiyorum.) Ana rapor 20-30 sayfa arasında olmalı ve ana hatlarını içeren 3 sayfalık bir özet hazırlanmalıdır.

Raporun İçeriği:

- Raporunda yer alacak sorunlara çerçeve (context) teşkil edecek genel bilgilere yer verilmeli;
- Sorunlar önceliklerine göre sıralanmalı ve CEDAW maddelerine göre sunulmalı;
- Pekin Eylem Platformu ve Pekin+5 sonuç belgesine atıfta bulunulmalı;
- İleri sürülen görüşler istatistik, gazete haberleri, araştırma sonuçları ve somut örneklerle desteklenmeli;
- Sorunların kaynağının ya da uygulamada ortaya çıkan engellerin niteliğinin anlaşılmasına katkıda bulunacak analizlere yer verilmeli;
- Ele alınan her sorun için engeller teşhis edilmeli ve çözüm önerileri sunulmalı. Çözüm önerileri somut olmalı ve söz konusu aktörler, eylemler vs belirtilmelidir. Öneriler geliştirilirken CEDAW Genel Önerileri ve Komitenin ülkenin bir önceki raporuna ilişkin gözlemleri dikkate alınmalı ve ilgili maddelere referans verilmelidir.

Raporun formatı (bu bir öneridir):

1. Tanıtım sayfası (başlık, yazar(lar), tarih)
2. Özet (raporda yer alan görüşlerin ana hatlarını içeren 3 sayfalık bir özet, ana rapordaki sayfa numarasına referans verilmeli)
3. İçindekiler
4. Giriş (genel çerçeve ve raporun hazırlanışı ile ilgili bilgi)
5. Ana bölüm (antlaşma maddelerine göre sorun ve çözüm önerilerinin sunumu)
6. Sonuç
7. Ek(ler) (şayet gerekiyorsa kanun maddesi gibi içeriğe ilişkin destekleyici bilgiler olabileceği gibi raporun hazırlayan STK'ların isim ve haberleşme bilgisi)

Raporun Sunumu ve CEDAW Oturumuna Katılım

Komite her CEDAW oturumunun birinci haftasında bir toplantısını STK temsilcilerini dinlemeye ayırır. Bu toplantıya katılarak gölge raporu sunmak ve Komite üyeleri ile bire bir görüşmelerde bulunmak yararlı olmaktadır. Ancak, raporun Komite üyelerine, özellikle ülke raportörüne (DAW, IWRAP, UNIFEM ya da Komite başkanından öğrenilebilir) ve Komite başkanına daha önceden ulaştırılması gerekir. Ülke raportörü, ülke ile ilgili tüm belge ve raporları inceleyip Komiteye bir analiz sunmakla görevlidir. Ayrıca, sonuç metnini de raportör kaleme alır. Dolayısıyla, raportörle etkileşim içinde olmakta yarar vardır. Oturuma katılacak olan STK'lar dağıtılmak üzere yanlarında 24 adet rapor bulundurmalı. DAW (Division for the Advancement of Women) oturumun başında raporların dağıtımı konusunda yardımcı olmaktadır, dolayısıyla, raporlar DAW başkanına ulaştırılmalıdır.

Carolyn Hannan, Director
Division for the Advancement of Women
DC - 2, Rm. 1250
Tel. 1-212-963 9750 / hannan@un.org
(sekreteri - Marie Antoine 963 6903)
Birleşmiş Milletler binasına girebilmek için yine DAW'a baş vurmak gerekiyor:
Amina Adam, Chief
Coordination and Outreach Unit, DAW
Tel. 963 3169; adama@un.org

Yararlı Web Sayfaları

- 1- DAW - <http://www.un.org/womenwatch/daw>
 - 2- UNIFEM - <http://www.unifem.undp.org>
 - 3- IWRAP (International Women's Rights Action Watch) - <http://www.igc.org/iwraw>
 - 4- UNHCR (UN High Commissioner for Human Rights) - <http://www.unhcr.ch>
- (Bir BM kurumu olan UNIFEM ile bir STK olan IWRAP gölge raporlarının hazırlanması ve CEDAW oturumuna katılım konularında STK'lara destek sağlamaktadırlar. Bunlarla temasa geçmekte yarar olabilir.)
* (CEDAW eski başkanı)
ODTÜ Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyesi ve Kadın Çalışmaları Ana bilim Dalı Başkanı erturk@metu.edu.tr

ABD dünya nüfusunun kaçını oluşturuyor?

Yanıt: Yüzde 6

ABD dünya servetinin kaçına sahip?

Yanıt: %50

Dünyada askeri bütçeye ayrılan pay ne kadardır?

Yanıt: 900 milyon dolar

Bunun ne kadarı ABD tarafından harcanıyor?

Yanıt: %50'si

ABD askeri harcamalarının kaçta kaç, Birleşmiş Milletler'in belirlediği, dünyadaki tüm insanların temel ihtiyaçlarını karşılayabilir?

Yanıt: % 10

ABD Hükümeti Irak'ın İran'a karşı zehirli gaz kullanmasını kınadı mı?

Yanıt: Hayır

Saddam Hüseyin Halepçe'de zehirli gaz kullanarak kaç kişi öldürmüştür?

Yanıt: 5 bin

Kaç Batı ülkesi bu olayı kınadı?

Yanıt: 0

11 Eylül ile Irak arasında kanıtlanmış bir ilişki var mıdır?

Yanıt: Hayır

1991 Körfez savaşında kaç sivilin öldüğü tahmin ediliyor?

Yanıt: 35 bin

Körfez Savaşı sonrasında Irak ve Kuveyt'te kaç ton seyreltilmiş uranyum kalmıştır?

Yanıt: 40 ton

Sevgili okur,

Siz bu siyah-beyaz sayfaları okurken Amerika Bağdat'ı vurmaya başladı bile. Tarih düşelim: 20 Mart 2003 Saat: 4.52. Hepimiz televizyon ekranlarına kilitlenip Bağdat'ın yeşil gece göğünde uçan ateş toplarını izliyoruz. İçimiz yanıyor, kapana kısılmışlık duygusuyla birlikte çaresizlik hissediyoruz. Ve utanıyoruz da. Evet, dünyanın en büyük gücü olan -olduğunu iddia eden- ABD adına utanıyoruz. Çünkü tarih sahnesinde hep kazandıklarını zannedenlerin kaçınılmaz bir yenilgisi var. Onlar, yaptıklarını ne denli meşru göstermeye çalışırlarsa çalışsınlar, onlara inanmayanlar, inanmayacak olanlar var. Sesin karşı sesi, sömürünün karşı cephesi var. Kurbanın celladına bakışındaki sonsuz küçümsemeyi unutmayalım. Bush askerleri için Tanrı'sından koruma isterken metafizik yüzüzlüğüne diyecek yok. Mutlak akıl ve adalet duygusundan nasibini alamamış bu zat ve başında bulunduğu kirli politika Tanrı'yı ve melekleri yardımına çağırıyor. Hem de mutlak akla sahip olduğu düşünülen, en yüksek vicdan olan Tanrı'yı... Bu haksız savaşa karşı şimdiye dek pek de sesini çıkarmayan Birleşmiş Milletler savaş başlamadan önce yayınladığı raporda "Olası bir savaşta, hükümetin karne sisteminin çökmesiyle birlikte 500 bin Irak'lı çocuk aklıktan ölebilir" demişti. Bülteni basıma hazırladığımız gün itibarıyla Irak'ta 350 sivil hayatını kaybetti, bunların çoğu kadın ve çocuk. Basra'da halk temiz su bulamıyor, insani yardımlar gecikiyor ya da yeteri derecede yapılamıyor, kolera gibi salgın hastalıklar her an ortaya çıkabilir. 10 yıldan fazla süren ambargolarda Irak halkı zaten insanca yaşamayı unutmuş, açlık, hastalık ve sefalet kol gezmişti. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de aylar öncesinden savaş karşıtı sesler yükselmeye başlamıştı bile. Binlerce insan, örgüt, sivil girişim bu haksız savaşın önlenmesi için meydanlarda toplandılar. Ve operasyonlar, çirkef ameliyeler ülkesi ABD'nin fiilen başlayan savaşına rağmen yine de susmaya niyetleri yok. Bu sayfalarda savaşa karşı seslerin tükenmeyen haykırışlarını bulacaksınız. Bay Bush ve beyin takımı hangi güçlerle, büyük sermayenin hangi çetrefil çıkarlarının içinden süzülüp gelmişler, onları tanıyacaksınız. Petrol canavarları salyalarını yoksul bir halkın üstüne akıtmaya başladı bile. Bu savaş ne şekilde gelişirse gelişsin, ne kadar uzarsa uzasın bildiğimiz tek şey var: Onlar kirli.. bu savaş kirli bir savaş...

BM'ye göre , Irakta 1991-94 yıllarında kanser artış oranı nedir?

Yanıt: % 700

Pentagon Irak'a saldırıda kaç sivilin öleceğini öngörüyor?

Yanıt: 10 bin

Bu sayının kaçının çocuk olacağı tahmin ediliyor?

Yanıt: % Ellinin üstü

BM yaptırımları ve ambargosu sonucu 1999'a dek kaç Iraklı öldü?

Yanıt: 1.5 Milyon

BM yaptırımları nedeniyle 1997'den beri tahmini kaç çocuk öldü?

Yanıt: 750 bin

Aralık 1998'de, Irak'ın modern tarihte hiç görülmemiş şekilde silahsızlandığını kim söyledi?

Yanıt: BM Silah Denetçileri Başkanı Scott River

Irak'ın elinde kaç nükleer silah başlığı bulunuyor?

Yanıt: 0

ABD'nin elinde kaç adet nükleer silah başlığı var?

Yanıt: 10 Binden fazla

Nükleer silahları kullanacak tek ülke hangisidir?

Yanıt: ABD

"Yaşamımız, önem verdiğimiz olaylara karşı sessiz kaldığımız gün son bulmaya başlar..." sözünü kim söylemiş?

Yanıt: Martin Luther King, Jr

YOLCU OLMAK YA DA.. KALMAK

Medyada "canlı kalkan" adıyla sunulan ama kendilerine "insan kalkanı" demeyi "hiç değilse" daha doğru bulan Türkiyeli savaş karşıtlarından Aykut Alyanak, bu yolculuğa Yunanistan'dan katılan gazeteci Dimitri Kzoustalli ve Ankara'da yine bireysel çabalarıyla kamuoyu yaratmayı başaran Ülkü Sayılan'la sonunu kimsenin bilemediği "yolculuğu" konuştuk. Bu yolculuğa neden çıkıyorlardı.. Yalnız mıydılar... Ya da yol arkadaşları kimlerdi?

Sorulacak çok soru vardı elbet. Ama sözcükler ne zamandır dizilip kalıyor boğazımıza... Çıkanları sunuyoruz işte size...

Yolcu olmakla kalmanın GARİP sohbetine buyurun...

"Kendi içinde ilk eylem. Hiçbir benzeri yok."

UÇAN SÜPÜRGE: Bu eylemin bugüne dek yapılmış savaş karşıtı eylemlerden farkı ne sizce?

AYKUT: Bu hareket dünyadaki küreselleşme hareketleri dışında savaş karşıtı, doğrudan yapılan bir eylem. Güvenli koşullarda, hayatın sürekliliğini kırmadan yapılan savaş karşıtı eylemlerden farklı. Beden hep kullanılıyor, evet, ama bu beden yalnızca o ülkenin insanlarına ait oldu bugüne dek. Bu kez tuzukuru insanların bedenleri de söz konusu. Batılı, rahat, sosyal güvencesi olan ama duyarlılığı da olan insanların bedenleri. Irak'ın kültür ve değerleriyle ilgisi olmayan insanların... Kısacası kendi içinde ilk eylem. Hiçbir benzeri yok.

ÜLKÜ: Temel bakışı hümanizm... Politik, etnik kimlik, finansal çıkarlar gözetmeyen bir bakış. Çiçek çocuklarda bile böyle bir şey olmadı.

DIMITRA: Avrupa Birliği'ne üye ülkelerin bu savaşa karşı olmaları, ABD'nin peşinden gitmemeleri gerekiyordu. Hükümetler yerine bireyler insan olarak, insanlık adına karşı çıktılar. Savaşı durdurabileceğimizi sanmıyorum ama sesimizi duyurmak için önemli bir şey.

"Ne Saddam, ne de Bush! Yaşasın Barış!"

UÇAN SÜPÜRGE: Peki bu yolculuğun amacı?

AYKUT: Mentalite olarak birbirinden farklı iki hükümetin arasından sıyrılıp onların unuttukları insanları yakalamaya çalışıyoruz. Yani "Ne Saddam, ne de Bush! Yaşasın Barış!" diyoruz.

"Sivil insanın öldürülmesi savaş değil, katliamdır!"

AYKUT: Savaş... olmasın.. Hepimizin istediği bu. Ama olacaksa da cephede olsun. Askerlerin çarpıştığı bir savaş. Ama halka dokunulmasın. Askerler, çoğunluğu bir şekilde yıllar boyunca yönlendirilmiş, kabul etmiş insanlar. Oysa halk farklı. Sivil insanın öldürülmesi savaş değil, katliam oluyor. Amaç; bu insanların hastane, okul gibi yaşadıkları yerlerin korunması. Saddam'ın bahçelerinin korunması değil. Ayrıca Saddam'ın diktatörlüğünün bitip bitmeyeceğine de halk karar versin. Başka hiçbir ülkenin buna karışmaya hakkı yoktur.

"Asıl önemli olan, hareketin içinde olmak..."

UÇAN SÜPÜRGE: Dimitra.. Sizi Yunanistan'dan bu yolculuğa çıkaran neydi?

DIMITRA: Ben Yunanistan'da TOWIMA adlı bir gazetede muhabir olarak çalışıyorum. İki hafta önce İstanbul'da düzenlenen İnsan Hakları Derneği toplantısına gelmiş ve burada Türkiye'den Irak'a gidecek bir grubun olduğunu öğrenmiştim. Onların arasına katılmak istedim. Bu, değişik ülkelerdeki kültürlerdeki insanlarla tanışmak için de önemli ve yararlı olacaktı.

UÇAN SÜPÜRGE: Neden gazeteciler arasında değil de insan kalkanları arasında çıkıyorsunuz bu yolculuğa?

DIMITRA: Gazeteciler savaş bölgesine gittiklerinde otellerde kalıyorlar, bilgiyi de oten çıkmadan, hükümet yetkililerinden alıyorlar. Bunun kötü, yanlış bir şey olduğunu söylemiyorum. Sonuçta otelde kalmak da bir risktir. Bu bir tercih meselesi. Benim içinse asıl önemli olan, hareketin içinde olmak.. Orada, insanların içinde olmak... Bu yüzden ben de orada, Türk grubun içinde duracağım.

"Yarın hangi ülke olacak? Bilmiyoruz."

UÇAN SÜPÜRGE: Sizin gözünüzde bu savaşın "anlam"ı neydi?

DIMITRA: 11 Eylül'den sonra ABD ulusal hukukta da yeri olmayan bir şey başlattı. Irak'ı şeytan olarak gösteriyor, bütün dünyayı savaşa çağırıyordu. Bu yasal bir şey değildi. Bütün ülkelerin buna karşı çıkması gerekiyordu. Çünkü ABD kuralları yokuyordu.

AYKUT: Dünyada kaç ülke var ki ABD'ye karşı gelebilen? ABD de kendisine karşı olan bu birkaç ülkeye saldırıyor elbette. Bu Irak olur.. Küba olur... Venezuela olur... Fark etmez.

DIMITRA: Evet. Dün Sırbistan'dı, bugün Irak.. Yarın hangi ülke olacak? Bilmiyoruz.

"Hiç kimse kendi yüreğinden başka bir şeyi temsil etmiyor."

UÇAN SÜPÜRGE: Birbirinden farklı düşünce ve yaşamlardan oluşan Türkiyeli grupta uyum sağlamak sorun yaratmıyor mu?

AYKUT: Hayır. Hatta diyebilirim ki, birbirinden farklı insanların bir araya geleme-yişi ilk kez bu eylemle aşıldı. Radikal İslamcılar, Kemalistler, Anarşistler, Solcular, Eşcinseller... Türkiyeli grupları insanların duyarlılığı politik bakışın çok üstünde. Uyumlu bir grup olarak görüyorum bu yüzden. Hatta diğer gruplara baktığımızda en disiplinli ve hazırlıklı gruplardan birisi diyebilirim. Ayrıca, gruptaki insanların ekstra kimlik taşıdığına, propaganda yapmak, bunu dayatmak için orada olduğuna inanmıyorum. Bu anlamda da önemli. Saf bir hareket. Hiç kimse kendi yüreğinden başka bir şeyi temsil etmiyor.

"Türkiye'den tek bir doktor bile yok."

UÇAN SÜPÜRGE: Diğer gruplarla ilişkiniz nasıldı?

AYKUT: Bir çok idealist insanla tanıştık. Türkiye'den bakıldığında "çıkarıcı, hristi-yan, batılı" gibi paranoyak, öğretilmiş bakışlar vardır. Oysa çoğu duyarlı, duyarlılı-ğını da sözle değil aktif olarak gösteren insanlar... Çok çeşitli insanla tanıştık. Ve bu, Bodrum'da karşılaşacağınız batılıdan çok farklı bir tanışma.

DIMITRA: Dünyadan insan kalkanı olarak gidecek insanların doktorluk, üniversite hocalık gibi farklı statüleri var ve bu insanlar işlerini bırakarak gidiyorlar oraya.

AYKUT: Türkiye'den tek bir doktor bile yok oysa. Bence doktorların ayrı bir du-yarlılığı var. Ayrıca insan bedenini çok iyi tanıyorlar. Grupta bir doktor olsaydı çok şey değişebilirdi.

ÜLKÜ: Sonuçta Hipokrat yemini ediyorlar. İnsan hayatını kurtarmak için yapacak-ları en doğru şey olabilirli oraya gitmek.

"Cep telefonu desteği bile çok önemliydi."

UÇAN SÜPÜRGE: Destek sağlandı mı?

AYKUT: Bir çok arkadaşımız lojistik destek sağladı. 30 kişi değil 1000 kişiydik artık. Parasal olsun, psikolojik destek, ilaç olsun... Hatta cep telefonu desteği bile çok önemliydi bizim için. Taksiciler bile yardım ettiler. Birisi bize yol vermek için trafiği kapatmıştı.

"İşte; bu, insanların gücü!"

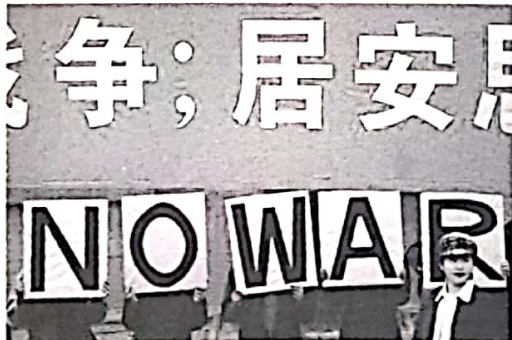
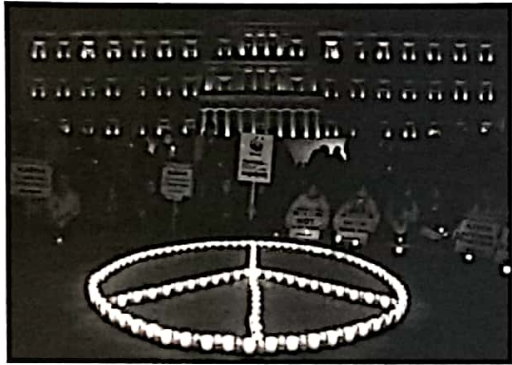
UÇAN SÜPÜRGE: Sizce bu eylemin ucu nereye varacak?

AYKUT: Başarıya ulaşabilirse o ülkeden olmayan insanların durduğu ilk savaş olacak bu. Bakacaksınız; "kim, nasıl durdurdu bu savaşı?" diyeceksiniz. Devletler mi? Satranç oyunu değil ki bu! İnsanlar durdurdu, diyeceğiz. Karşılıksız oraya giden insanlar... İşte; bu, insanların gücü!

UÇAN SÜPÜRGE: Son olarak...

AYKUT: Bu konuda duyarlılık geliştiren, bize doğrudan ya da dolaylı yardımda bulunan herkese teşekkür etmek istiyorum.

UÇAN SÜPÜRGE: Biz de size teşekkür ederiz. Her şey için...

- Tüm Türkiye'de "Barış İçin Bir Dakika Karanlık Eylemi" başlatıldı. Eylemin başlaması nedeniyle "Savaşa Hayır Platformu" Ankara Sakarya caddesinde savaş karşıtı bir gösteri düzenledi.
- Irak'ta Savaşa Hayır Koordinasyonu'nca olası savaşı protesto etmeyi amaçlayan "Savaşa Karşı Bir Dakika Karanlık" eylemi için İstanbul Beyoğlu'nda sanatçılar, sivil toplum kuruluşu temsilcileri ve vatandaşlar bir araya gelerek eylem yaptılar.
- Emek, Barış, Demokrasi Bloğu 1 Mart'ta Ankara'da savaş karşıtı bir eylem düzenledi.
- Greenpeace eylemcileri, Taksim'de Atatürk Kültür Merkezi'nin ön cephesinde, üzerinde "Savaşa Hayır" yazan 240 metre karelik bir pankart açtı. Bu eylem, Türkiye'de Greenpeace'in de aralarında bulunduğu 152 kuruluşun oluşturduğu Irak'ta Savaşa Hayır Koordinasyonu tarafından organize edildi.
- Lambdaİstanbul Eşcinsel Sivil Toplum Girişimi savaş karşıtı bir basın bildirisi hazırladı.
- Mersin Kadın Platformu üyeleri, Başbakan Gül, Adalet Bakanı Çiçek ve TBMM Başkanı Arınç'a gönderdikleri mektuplarla "savaşa ve tecride karşı olduklarını" belirttiler. Platform Dönem Sözcüsü Evrim Yılmaz "savaşın ilk önce kadın ve çocukları vurduğunu" söyledi.
- Savaşa Hayır Kadın Platformu 9 Şubat'ta Silopi'de yaptığı basın açıklamasının ardından sınıra barış sembolleri bıraktı.
- Peace Initiative/ Turkey (PIT) Türkiye'nin savaşa hayır demesi için Cumhurbaşkanı, Başbakan, Meclis Başkanı ve milletvekillerine e-posta üzerinden gönderilecek bir dilekçe kampanyası başlattı.
- Çeşitli sivil toplum örgütlerine üye savaş karşıtları, ABD'nin Irak'a yönelik saldırı hazırlıklarını kışkırttığı gerekçesiyle Hürriyet Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Ertuğrul Özkök'ü protesto ederek, Amerikan Express çeki hediye etti.
- Greenpeace eylemcileri, İskenderun Limanı girişini, askeri teçhizat taşıyan Amerikan konvoyu limanı terk etmek üzereyken bir kamyonla bloke etti. 2 eylemci kendilerini kamyonla zincirledi, 4 eylemci kendini tekerleklerin arasına kilitletti.
- Irak'ta Savaşa Hayır Koordinasyonu üyeleri, ABD'nin olası Irak operasyonunu, savaşta kullanılması muhtemel havaalanı arasında saydıkları Sabiha Gökçen Uluslararası Havaalanı önünde protesto etti.
- Beyaz Saray çevresinde on binden fazla savaş aleyhtarı "petrol için kana hayır" sloganları atarak olası Irak savaşını protesto etti.

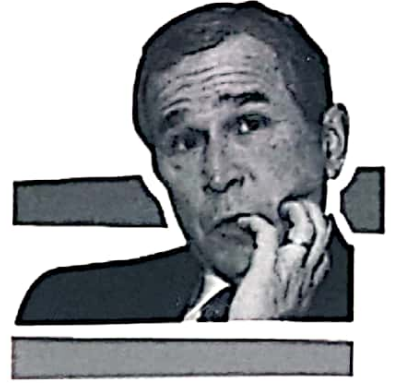
- Avustralya'da, ABD'nin Irak politikasını ve hükümetin ABD'nin dümen suyunda gitmesini protesto eden 750 kadın çıplak eylem yaptı.
- İtalya'nın başkenti Roma'da savaş karşıtı 3 milyon kişi yürüdü.
- İngiltere'de savaş sonrası en büyük gösteri olarak tarihe geçen Londra'daki etkinliğe 2 milyondan fazla kişi katıldı.
- Glasgow'da 80 bin, Dublin'de 100 bin kişi savaşa hayır dedi.
- Almanya'nın başkenti Berlin'deki gösteriye yaklaşık 500 bin kişi katıldı.
- İspanya'da ülke genelinde 5 milyon kişi gösteri düzenledi.

- Fransa'nın başkenti Paris'te 250 bin kişi savaşı protesto etti.
- Atina'da 35 bin kişi gösteri düzenledi.
- Brüksel'deki gösterilere 65-70 bin kişi katıldı.
- Hollanda'nın başkenti Amsterdam'da 70 bin kişi yürüdü.
- Norveç'in başkenti Oslo'daki gösterilerde 60 bin kişi vardı.
- İsveç'te 40 bin kişi savaşa hayır dedi.
- Rusya, Ukrayna ve Kiev'de çok sayıda gösterici eylemlere katıldı.
- Yeni Zelanda'da 14 bin, Hindistan'da 10 bin, Tayland'da 3 bin, Malezya'da 2 bin, Avustralya'da 100 bin, Japonya'da da 25 bin kişi gösteri düzenledi.
- Suriye'de yaklaşık 200 bin, Irak'ta 1 milyon, Lübnan'da 10 binden fazla, İsrail'de 3 bin kişi savaşa hayır dedi.
- Savaş karşıtı gösteriler ABD'de inanılmaz boyutlara ulaştı. Yalnızca New York'ta 400 bin kişi yürüdü.

Aptalın seyir defteri

Sevgili günlük,

20 Mart 2003 tarihinde saat 4.52 itibariyle Irak üzerinde 'Şok ve Dehşet Operasyonu'nu (bu ismi çok sevdim. Generallerim gayet yaratıcı insanlar) başlattık. İçim rahat, hatta kıvançla doluyum. Gereken herşeyi yapmış, dünyayı ve Irak'ı uyarmış, ultimatom üzerine ultimatom vermiştik. Tınmadılar. Günah bizden gitti. (umarım)

Gerçi şu anda moralim bir parça bozuk, neden dersin biz bu güzelim operasyonla ellerin hemen havaya kalkacağını, teslim bayrağı çekileceğini filan ummuştuk. Kara operasyonlarına ihtiyaç duyulmayacağına emindik. Fakat öyle olmadı. Operasyonun üzerinden 8 gün geçmesine rağmen heriflerde tık yok. Bağdat'a binlerce ton bomba yağdırdık, ama şu Araplar hala direniyorlar. Umm Kasr denilen küçücük bir kentte bile epeyce vaktimizi harcadık. Ama yine de güneyden Basra üzerinden ilerleyişimiz devam ediyor. Başka yolu yok, ölmek var dönmek yok. Yaktık gemilerimizi anlayacağın. (gerçi Basra Körfezi'nde ve Süveyş Kanalı'nda süriyle gemimiz var. Tanrı onları korusun. Demek istediğim o değil.) Kamuoyuna sürekli mesaj veriyorum. "Savaş beklenenden de uzun sürebilir" diye. Öyle hemen "V" işareti çakmaya gerek yok. Soğukkanlı olmakta fayda var. Gerçi biz Amerikalılar, koalisyon ortağımız İngilizler kadar soğukkanlı olamayız ya, bunu öğrenmemiz lazım. "Petrol, hemen şimdi" diye bağırarak istiyorum, ancak engelliyorum kendimi. Yakışık almaz, hem yerlerin göklerin kulağı var. Bu güzelim kelimeleri boğazımdan aşağı, mideme doğru habire yutkunuyorum. Ne acı, bilemezsin.

Geçen gün Florida'daki o muhteşem askeri üssümüze eşimle birlikte gittik. Laura çok güzel el sallıyor. Ne büyük bir devletin başkanı olduğumu bir kez daha anladım, gözlerim doldu. Askerimin bana güveni tam. Biliyorlar, dünyaya özgürlük yağdırmak (pardon) vermek için yapıyoruz herşeyi. Ek bütçeleri bunun için istiyor, paramızı bunun için harcıyoruz. Biz özgürüz, o sefil halklar değil. Bu içimi burkuyor. Herkesin en az bir Amerikalı kadar özgür, 1 dolar kadar değerli olduğu bir dünya yaratmak istiyoruz. God knows... Ben biliyorum en azından.

İngilizler bize biraz çalım atıyorlar. Neymiş, dost ateşinde askerleri ölüyormuş filan. E, adı üstünde ne yapabiliriz ki? Bazı sapmalar, yanlışlıklar olacak. Kum fırtınasını da ben çıkarmadım ya. Allah'ın işi. Füzelerimiz de akıllı akıllı olmasına ama dijital akıllar da bazen gerizekalıca davranabilir, hedef şaşırabilir. Allah değil, kul yapısı ne de olsa. (Shit herifler. Habire yanlışlık yapıyorlar. Sorucam bunların hesabını. Allah kelimesi de dilime pelesenk oldu)

Dün gece ak sakalları bombalardan simsiyah olmuş Bağdat'lı bir ihtiyar adam girdi rüyama. "Yapma oğul, yanlış işler bunlar" dedi. Ben adamı rüyamdan kovalamaya çalışırken birden başka bir sahneye geçtik ve ben orada El-Cezire muhabiri oldum. Düşürülen helikopterin önünde sevinçle röportaj yapıyorum. Esirlere "Buraya insanları öldürmeye mi geldin?" filan diye soruyorum. Kan ter içinde uyandım.

Tanrı'dan tek dileğim herşeyin umduğumuz gibi gitmesi ve zaferi bir an önce görebilmek. Yoksa önümüzdeki on yıllar boyunca tüm stratejilerimiz çökecek, benle aptal diye alay edecekler. Oysa ki sevgili annem hep "büyük adam olacaksın" derdi.. Ben bir yurtseverim, ama dünyayı, o geniş ve zengin toprakları da çok seviyorum. Dünyanın göbek deliğinden girip bağırsaklarından çıkmak istiyorum. Bu cümle yanlış anlamlara çekilebilir, siliyorum. Sana daha mutlu haberler verebilmek için sayfalarını şimdilik kapatıyor, savaşımın başına dönüyorum.

George W. Bush
Amerika Birleşik Devletleri Muhteşem Başkanı

KİM KİMDİR?: MASKELER DÜŞÜNCE

BAŞKAN BUSH

George Bush petrol endüstrisinde Tek-saslı bir işadama olmasına rağmen sek-töründe pek başarılı olamamıştır. 1984'te Spectrum 7 şirketi ile birleşen Bush'un şirketi Bush Exploration/Arbusto bir-leşme öncesi iflasın eşiğindeydi. Bu birleşmeden sonra şirket Harken Energy tarafından satın alındı. Karşılığında 600,000 \$ değerinde hisse ve yıllık 120,000 \$'lık bir kontrat sahibi olan Bush aynı zamanda da Texas petrol işinde önemli dostlar edindi. Harken'in Ortadoğu'da anlaşmalar yapabilmesinin en önemli nedenlerinden birisi şirket yöneticilerinin Bahreyn hükümetine Başkan Bush'un oğlunun yönetim kurullarında olduğunu bildirmesidir. Bush'un başkanlık kampanyası sırasında da enerji sektöründen ve otomotiv sektöründen önemli miktarda bağış gelmiştir. Sadece Enron tek başına Cumhuriyetçi Ulusal Komiteye 1 milyon \$'dan daha fazla bağışta bulunmuştur. Bush'un ayrıca General Electric, BP, Duke Energy, ExxonMobil, Newmont Gold Mining Corporation, Pennzoil and Tom Brown, Inc.'de de hisseleri bulunmaktadır. Merkezi Washington'da bulunan Carlyle group adlı 12 milyon \$'lık özel yatırım kuruluşu,

ABD'nin en büyük silah şirketlerinden biri olup, küresel teleko-münikasyon alanında da bir devdir. New York Times'in 5 Mart 2001'deki haberine göre, Baba George Bush şirkette başkanışman sıfatıyla yer almaktadır. Şirkete danışmanlık yapan ve danışmanlık ücretini şirket yatırımlarından hisse olarak alan oğul Bush ise, Carlyle için verdiği her konferans başına aldığı 80-100 bin \$'ı, yine şirketin yatırım fonlarına aktarıyor.

BASKAN YARDIMCISI DICK CHENEY

Şirket bağlantıları, Halliburton, Procter&Gamble, Union Pacific ve Electronic Data Systems Corp.dur. 1993'te Cheney, Washington'daki Amerikan Girişimci-leri Enstitüsü'ne (COMPASS) kıdemli üye olarak katıldı. 1995 Kasım'da Texas, Dallas'taki Halliburton şirketinin başkanı ve en üst yönetim görevlisi oldu. Cheney'in liderliğindeki Halliburton, insan hakları ihlalleri ile suçlandı. Bu konudaki en çarpıcı olay, Eylül 1997'de on sekiz Nijerya mobil polis görevlisinin Halliburton'dan (bölgede Chevron için anlaşmalı olarak çalışıyordu) emir alarak Warri şehrinde Opuama dağıtım istasyonunda Gidikumo Sule'yi öldürmesidir. 2000 yılında ayrı-

lırken şirketin ona verdiği yıllık maaş 1.280.000 \$ olup, şirketten ayrılırken kendisine 640.914 \$ tutarında çeşitli tazminatla birlikte, şirketin gelecekte borsadaki performansına bağlı olarak, değeri 7.400.000 ila 18.800.000 \$ arasında değişen hisse senedi seçenek-leri verilmiştir. Bütün bu rakamlar 181,400\$ 'lık ABD Başkan yar-dımcısı maaşıyla karşılaştırılınca düşündürücü bir durum ortaya çıkmaktadır. Cheney'nin de aralarında olduğu COMPASS, 1998'de Başkan Clinton'a Kyoto iklim değişikliği sözleşmesini protesto et-mesini isteyen bir mektup yolladı.

DEVLET BAKANI COLIN POWELL

Şirket bağlantıları America Online, Time Warner, Gulfstream Aerospace, General Dynamics'tir. Colin Powell, Gulfstream Aeorospace ve America Online'in yönetim kurullarında yer almıştır.

Gulfstream

Aerospace, Kuveyt ve Suudi Arabistan gibi yabancı hükümetlere özel jetler üretmekteydi. Bu şirket sonradan General Dynamics tarafından satın alındı. Bush, Powell'in oğlu Michael, AOL-Time Warner görüşmelerinin denetim-siz yapılmasını sağlayan Federal İletişim Komisyonu'nun başkanlığına getirmişti. AOL ve Time Warner birleşmesinden sonra Powell, hisselerinden 4 milyon \$ kazandı.

SAVUNMA BAKANI DONALD RUMSFELD

Şirket bağlantıları, G.D. Searle/Pharmacia; General Instrument/Motorola; Gulfstream Aerospace; General Dynamics; Tribune Company; Gilead Sciences; Amylin Pharmaceuticals; Sears, Roebuck&Co; Allstate; Kellogg; Asea Brown Boveri'dir. 1977'de Gerald Ford'un savunma bakanı olarak görev yaptıktan sonra, şu anda Pharmacia'nın şubesi olan ilaç şirketi G.D. Searle'nin CEO'su olarak özel sektöre katılmıştır. Ayrıca, sonradan Motorola tarafından satın alınan iletişim sektörü parçaları üreticisi General Instruments'da da CEO'luk yapmıştır. Daha yakın geçmişte çeşitli şirketlerin yönetim kurullarında yer almıştır: Biyoteknoloji şirketi Gilead Sciences, basın devi Tribune Company (Los Angeles Times ve Chicago Tribune'un sahibi), Amylin Pharmaceuticals, İsviçre firması Asea Brown Boveri, Kellogg, Sears ve Allstate. Gulfstream Aeorospace'de yönetici olarak görev yaparken şirketin General Dynamics tarafından satın alınmasıyla, Rumsfeld'in hisseleri 11 milyon \$ değerine yükselmiştir.

Savaşmak, ama ne için?

Açlıkla, hastalıkla, ölümle
savaşmalı.

Yoksullukla, umutsuzluklu,
çaresizlikle barışık
kalınamaz.

Eşitlik için savaşmalıyız..

Adalet ve özgürlük için.

Bu yüzyılda savaşın ve
barışın başka bir anlamı
olmalı...

Küçük küçücük bir kızken
Unutacak mısın yüreğim
Bir kurdele bir pabuç yüzünden
Unutacak mısın yüreğim

Şimdi de onulmaz korkundur
Evde ekmeğin tükenmesi
Un biter, ekmek biter, gelsin ödünçler
Unutacak mısın yüreğim

Başın dönerdi sabahları
Her atılan bomba bir parça
Yiyecek alır giderdi
İkinci Dünya Savaşı sırtından geçti
Unutacak mısın yüreğim

Bir çokları kahraman oldular
Büyük oldu adları
Kara binitleri sırtında geçti
Unutacak mısın yüreğim

Şimdi çocukları doyurup giydirdikçe
Parklara, çarşılarla götürdüğünde
Kendini, kendi çocukluğunu
Unutacak mısın yüreğim

Dünya uçurtmayla balonken
Kırmızı ve mavi tayfın bütün renkleri
Sana zehir zindan edenleri
Bağışlayacak mısın yüreğim.

Gülten Akın

kadınlığın gören gözleriyle bakarak süzdüğümüz bir avuç haber... haberlerimiz... itirazlarımız ya da kabul verdiklerimiz... "iyi şeyler de oluyor dünyada" dediğimiz ya da diyemediğimiz... 'hayır'larımızın altında eziliyor çoğu kez 'evet'lerimiz... keşke hep 'iyi şeyler' olsa!..

evet

- ♀ DİE'nin verilerine göre, evin 'reisinin' kadın olduğu hane sayısında, son on iki yıllık dönemde yüzde 30 artış gerçekleşti.
- ♀ Yeni Medeni Kanun'la ilgili tüzük taslağına göre, anne-baba evli değilse çocuğun velayeti annenin olacak.
- ♀ 'Namus temizlemek' için öldürülen Fadime Şahindal İsveç'te "Yılın Kadını" seçildi.
- ♀ Brezilya Medeni Kanunu'nda kadına eşit hak tanındı.
- ♀ Afganistan'ın başkenti Kabil'de, Kadın Yargıçlar Örgütü (AWJA) adıyla bir örgüt kuruldu.
- ♀ ABD, Afganistan'daki kadınlara, eğitim, el işleri ve diğer programlarda destek amacıyla 3.5 milyon dolar yardım yapacak.
- ♀ Konya Şefkat Kapısı ve İstanbul Şefkatli Kalpler dernekleri, İstanbul, Ankara, İzmir, Konya ve Antalya'da travestiler için özel sığınma evleri açacak.
- ♀ Polis kolejleri, 2003-2004 eğitim öğretim yılından itibaren kız öğrenci almaya başlayacak.
- ♀ İsveç Dışişleri Bakanı Anna Lindh, 'Namus Cinayetlerini Önleme Projesi'ne 25 bin dolar yardım yapacaklarını söyledi.
- ♀ Türkiye Bilişim Derneği (TBD) ev kadınlarına ve öğretmenlere ücretsiz bilgisayar eğitimi başlattı.
- ♀ İstanbul Sosyal Hizmetler Müdürlüğü, son iki yılda çocuklarını sokakta çalıştıran 533 aile reisi hakkında savcılıklara suç duyurusunda bulunarak dava açılmasını sağladı.
- ♀ Edirne Sosyal Hizmetler İl Müdürü Mesut Erinç, Toplum Merkezi'nde 'Kadının İnsan Hakları Eğitimi'ni alan kadınların şiddete uğradıklarında durumu sineye çekmek yerine karakola gitmeye başladıklarını söyledi.
- ♀ CHP Ankara Milletvekili Oya Araslı, Türk Ceza Yasası'nda yer alan ve namus cinayetlerinin "hafifletici neden" kapsamında değerlendirilerek daha az cezalandırılması sonucunu doğuran maddenin kaldırılması için yasa teklifi sundu.

hayır

- ♀ Afganistan'da kadınlara yönelik kısıtlamalar artıyor.
- ♀ Kenya'da çok sayıda kadın, pantolon giydikleri gerekçesiyle, muhafazakar değerlere sahip Mungiki tarikatı üyelerinin saldırısına uğradı.
- ♀ AKP Diyarbakır Milletvekili Aziz Akgül, "Sekreter sözcüğünün toplumda kötü çağrışımları var" dedi.
- ♀ Türkiye'de ev işlerinde sorumluluk yüklenen erkeklerin oranı yüzde 20.
- ♀ Fransa'nın yeni İçişleri Bakanı Sarkozy, dilencilerin yanı sıra fahişelere de savaş açtı.
- ♀ Konya'da uğradığı tecavüz sonucu hamile kalan 13 yaşındaki Ö.K doğum yaptı.
- ♀ Hollanda'da 12 yaşındaki Jasmin başörtüsü taktığı için okula alınmadı.
- ♀ 'Vajina Monologları' isimli oyundaki 'vajina' ismi Kadıköy Kaymakamı Yüksel Peker'i 'rahatsız etti.' Kadıköy Halk Eğitim Merkezi'nde sergilenecek olan oyunu engelleyen kaymakam, "adını değiştirin, izin vereyim" diyerek şart koştu.
- ♀ AKP Hükümeti, tek kadın Köy Hizmetleri Bölge Müdürü olan Tülay Diler'i görevden aldı.

GÜZEL BİR GÜN:
DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE

8 MART

“Savaş Tecavüzdür. Barış Kadınlarla Gelecek!..”

Takvimler 8 Mart'ı gösterirken savaş rüzgarları ensemizi yoklamaya devam ediyordu. Irkı, dili, dini, rengi birbirinden farklı milyonlarca kadın, yani dünyanın kadınları, Dünya Kadınlar Günü'nü kutlamaya hazırlanıyordu bir yandan. Bir yandan da, binlerce ölüm, binlerce yara demek olan savaşı bekliyordu herkes, eli yüreğinde!

O soğuk rüzgara inat ilkyazı müjdeleyen güneşli bir güne uyandı Ankara. Başkent, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü için sokaklara dökülen renk ahenk bir kalabalığı taşıyordu o gün. Pek çok protesto eyleminin değişmez adresi olan Abdi İpekçi Parkı ise bu günü kutlamak için buluşan başkentli kadınlarını konuk ediyordu bu kez.

Yüzlerce kadın, kadınlar, savaş çanları çalanların karşısına teflerle, trampetlerle çıktılar; halay çektiler, dans ettiler. “Önce insan” oldukları için “önce barış” istediler; “kadın” oldukları için de ücretli doğum izni... Şarkılara, türkülere karıştı sloganlar. Hep bir ağızdan yükselen “Kadınız, savaş istemiyoruz!” çığlıkları gökyüzüne ulaştı. Ankara ilk kez böyle coşkulu, böyle cümbüşlü kutladı Dünya Kadınlar Günü'nü. Barış İçin Kadın Platformu çatısı altında meslek örgütleri, sivil toplum kuruluşları ve siyasi partilerden kadınlar, savaşın yerine barışı, ayrımcılığın yerine eşitliği, şiddetin yerine insanca yaşamayı, hakları ve özgürlükleri koymak için ele eleydiler. Tüm dünyadaki kız kardeşleriyle yürek yüreğe kutladılar bayramlarını. Ankara'nın 8 Mart'ından geriye kadınların şarkıları kaldı. Bir de savaşa kadınca karşı çıkışları. Bir de barıştan yana kadınca tavır koyuşları. Bu yıl 8 Mart'ın adı da anlamı da başkaydı!..

UÇAN SÜPÜRGE DİYOR Kİ:

1 GÜNDE BİTMEDİ, BİTMEYECEK!

Savaşın bitmesini,

Kadınlara yönelik şiddetin önlenmesini ve şiddet mağdurlarının desteklenmesi amacıyla 2003 bütçesinden gerekli fonların ayrılmasını,

Medeni Yasa'nın yürürlükle ilgili 10. Maddesinin değiştirilerek yasanın mevcut tüm evlilikler için geçerli olmasının sağlanmasını,

Yeni TBMM İç Tüzüğü ile Kadın-Erkek Eşitlik Daimi Komisyonu kurulmasını,

Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi CEDAW'ın yaşama geçirilmesi için hızla 4 yıllık 'Eşitlik İçin Eylem Planı' hazırlanmasını,

Karar mekanizmalarında kadınların sayısının artması için özel önlemler alınmasını

İSTİYORUZ!

Aile üyelerinden ve otorite pozisyonundaki insanlardan gelecek her türlü şiddete karşı koruma ve sığınma,

Çalışma saatlerimizi kısaltan, kirliliğe yol açmayan enerji ve teknoloji ürünleri,

Küresel pazarda herkes için adil ücret,

Emziren anneler için beslenme güvencesi, hamilelik durumunda ücretli izin

İSTİYORUZ!

Kadın örgütleri arasında iletişim ve etkileşimin artmasını,

Geleneksel baskılardan arınmış, dogmalardan uzak, hoşgörü dahilinde her şeyin konuşulabilmesini,

Bütün bakım işleri için ücret, emekli aylığı, toprak ve diğer kaynakların yaşama geçirilmesini,

Özel sektörün de sosyal devlet olmasında sorumlulukları olduğunu düşünerek her sektörün sivil toplum kuruluşlarına destek vermesini,

Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nün Başbakanlığa bağlanmasını

İSTİYORUZ!

Adaletin, ayrımcılığın olmadığı bir yaşam alanı, ekonomik güven, daha iyi ve eşit yaşam standartları

İSTİYORUZ...

8 Mart raporu üzdü*

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD), Türkiye'de kadınların eğitim, çalışma yaşamı ve siyasetteki durumunu ortaya koyan ayrıntılı bir rapor hazırladı. Milletvekillerine de sunulan 'Kadın-Erkek Eşitliğine Doğru Yürüyüş' adlı rapor, Türkiye'de 'kadın gerçeğinin' fotoğrafını ortaya koyuyor ve çözüm önerileri getiriyor. Rapora göre Türkiye'deki kadınların durumu:

Eğitim

Raporun, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Mine Göğüş Tan tarafından hazırlanan 'Eğitimde kadın-erkek eşitliği ve Türkiye gerçeği' bölümünde, 'neredeyiz' ve 'neden buradayız' sorularına yanıt arandı. Sonuçlar:

- Türkiye'de kadınların okuryazarlık oranı yüzde 72. Yunanistan'da yüzde 94, Bulgaristan'da yüzde 97, Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan'da ise yüzde 99.
- Kırsal kesimde erkeklerin yüzde 10.1'i, kadınların yüzde 30.4'ü okuryazar değil. Doğu ve Güneydoğu'da her on kadından beşi okuma yazma bilmiyor. Okuryazar olmayanların oranı kentsel erkek nüfusta yüzde 4,5, kadın nüfusta ise yüzde 18.7.
- Okul çağında bulunan 7-13 yaş arası her 100 erkek çocukta 21'i, her 100 kız çocukta 32'si okula kayıtlı değil.
- İlköğretimde kız-erkek çocuk oranları eşitlenemedi. 1999-2000 öğretim yılında erkekler için yüzde 99.4'e ulaşan ilköğretim okullaşma oranı kız çocuklarda yüzde 89.8.
- 1999-2000 öğretim yılı itibarıyla teknik eğitime devam eden kız öğrencilerin yüzde 21.33'ü din eğitimi alıyor.
- Yine 1999-2000 ders yılı içinde Türkiye'deki yükseköğrenim öğrencilerinin yüzde 40.4'ünü kadınlar oluşturdu.
- Türkiye'de kadınların yükseköğrenimden yararlanma olanağı yüzde 15.2 iken, bu oran Bulgaristan'da yüzde 51.6, Fransa'da yüzde 57.3, Yunanistan'da yüzde 46.3.

Ülkelere ve cinsiyete göre ortaöğretim okullaşma oranları (yüzde)

Ülke	Kız	Erkek
Almanya	88.5	88.3
Avusturya	88.7	87.7
Yunanistan	87.8	85.3
İran	68.1	74.1
Gürcistan	73.5	74.9
Türkiye	43.2	59.0

Neler yapılmalı?

Çalışma sonucunda ortaya çıkan bu tablo, eğitime ayrılan payın düşüklüğü, anne-babanın toplumsal ve ekonomik statüsü, okuryazar olmaması, kültürel baskıların ağırlığı, din, yoksulluk, ayrımcılık, erken evlilik ve okula uzaklık gibi nedenlere bağlandı. TÜSİAD raporunun eğitim bölümünün çözüm önerileri kısmındaki görüşler şöyle:

- İlköğretim zorunlu ve kesintisiz olmalı.
- Türkiye'de eğitim her düzeyi kapsayacak hale getirilmeli ve parasız olmalı.
- Karma eğitim ilkesi uygulanmalı.
- Kız çocukların ve kadınların eğitimden daha yüksek pay almaları konusunda aile ve kamuoyu desteğine yönelik ara vermeden çeşitli kampanyalar düzenlenmeli.
- 18 yaşından küçükler çocuk sayılarak, çocuk işgücünü güvence altına alan gerekli yasal düzenlemeler gecikmeden yapılmalı.
- Evlenme yaşı 18 olmalı. Kızların, burs, kredi, yurt, barınma, sanat ve beden eğitimi olanaklarından yararlanmaları sağlanmalı.

Çalışma yaşamı

OTDÜ Sosyoloji Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Yıldız Ecevit'in hazırladığı bu bölümde, çalışma hayatında kadın-erkek eşitsizliği bir kez daha vurgulanıyor. Bölüm şöyle:

- Kadınların işgücüne katılım oranları 1950'lerin ortalarından beri sürekli ve hızlı biçimde düşüyor. 1955'te yüzde 72 olan katılım oranı, 1999'da yüzde 29.7'ye geriledi.
- Kadın ve erkeklerin sektörlerarası dağılımları açısından önemli dengesizlik ve eşitsizlikler söz konusu. Türkiye'de, 1999 verilerine göre kadınların yüzde 72.2'si tarımda, yüzde 9.7'si sanayide ve yüzde 18.1'i de hizmet sektöründe çalışıyor. Erkeklerin yüzde 33.8'i tarım, yüzde 25.4'ü sanayi ve yüzde 40.8'i hizmet sektöründe.
- Kentli kadın nüfusun yüzde 16.4'ü işsizken, erkeklerin oranı yüzde 8.6. Kırsal kesimde işsizlik oranı erkeklerde daha fazla. Nedeni: Ücretsiz aile işçisi olan, gelir getirici bir işte çalışmayan kadınlar, istatistiklerde istihdam edilenler arasında yer alıyor.
- Kentlerde işsiz kadınların yüzde 44'ü lise ve dengi okul mezunu. Aynı eğitim düzeyindeki işsiz erkek oranı ise yüzde 24.
- Kadınlar daha uzun süre işsiz kalıyor. Kadın işsizlerin yüzde 43'ü, erkeklerin yüzde 29'u bir yıl veya daha fazla süre iş arıyor.
- Kadınlarla erkekler arasındaki kazanç eşit değil. 1987 verilerine göre, üst düzey yöneticilik yapan bir erkeğin saatlik kazancı 1688 lirayken, kadının 904 lira. Satış personeli olarak çalışan erkek saatte 1092 lira kazanırken, kadın 531 lira alıyor. Tarım işçisi bir erkek saatte 856 lira kazanırken, kadının saatlik kazancı 318 lira.
- Mesleklerde toplumsal cinsiyet temelli ayrışma azalıyor. 1989'da müteşebbislik, üst kademe yöneticiliği, hizmet işleri, ticari faaliyetler, tarım dışı üretim faaliyetleri tamamen erkek mesleği olarak görülürken, bu durum değişti. Müteşebbis ve üst yöneticileri grubunda 1989 yılında yüzde 5.4 olan kadın çalışanlar yüzde 8.9'a yükseldi.
- Türkiye'de kadınların işgücüne katılımlarındaki düşmeye yol açan en önemli nedenler ekonomik yapıdaki değişimler, bunlara eşlik eden sosyal dönüşümler ve özellikle köyden kente göç olarak sıralanıyor. İş yaşamına dair öneriler kısmı:
- Kadınların örgün ve yaygın özellikteki mesleki eğitim kurumlarından erkeklerle eşit düzeyde yararlanabilmelerini sağlamak için yasal düzenlemeler yapılmalı.
- Kadınları Türkiye'de belli iş kollarını ve meslekleri seçmeye yönelten mevcut eğilimlerin saptanması ve bunların olumsuz etkilerinin giderilmesi gerek.
- Kadınların evde kullandıkları ve parasal karşılık almadıkları emeğin milli gelir hesaplamalarında yer alabilmesini ve böylece kadınların ekonomik ve toplumsal kalkınmaya katkılarının fark edilmesini sağlayacak çabalar sarf edilmelidir.
- İşyerinde kreş açma yükümlülüğü getiren kurallar, sadece kadın değil, erkek sayısı da dikkate alınarak yeniden konulmalı.

İstihdam edilen kadın ve erkeklerin işteki durumlarına göre dağılımı:

İşteki Durumu	Kadın	Erkek
Ücretli veya maaşlı	21.0	37.5
Yevmiyeli	4.2	10.6
İşveren	0.4	6.4
Kendi hesabına çalışan	9.1	31.8
Ücretsiz aile işçisi	65.0	13.4

Siyaset

Raporun bu bölümü Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi öğretim üyesi Doç. Dr. Serpil Sancar Üşür tarafından hazırlandı. Rapora göre, 2000'de Türkiye'de parlamentodaki kadın sayısı oranı yüzde 4 iken, İsveç'te oran yüzde 43, Danimarka'da yüzde 37, Almanya'da yüzde 31 ve İspanya'da yüzde 22. Kadının siyasetteki yerini gösteren bir başka ilginç veri de şöyle: Doç. Dr. Üşür, ortaya çıkan bu tabloyu Türkiye'de siyasi partilerin kadına bakışını anlatarak, şöyle özetliyor: "Merkez sağda yer alan ANAP, DYP, MHP ve SP'nin ideolojisine göre siyasette kadına düşen görev çocuklar, hastalar, yaşlılar, kimsesizler ve sakatların sorunlarıyla ilgilenmek, gönüllü sosyal yardım faaliyetleri yaparak siyasal destek oluşturmaktır. Merkez soldaki CHP ve DSP ise kadın-erkek eşitliğini ideolojik kimliklerinin bir parçası olarak her zaman vitrinde tutarlar. Ancak bu partilerin kadın-erkek eşitliği anlayışı bir tür cinsiyet körlüğü içerir. Türkiye'de hemen hemen tüm partiler kadın kollarını, kadınları siyasal karar süreçlerine hazırlayan bir yapı olarak değil, partinin ikincil ve siyasi getirisi düşük işlerini yaptırıcakları birimler olarak görürler. Seçim dönemine girildiğinde rastgele arayışlar ile kadın adaylar belirlenir. Bu durum ortaya çıkan kadın adaylara olan güveni sarsar ve temsil yeteneklerini azaltır."

Kadın aday sayısı ve oranı

1995 genel seçimi	1999 genel seçimi
534 (yüzde 8.1)	1748 (16.4)
Seçilen kadın milletvekili	
1995 genel seçimi	1999 genel seçimi
13 (yüzde 2.4)	23 (yüzde 4.2)
Kadın aday seçilme şansı	
1995 genel seçimi	1999 genel seçimi
yüzde 2.4	yüzde 1.3
Erkek aday sayısı ve oranı	
1995 genel seçimi	1999 genel seçimi
6066 (yüzde 91.9)	8890 (yüzde 83.6)
Seçilen erkek milletvekili	
1995 genel seçimi	1999 genel seçimi
537 (yüzde 97.6)	527 (yüzde 95.8)
Erkek aday seçilme şansı	
1995 genel seçimi	1999 genel seçimi
yüzde 8.8	yüzde 5.9

Genel veriler

Türkiye'de eğitim ve gelir açısından cinsler arası eşitsizlik:

Okuryazarlık

Erkekler:	Yüzde 93
Kadınlar:	Yüzde 75
Eğitim	
Erkekler:	yüzde 67
Kadınlar:	Yüzde 54
Gelir (kişi başına GSMH)	
Erkekler:	8 bin 104 ABD Dolan
Kadınlar:	4 bin 703 ABD Dolan

* Radikal - 08/03/2003

Türkiye'nin dört bir köşesindeki Dünya Kadınlar Günü etkinliklerinden...

Adana Kadın Tavrını Geliştirme İnisiyatifi'nden (KATAGİ) bir grup kadın, İsmet İnönü Parkı'nda toplandılar önce. Sonra da, şiddete maruz kalan ya da savaşlarda ölen kadınların fotoğrafları ellerinde yürüdüler. KATAGİ Sözcüsü Leyla Uyar ve beraberindekiler Adana sokaklarını "Kadınlar savaş istemiyor!" ve "Kadına şiddete hayır!" sloganlarıyla çınlattılar.

Antalya Türkiye Komünist Partisi, Emegın Partisi, Sosyalist Demokrasi Partisi ve Pir Sultan Abdal Derneği üyelerinden oluşan bir grup, Çallı Kavşağı'ndan Pazartesi Pazarı'na kadar yürüdü. Yürüyüşe yöresel giysileriyle ve çocuklarıyla birlikte katılan kadınlar, Türkçe ve Kürtçe savaş karşıtı sloganlar attılar.

dillendirmek için bir araya geldik." diye seslendi. Kutlamalar sırasında "Biji Apo!" ve "Tecrite son!" sloganları atan 100'e yakın kadın polisle karşı karşıya geldi; 8 kişi gözaltına alındı.

Bursa Bursa Kadın Platformu'ndan bir grup kadın, kadın milletvekilleri ve TBMM Başkanı'na "Savaşa engel olun" telgrafi çektiler. Savaş ve şiddet karşıtı sloganlar ve pankartlarla yürüyüş yapan kadınlar barış isteklerini alkışlarla duyurdular.

Çanakkale Emek Platformu'na bağlı sendika ve derneklerin düzenlediği 8 Mart mitingi DEHAPlı bir grup Abdullah Öcalan'ın fotoğraflarıyla gösteri yapmak isteyince polis tarafından engellendi, 11 kişi gözaltına alındı.

Denizli Kadın Platformu'nun düzenlediği kutlamalara sivil toplum kuruluşları ve siyasi partilerden çoğunluğunu erkeklerin oluşturduğu 400 kişilik bir grup katıldı. İstiklal Caddesi'ndeki yürüyüş öncesinde polis kadınlara karanfil dağıttı.

Edirne Kadın dernekleri ve siyasi partiler Atatürk Anıtı'na çelenk koydular ve saygı duruşunda bulundular. İstiklal Marşı'nın ardından Atatürk'ün annesi Zübeyde Hanımın anıtı ziyaret edildi. Lüleburgaz'daki 8 Mart kutlamalarında ise kadınlardan çok erkekler vardı.

Elazığ Emegın Partisi ve DEHAP kadın kolları komisyonları tarafından yapılan ortak açıklamada, kadınların fabrikalarda hala ucuz iş gücü olarak görüldüğü ifade edildi. Savaş karşıtı sloganların atıl-

dığı Elazığ'daki 8 Mart gösterilerinde kadınlar Abdullah Öcalan'a uygulanan tecrite karşı çıktılar.

Eskişehir Demokratik Kadın Platformu üyeleri, Vardar İş Mer-

kezi'nin önünde şarkılar, türküler söyleyerek Dünya Kadınlar Günü'nü kutladılar.

İstanbul Tüm Türkiye'de olduğu gibi İstanbul'daki 8 Mart kutlamalarında da "Savaşa hayır!" çığlıkları

yükseldi. Şişli Abide-i Hürriyet meydanında toplanan kadınlar Irak halkına destek veren sloganlar atarak kadınlar için özgürlük istedi. 8 Mart Kadın Platformu tarafından "savaşa, kadın katliamına ve yoksulluğa karşı" düzenlenen bu mitingde yazar ve sanatçı Bilgesu Erenus üç şarkı seslendirdi. KATAGİ'den kadınlar siyah örtülere sarılmış tabutlarla, Feminist Kadın Çevresi tek tip siyah giysi ve başlarında mor eşarplarla, Emekçi Kadınlar Birliği ve diğer kadın kuruluşları da davullarla mitingde geldiler. Mitingin en kalabalık grubunu DEHAP'ın desteklediği Emek Barış Demokrasi Grubu'nun kadınları oluşturdu. Kadınlar, AKP İstanbul İl Başkanlığının önünde beş dakikalık oturma eylemi yaptılar. "Kadınız, savaşı durduracağız!" pankartının arkasında kortej oluşturan kadınlar, mitingin yapılacağı alana gelmelerinin ardından 8 Mart Kadın Platformu'nun bildirisi okundu. Kürtçe olarak da okunan bildiride şöyle denildi: "Biz kadınlar, ABD'nin Ortadoğu'ya yönelik emperyalist yeniden yapılandırma politikalarını kabul etmiyoruz. Filistin'e yapılan saldırıları ve bugün gündeme gelen Irak saldırısını redd ediyor ve Türkiye'nin tekrar çatışmalı bir ortama girmesini istemiyoruz... 8 Mart, kadınlar için ücretli izin günü olsun. Yayılmacı savaş politikalarına son verilsin. Silahlanmaya değil, toplumsal hizmetlere bütçe ayrılsın. Kadın katliamlarına son verilsin. Tüm tecavüz suçluları yargılsın. Kadın sığınma evleri açılsın. Zorunlu bekaret kontrolüne son verilsin. Hukukta 'kadınlara karşı suç' kavramı oluşturulsun. Ev işleri toplumsallaşılsın. Ana dilde eğitim hakkı hayata geçirilsin. Kadınlara sosyal güvence ve eşit işe eşit ücret getirilsin. Çalışma hayatı demokratikleştirilsin."

İzmir ÖDPLi kadınlar Ankara'ya çektikleri telgraflarla Cumhurbaşkanı ve Başbakan'dan ikinci tezkerenin Meclis'e gelmemesini istediler.

Kahramanmaraş Meslek örgütleri ile DEHAP ve CHP'nin ortak

düzenlediği miting savaşı karşıtı gösteriye dönüştü. Eğitim-Sen Kadın Kolu Sekreteri Güldane Erdoğan, "Biz kadınlar, şiddetin olmadığı bir dünya ve barış için sesimizi yükselteceğiz. Yoksulluğun ve şiddetin kader ortağı olmamak için haykıracağız. Tecrite ve savaşlara karşı, iç ve dış barış için refah içinde bir dünya istiyoruz." dedi.

Kocaeli Savaş karşıtlarının oluşturduğu platformun üyeleriyle birlikte yaklaşık 500 kişi yürüyüş yapmalarına izin verilmemesini protesto etti. Gösterileri polis tarafından engellenen grubun basın açıklaması şöyleydi: "Ülkemizin toprakları ABD üssü haline getirilmeye çalışılıyor. Bunun için TBMM'yi göreve çağırıyoruz. Irak'ta olası bir savaşa destek veren hangi hükümet olursa olsun suçlu sayacağız. ABD'yi de uyarıyoruz: Irak'a dokunmayın! Türk hükümeti de bu suça ortak olmasın. Ankara barışın başkenti olsun!"

Konya Konya'daki 8 Mart kutlamaları bu yıl renkli görüntülere sahne oldu; nikahsız yaşayan 40 çift resmi nikah yaptı!

Mardin Kızıltepe'deki 8 Mart kutlamalarında yaklaşık 2 bin kişi "Savaşa hayır!" dedi.

Mersin Silifke'de Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği üyeleri, cezaevine kuaför götürerek kadın mahkumların makyaj yapmalarını sağladı. Anamur'da gösteri yürüyüşü yapan bir grup kadın, savaş karşıtı sloganlar attı.

Siirt Geniş güvenlik önlemleri altında toplanan yaklaşık bin kadın yaptıkları basın açıklamasının ardından, "Tecrit insanlık suçudur!", "Kadına ihanet, insana ihanettir!" sloganlarıyla yürüdü. Kadınların ellerindeki sarı, kırmızı ve yeşil renklerden oluşan eşarplar polis tarafından toplandı.

Urfa Süleymaniye Meydanında toplanan kadınlar, namus cinayetine kurban giden Sevdâ Gök'ün anısına meydana kırmızı güller attılar.

Van 8 Mart Van'da Koma Yasmin müzik grubunun konseriyle kutlandı. Kürtçe şarkıların söylendiği konseri 3 bin kişi izledi.

Zonguldak Kadın Platformu'nun düzenlediği 8 Mart eyleminde göstericiler savaş karşıtı sloganlar atarak Kozlu sahil yolundaki Karakum mevkiinden Kargo Alanı'na kadar yürüdüler.

Dünyada 8 Mart Kutlamaları

Filipinler'deki ABD Elçiliği önünde toplanan kalabalık, üzerine barış amblemi işlenmiş sutyenlerini çıkararak ABD'nin Irak politikasını ve Filipinler hükümetinin Amerikan desteğiyle ülkenin güneyindeki Müslüman gerillalara karşı gerçekleştirdiği askerî harekatı kadınca eleştirdi... **Güney Kore**'nin başkenti Seul'deki Moromia Parkı'nda 100'den fazla kadın savaş karşıtı pankartlarla protesto gösterisi yaptı... **Avustralya**'nın Sydney kentinde Kadınlar Günü için yürüyen bin kişi, Başbakan John Howard'ın savaşa destek vermesini kınadı... **Singapur**'da sanatçı Tony Soh'un 8 Mart için özel olarak hazırladığı oyuncak bebek sergisi büyük ilgi gördü...

Küresel Kadın Grevi

"Her 8 Mart'daki grev eylemimiz, her kıtadan 60'dan fazla ülkede geçmiş deneyimlerimizle oluşturduğumuz taleplerimizi duyuruyor. Irk, etnik köken, inanç, dil gibi bizi birbirimizden ayıran engelleri aşarak bir araya geldikçe sıradan kadınların ihtiyaçları görünür kılınacak, savaşa ve kaynaklarımızı kurutan savaş ticaretine karşı taleplerimizi duyuracaktır."

Küresel Kadın Grevi, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü için dünyanın tüm kadınlarına eylem çağrısı yaptı. "Yaşatmaya yatırım, öldürmeye değil!" sloganıyla örgütlenen kadınları harekete geçiren, savaşın ayak sesleriydi kuşkusuz. "Dünyayı durdurmak ve değiştirmek hiç bu kadar gerekli olmamıştı" diyerek sokaklara dökülmeye hazırlanıyorlardı. "Bugüne kadar da barış içinde yaşamıyorduk ki zaten" diyorlardı. Terörle sarsılmış toplumların yaşaması için mücadele eden kadınların 'var'lığını anımsatıyorlardı dünyaya; milyonlarcasının, silahlar kadar öldürücü olan açlıkla yüz yüze kaldığını da.

Biliyoruz ki kadınların yürekli adımları hiç durmayacak... Dünyanın yüzü kadının yüzü oluncaya dek!

KA.DER:

“8 MART 2003'te TBMM'den
Kadınların Acil Taleplerine - Evet! Tezkeresi Bekliyoruz.”

KA.DER 8 Mart 2003'te kamuoyuna ve TBMM'ye “Irak'ta Savaşa Hayır! Kadınların Acil Taleplerine Evet!” çağrısında bulunuyor.

TBMM'nin kadın - erkek, barış isteyen yurttaşların sesine kulak vererek ülkemizin, bölgemizin ve dünyamızın gerçek çıkarlarına uygun tavır almasını ve savaş tezkeresine “hayır!” demiş olmasını sevinçle karşıladık. Bütün dünyada yaşanan örnekler savaşların ve savaş sonrası oluşan ortamların sivil halka, özellikle kadın ve çocuklara büyük acılar verdiğini, bu dönemlerde kadın ve kız çocuklara uygulanan şiddetin aşırı boyutlara ulaştığını ve kadınların ekonomik-sosyal-politik hakları uğruna mücadelesini boğduğunu göstermiştir. Bu nedenle biz kadınlar; miting ve gösterilerde etkin yer alarak, parlamenterlerimizi telefon, faks, e-posta mesajlarıyla uyararak, ışıklarımızı yakıp söndürerek bu çok önemli politik kararın alınmasına en az erkekler kadar katıldık.

8 Mart 2003'te “savaşa hayır” politik kararının çıkmasına yaptıkları çok önemli katkı nedeniyle kadınlarımızı kutluyoruz. Şimdi kendimize daha çok güvenebiliriz. Şimdi hükümetin TBMM'ye yeni bir savaş tezkeresi sunmasının önlenmesi ve TBMM'nin almış olduğu kararda direnmesi için, kadınların acil ve önemli sorunlarının çözümü ve politik karar alma organlarında etkin temsili için, hükümete ve TBMM'ye sunduğumuz isteklerimizin hızla yaşama geçirilmesi için mücadeleyi güçlendirme zamanıdır.

KA.DER 8 Mart 2003'te AKP hükümetinden yeni savaş tezkereleri yerine kadın hareketinin acil ve önemli istekleri doğrultusunda alınacak önlemleri; muhalefet partisi CHP'den kadınların acil talepleriyle ilgili hazırlamış olduğunu yasa tas-laklarını ve önermeleri açıklamasını bekliyor.

12 Aralık 2002'de KA-DER'in ve kadın kuruluşlarının AKP hükümetine ve muhalefetteki CHP'ye ilettikleri acil ve önemli istekleri bir kez daha hatırlatıyoruz:

1- KSSGM Başbakanlığa bağlanmalıdır. KSSGM Teşkilat Yasası, bu kuruma, kadın hareketiyle diyalog içinde, uluslararası anlaşmalarda belirtilen politikaların ve uygulamaların koordinasyonu görevi verilerek ve ilgili her bakanlıkta ve illerde benzeri birimlerin kurulmasını içerecek biçimde acilen çıkarılmalıdır. KSSGM bütçesi görevinin önemi gereği güçlendirilmelidir.

2- Medeni Yasa'nın yürürlükle ilgili 10. maddesi değiştirilerek yasanın mevcut tüm evlilikler için geçerli olması sağlanmalıdır.

AKP geçen yasama döneminde kadın kuruluşlarına verdiği sözü tutmalıdır.

3- Kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi ve şiddet mağdurlarının desteklenmesi amacıyla 2003 bütçesinde gerekli fonlar ayrılmalıdır.

4- Yeni TBMM iç tüzüğü ile bir KADIN-ERKEK EŞİTLİK DAİMİ KOMİSYONU kurulmalıdır.

5- 2004 Yerel seçimlerinde uygulanmak üzere, Siyasi Partiler ve Seçim Yasaları hızla değiştirilerek, en az 0 cinsiyet kotası

getirilmelidir.

6- Türkiye'nin altına imza attığı, hem AKP'nin hem de CHP'nin seçim bildirgelerinde yer alan “BM'nin Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesinin yaşama geçirilmesi” için hızla 4 yıllık “Eşitlik İçin Eylem Planı” hazırlanmalıdır.

Bu taleplerle ilgili olarak ne hükümet ne de muhalefet şimdiye kadar herhangi bir adım atmadı.

KA-DER olarak, başta TBMM olmak üzere duyarlı herkesi ve tüm kadınlarımızı kadınların acil taleplerinin savaş rüzgârlarının tozu dumanı altında göz ardı edilmesine izin vermemek için 8 Mart 2003'ten itibaren bir “Kadın Hakları Seferberliği” başlatmaya davet ediyoruz.

ARI HAREKETİ:

“Kadınların Katılımının Arttırılması Katılımcı Demokrasiye Geçiş Sürecinde Önemli Bir Kilometre Taşdır”

Ülkemizde kadının işgücüne katılım oranı 1990'da %34 civarındayken 2000 yılı itibarıyla bu oranın %23'e düştüğü kaydedilmiştir. Seçme ve seçilme hakkını 1934'te elde eden Türk kadını parlamentoda ancak %4 oranında temsil edilmektedir. Bu oran Avrupa Konseyi'ne üye ülkeler arasındaki en düşük orandır.

1924 yılında İsviçre Medeni Kanunu'nun kabulüyle yasalar önünde eşitlik hakkını bir çok ülke kadınından önce kazanan Türk kadını ne yazık ki bu avantajını etkin bir biçimde koruyamamıştır. Oysa ki 1930'lu ve 40'lı yıllarda dönemin dünyadaki en ileri kadın erkek eşitliği standartları yine ülkemizde gözlenmiştir. Türk toplumu 60'lı yıllarda tüm dünyada sadece yasalar önünde değil uygulamada da eşitlik esasına dayanan 'özel alan' bağlamındaki yeni kadın hakları anlayışını benimseyememiştir. Ülkemizde bu konunun gündeme gelmesi 1980'leri bulmuştur.

Son on yıl içinde yapılan araştırmalarda Türk kadınının sosyo-ekonomik şartlarında gelişme kaydedilmesi sevindirici bir gelişmedir. 1980-1985 döneminde %4,1 olan doğurganlık oranı 1995-1998 döneminde %2,6; 1994 yılı itibarıyla binde 53 olan bebek ölüm oranının binde 43'e düştüğü gözlenmiştir. Yakın oranda bir düşüş de anne ölümlerinde gözlenmektedir. 1998 yılı itibarıyla kadının eğitim durumu konusunda yapılan araştırmalarda altı ve daha yukarı yaştaki 100 kadından 25'inin okur yazar olmadığı, 14'ünün ilkökulu bitirememiş, 58'inin ilkökulu mezunu olduğu; ancak %12'lik bir kesimin ortaokul ve daha üstü eğitim aldığı tespit edilmiştir. 1997 yılında zorunlu eğitimin sekiz yıla çıkarılmasıyla kız çocuklarının okula devamlarında ve eğitim seviyelerinde kaydedeğer bir yükselme olması beklenmektedir. 17 Ekim 2001 tarihinde yürürlüğe giren T. C. Anayasası'nın 41. maddesinde değişiklik yapılarak; tanımlanan aile kapsamına “eşler arasında eşliğe dayanır” ibaresinin eklenmesi önemli bir gelişmedir. Kadını aile ve toplum içinde erkekle tamamen eşit olarak değerlendiren ve kadının emeğini gözetten yeni Türk Medeni Kanunu'nun 1 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe girmesi umut vericidir.

Ne yazık ki söz konusu gelişmeler Türk kadını 21. Yüzyılda, karar mekanizmalarına taşımakta yetersiz kalmıştır. Ülkemizde kadının işgücüne katılım oranı 1990'da %34 civarındayken 2000 yılı itibarıyla %23'e düştüğü kaydedilmiştir. Son yirmi yılda kadın istihdamı ağırlıklı olarak kayıt dışı ekonomiye dayandığından, ne yazık ki, söz konusu düşüşün devam etmesi beklenmektedir. Seçme ve seçilme hakkını 1934'te elde eden Türk kadını parlamentoda ancak %4 oranında temsil edilmektedir. Bu oran Avrupa Konseyi'ne üye ülkeler arasındaki en düşük orandır.

Türk toplumunun %25'ini 15-49 yaş grubu kadınların oluşturduğu düşünülürse oldukça geniş bir kitlenin gücü karar mekanizmalarında yeterince değerlendirilememektedir. Bu konuda yapılan akademik çalışmalar Türk ataerkil toplum yapısının kadının katılımcılığını desteklemediğini; bu kültürel beklentinin kadında içselleştirdiğini ortaya koymaktadır. Ülkemizde kadın konusunda araştırma ve uygulama yapmak üzere 14 üniversitemizde kurulan Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezleri önemli katkılar sağlamaktadır. Ancak bu alanda yapılan çalışmalar yeterince desteklenemediğinden bir kısmı uygulamaya geçememektedir. Bu konuda sivil toplum örgütleri teori ve pratik arasında geçiş sağlama misyonu üstlenmelidir.

Konu bazında bilgiye dayalı fikir üretmek uygulanabilir somut proje geliştirmeyi ilke edinen ARI Hareketi bu alandaki çalışmalarına devam etmektedir. ARI Hareketi, temsili demokrasiden katılımcı demokrasiye geçişin en önemli unsurlarının gençlik ve sivil toplum olduğuna ve kadınların da bu süreçte büyük ivme kazandıracağına inanmaktadır. Bu düşüncelerle 8 Mart'ın Türk kadınının durumunun gözden geçirilmesine vesile olmasını diliyoruz.

Saygılarımızla bilgilerinize sunarız.

Emine ÇAĞAN
Genel Sekreter

DÜNYA PARLAMENTOLARINDA KADIN TEMSİL ORANI				
ÜLKE BİLGİLERİ	PARLAMENTO BİLGİLERİ			
DÜNYADAKİ SIRASI	ÜLKE ADI	KOLTUK SAYISI	KADIN SAYISI	YÜZDE
1	İSVEÇ	349	158	45,3
2	DANİMARKA	179	68	38
3	HOLLANDA	150	55	36,7
4	FINLANDİYA	200	73	36,5
5	NORVEÇ	165	60	36,4
7	İZLANDA	63	22	34,9
8	AVUSTURYA	183	62	33,9
9	ALMANYA	603		

Barış İçin Sürekli Kadın Platformu: “KADINIZ, SAVAŞI DURDURACAĞIZ”

Barışı, çatışma ya da savaşın mevcut olmadığı koşullar olarak değil, çatışmacı, ayrımcı ve düşmanlık söylemlerinin, militarizmin etkin bir şekilde önlendiği ve koşullarının ortadan kaldırıldığı; temel insan hakları ve özgürlüklerin tesis edildiği; siyasal ve hukuksal düzenlemelerin, insanın ve hayatın değeri temelinde kurulduğu bir düzen olarak tanımlıyoruz.

Farklı kimliklerimiz ve bakış açılarımızla ortak bir hedefte, yani kendi içimizde, içinde yaşadığımız toplumda ve bu yerkürede barışın tesis edilerek sürekli kılınmasında kadın bakış açısını ve taleplerini ortaya koymak üzere bir araya gelen Barış İçin Sürekli Kadın Platformu olarak 8 Mart'ta 'Kadınınız Savaşı Durduracağız' mitinginde savaşa ve şiddete "Hayır!" diyoruz.

Gülüştü çalınmış kadınlar için barış şimdi, her yerde, cıgıllıklarımızı ve yüreklerimizi birleştirmek kararlıyız.

Ankaralı tüm kadınlarla 08.03.2002 tarihi, saat 11:00'de Toros Sokak'ta toplanıp Abdi İpekçi Parkı'na yürüyeceğiz.

Mitingde buluşmak umuduyla...

Barış İçin Sürekli Kadın Platformu

Bağımsız Kadınlar, Bağımsız sosyalist Kadınlar, EKB, Öteki Ben Lezbiyen Feminist Oluşum, KAOS-GL'li kadınlar, Ankara KESK Platformu'ndan kadınlar, Halkevi Kadınlar, Başkent Kadın Platformu, İlk-Der, İHD GM ve Ankara Şb. Kadın Hakları Komisyonu, DEHAP'lı kadınlar, HADEP'li kadınlar, EMEP'li kadınlar, SDP'li kadınlar, Uçan Süpürge...

İHD:

“Kadının Emeğini ve Yaşamını Değerli Kılacak Bir Dünya İçin SAVAŞA HAYIR”

Yüreğinin sesini dinlediği için Mardin'de ailesi tarafından öldürülmeye çalışılan ve 22 Kasım 2002'den bu yana yaşam mücadelesi veren Şemsiye'ye, şiddete ve savaşa karşı bir araya gelen tüm kadınlara adaletin, onurun ve umudun gününden selam olsun!

92 yıldan beri kutlanmakta olan Dünya Kadınlar Günü, bugün bir savaş öncesinde kutlanacak. Bu 8 Mart'ta kadınlara, en temel insan haklarının korunması için olmazsa olmaz koşul olan barış için bir araya gelecekler. Yalnızca Türkiye'de değil dünyanın çeşitli yerlerinde milyonlarca kadın “Öldürmeye Değil Yaşatmaya Yatırım” sloganıyla savaşa karşı tek bir yürek, tek bir ses olacaklar.

ABD askerlerinin, Türkiye militarist güçlerinin de onayıyla, bu ülke toprakları üzerinde hazırlandığı insanlık dışı saldırının sonuçlarını tahmin etmek zor değil. Savaşlarda çoğunlukla kadınların ve kız çocuklarının maruz kaldıkları ihlalleri biliyoruz. Bildiğimiz bir başka şey ise savaşları başlatanların, savaşlarda insan haklarını ihlal edenlerin dokunulmaz oldukları. 2002 yılında yürürlüğe giren Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin kuruluş tüzüğünde tecavüz, cinsel kölelik, zorla fahişelik, zorla hamile bırakma, zorla kısırlaştırma ve cinsel şiddet gibi doğrudan kadınları ve kız çocuklarını hedef alan suçları, savaş suçu ve insanlığa karşı işlenmiş suç olarak tanımlanmaktadır. Bugün Irak'a yönelik bir saldırıya destek veren ülkelerin çoğu Türkiye de dahil olmak üzere bu tüzüğü onaylamamıştır. Bu tüzüğe imza atmamanın tek anlamı vardır. İnsanlık suçu işlemekten kaçınmamak.

Biz kadınların yaşamda ve yasalarda gerçek eşitliğinin ve özgürlüğünün gerçekleşmesi için mücadele eden insan hakları savunucuları, insan haklarının yaşam bulması, demokrasi ve barışın egemen olması için SAVAŞA HAYIR diyoruz.

Bütün Dünya Kadınlarının Gününü kutluyoruz, bu günün genelinde insanlık ailesi, özelde kadınlara barış, demokrasi ve özgürlük getirmesini diliyoruz.

Yaşasın Barış, Yaşasın Dünya Kadınlar Günü
İnsan Hakları Derneği

'Bayan Abdullah Gül'ün 8 Mart Daveti...

Sevgili Konuklar,

Sizi 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde burada bir arada görmekten çok mutluyum. Göstermiş olduğunuz ilgiden dolayı teşekkür ederim.

Dünya Kadınlar Günü, ilk olarak 8 Mart 1977'de, UNESCO tarafından kutlandı. Bugün, 8 Mart, sembolik bir gün olmaktan çok farklı anlamlar taşımakta. Bugün, kadın sorunlarını gündeme taşımak ve onlara çözüm bulmak gibi amaçlara hizmet ediyor. Umarım hepiniz güzel bir gün geçirirsiniz.

Türkiye Cumhuriyeti kurucusu ve lideri Mustafa Kemal Atatürk "Kadın ve erkek aynı hedef doğrultusunda birlikte hareket etmezse, teknik ve bilimsel olarak bir gelişme ve modernleşme sağlanamaz" demişti. Bilindiği üzere, Türk kadınının seçme ve seçilme hakkı gibi edinmiş olduğu pek çok hak, gelişmiş ülkelerden çok önce Atatürk tarafından uygulamaya geçirilen reformlardandı.

Yine de bu gelişme hukuki düzlemde kalmış ve sosyal alanda aynı şekilde gelişme sağlanamamıştır. Dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi Türkiye'de de, ekonomik güçlüklerden en çok etkilenen kadınlardır. Kadınlar, eğitim ve sağlık hizmetlerinden en az yararlananlardır. Kadınlar, bugün hala ucuz iş gücü kaynağı olarak görülmekte; emeklilik ve sağlık sigortası gibi sosyal güvence haklarından yoksun bırakılmaktadır.

Ülkelerin gelişmişlik düzeyi, kadınların okuma-yazma oranıyla, kızlarının eğitim düzeyiyle ve anne-çocuğa verilen önemle ölçülür. Ne yazık ki, Türkiye bu bakımdan iç açıcı bir durumda değildir.

2003'te, biz hala 2000 itibarıyla 1995'te Pekin Deklarasyonu ile taahhüt ettiğimiz her kadının okuma-yazması hedefine ulaşamadık. Bugün hala devletin ve gönüllü organizasyonların tüm çabalarına rağmen %14 oranında okuma-yazma bilmeyen kadını var. Yaşları 7 ile 13 arasındaki her 100 kızdan 64'ü okula kayıtlı. Türkiye'de, yeni doğan bebeklerde ölüm oranı %3.5; bu oran diğer gelişmiş ülkelerde ise %0.5.

Ayrıca Türk kadını üretime yeteri kadar katılmıyor ve hak ettiği payı alamıyor. Elimizdeki bilgilere göre, Türkiye'de iş gücüne katılım oranı erkeklerde %70 iken kadınlarda ise sadece %28. Tüm bunlara ek olarak kadın emeği en ucuz iş gücü olarak görülmekte. Ayrıca kayıt dışı ekonomide çalışanların birçoğu kadınlardan oluşuyor.

Tüm bu olumsuzluklara rağmen dünya düzleminde gurur duyduğumuz bir şey var ki o da Türk kadınının ilerlemekte olduğu gerçeği. Türk kadını aşama aşama sporda, sanatta, bilimde, iş dünyasında ve siyasette ilerliyor.

Sevgili Kadınlar,

Elbette sorunları açığa çıkarmak önemli ama gerekli olan bu sorunlara çözüm üretebilmek. Bu amaçla biz bir süredir kadınların tüm sorunlarına çözüm olacağını düşündüğümüz bir proje üzerinde çalışmaktayız.

Bugün size "Kadının İstihdama Katılımının Geliştirilmesi Projesi"ni sunmaktan çok mutluyum. Projemiz kadına mesleki beceri kazandırabilmek ve herkese iş imkanı sağlamak amaçlarını taşıyor. Asıl konumuz istihdam olsa da proje ayrıca kadının eğitimi ve anne-çocuk sağlığı hedeflerimizi de içeriyor. İlgili bakanlıklarla yaptığımız protokoller çerçevesinde okuma-yazma kursları, rehberlik ve psikolojik danışma servisleri sunulacaktır. Ücretsiz sağlık taramaları yapılacak ve kadınların kendi sağlıklarının daha çok bilincinde olabilmeleri için onlara temel eğitim verilecektir.

Hedef kitlemiz ev kadınları ve genç kızlardır. Proje, gelişme önceliği olan bölgelerde ve büyük kentlerin varoşlarında yürürlüğe girecektir.

Belirtmekten hoşnut olacağım bir şey daha var ki o da Birleşmiş Milletler'in bu yıl Dünya Kadınlar Günü için belirlediği konusunun Kadının İstihdamı olması. Size sunduğum "Kadının İstihdama Katılımının Geliştirilmesi Projesi" Birleşmiş Milletler'in belirlediği konuyla paralellik göstermekte.

Sevgili Kadınlar,

Hiçbir kadın başladığı noktada, yaşamını bulunduğu noktada sürdürmek zorunda değildir. Kadınlarımız ülkeleri gelişime taşıyacak sosyal dinamizmin kaynağıdır. Her kadın bir anne, bir eş ve bir eğitimci olabilir. Bir toplumun temelinde aile ve ailenin temelinde de kadın vardır. Güçlü ve mutlu kadınlar güçlü ve mutlu toplumları yaratırlar. Bu yüzden biz kadınlar sürekli kendimizi geliştirmek durumundayız ve üretimden daha çok pay almalıyız. Kadınlar olarak hedefimiz bir adım ileri olmalıdır. Hiçbir rüzgar rotası olmayan gemiye yardım edemez.

Bu projeye herkesin katılımı çağırısı yapıyorum. Hedefimize ancak gönüllü katılımlarıyla takım olarak çabalarsak ulaşabiliriz. Zaman elimizden geldikçe diğerlerine destek olma zamanıdır.

Sonuç olarak, tekrar çağırımı yapmak istiyorum "Haydi kadınlar, bir adım ileri". Hepinizi selamlıyorum. Teşekkürler.

Ve Düşündürdükleri...

Hayrunisa Gül'ün düzenlediği gece ve bu gecede yaptığı konuşma bizi 1975 yılında İlerici Kadınlar Derneği'nin 8 Mart'ına götürdü. O gün, şu anda olmayan İzmir Batı Sineması'nda 8 Mart kutlaması için emniyetten izin istenip de son dakikaya kadar verilmemiş olduğunu hatırladık. Daha sonraki yıllarda da benzer engellemelerle karşılaştık.

Ve yıllar geçti...

1983 yılında Turgut Özal iktidara gelince eşi Semra Özal, resmi kanallarda ilk 8 Mart kutlamalarını başlattı. Yalnızca panellerden söyleşilere değil özel gösterilerden spor aktivitelere uzanan çeşitli etkinliklerdi bunlar. O sene Türkiye'deki değişik beldelerde bulunan tüm üst düzey yetkililerden illerdeki valiliklere gönderilen genelgelerle 8 Mart kutlamalarını bizzat desteklemeleri istendi. Hatta işin içinde olmaları için talimat verildi. Bu da doğal olarak daha önceki engellemelerin ortadan kalkmasını sağladı. Semra Özal, Türk kadının Güçlendirme ve Tanıtma Vakfı'nın başkanı olarak karavanlarla bütün Türkiye'de özellikle Güneydoğuda kadın sağlığı konusunda atılımlarda bulundu.

8 Mart kutlamaları için yıllar önce büyük bir mücadele veren feministler kadınlar kadın bakışı açısı ile oluşturdukları politik söylemlerin resmi makamlarca nasıl kullanıldığını ve yıllardır mücadele ettikleri bu alandaki sözlerinin içinin boşaltıldığını gördü. Bu da onların tepkilerini artırdı ve öyle ki bazı öncü kadınlar aktivist olmaktan bile uzaklaştı. Bu durum kadın hareketi içinde iki yön açtı. Kimi feministler en küçük beldele kadar bu feminist söylemlerin yayılmasının kitle hareketine yol açabileceğini düşünerek memnun dururken, kimileri de resmi mekanizmalardaki kadın söyleminin yalnızca günlük politikalar üzerine kurulduğu, ama bunların içi doldurulamazsa kadın mücadelesinin güvenilirliğinin mümkün olmayacağına inanıyordu.

Ve bugün...

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in eşi Semra Sezer Eğitim Gönülleri ile Türkiye çapında okuma yazma kampanyaları düzenliyor.

Başbakan Abdullah Gül'ün eşi Hayrunnisa Gül ise "Bir Adım Öne" kampanyasıyla kadın girişimcilikine destek veriyor.

Ama Türkiye'nin birinci gündemi olan kadına yönelik şiddete ise henüz el atanmadı. Oysa feminist yaklaşım ve birikimlerin sonucunda ilk gündemimizin kadına yönelik şiddet olduğuna inanıyoruz. Eğer bir "first lady" Türkiye'de her 10.000 kişinin oturduğu yerde bir danışma merkezi ve 3000 tane otonom kadın sığınma evleri konusunda destek veriyorsa o Türkiye'deki kadın hareketinin özünü anlamış demektir.

Öze belki de... bakmak.. içine girmek... değiştirmek...

İnancımız bu.

Uçan Süpürge

Meclis'ten...

8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutlama etkinlikleri çerçevesinde, Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (KASAUM) "Türkiye'de ve Fransa'da Siyasal Temsilin Cinsiyeti ve Demokrasi" başlıklı bir panel düzenledi. Türkiye ve Fransa'dan akademisyen ve parlamenter kadınların konuşmacı olarak katıldığı panel, Ankara Üniversitesi Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama Merkezi Salonunda yapıldı. Uçan Haber'in bu sayısında, Türk siyasetinin erkekler meclisinde nabız tutan iki kadın milletvekili, Zeynep Karahan Uslu ve Gaye Erbatur'un panelde yaptıkları konuşmalardan bazı satırbaşlarına yer verdik.

"Türk Siyasal-Toplumsal Kültürü ve Kadın" Zeynep Karahan Uslu, AKP Milletvekili

**Genelden özele doğru bakacak olursak bütün toplumların içinde farklı cinsler, gruplar, topluluklar kendileri için daha adaletli, eşit şartların hakim olduğu bir yaşam talep ediyorlar. Sosyal yaşamın her alanında eşitsizliğin mağduru olan kadınlar da kendi sorunlarının çözümü için mücadele ediyorlar. Bu sorunların en hızlı ve en net biçimde çözüme ulaşacağı alan da elbette siyasal arena! Siyasal arenada kadın sorunlarının görünürlük arz etmesi ve çözüme kavuşması ise, sorunun muhatabı olan, dolayısıyla kendi sorunlarının çözümünü en iyi bilen kadınların temsilinin artmasıyla gerçekleşebilir; fakat böyle bir artışın Türkiye'de gerçekleştiğini söylemek biraz zor...

**Kadına seçme ve seçilme hakkı verilisinin 69. yılındayız. Inter Parlamenter Union'un 2003 yılı verilerine baktığımızda Türkiye'nin, kadın parlamenterlerin meclisteki temsilci oranı açısından 124 ülke içinde Haiti ile birlikte 112. sırada yer aldığını görüyoruz. İçinde bulunduğumuz 22. dönem, 4.36 ile kadınların en yüksek temsil oranına ulaştığı bir dönem; ancak dünya ortalaması 14.9. Bunun Türkiye açısından gurur verici bir durum olduğunu söylemek imkansız!..

**Türk modernleşme projesinin önemli ayaklarından biri olan devlet feminizmi ve kısmen uygulanan refah devleti politikaları ile çocuk sahibi olmak, aile kurmak, aynı zamanda da kendi ayakları üzerinde durmak, ekonomik bağımsızlığını elde etmek ve kamusal alanda varlık göstermek isteyen kadınlara imkan yaratıldı. Ancak, kadını eş ve anne rolleriyle sınırlandıran geleneksel bakış açısı da çeşitli düzeylerde varlığını sürdürüyor. Bu da kadını kamusal alandan ayıran bir bakış açısı ve bunun neticesinde de kadının siyasal süreçlerden dışlanması da beraberinde getiriyor...

**Bugün, aktif çalışan nüfus içinde kadınların oranı yüzde 28.2. Çalışan kadınların kamusal alana dahil olması ve toplumsal örgütlerin içinde daha kolay yer alabilmeleri, kendi kararlarını kendileri verebilir hale gelmeleri açısından önemli. Ancak kadınlar ağırlıklı olarak hizmet ve eğitim sektörlerinde yoğunlaşıyor. Eğitim, gelir ve karar alıcı konumunda olma ölçütleri açısından da erkeklerle göre daha geri bir seviyede konumlanmış durumlar...

**Türkiye'de oyun kurucu kişiler, siyaseti biçimlendirenler, daima erkekler! Siyasi partiler genellikle erkek orta sınıf, orta yaşlı, orta düzeyde eğitilmiş, ortalama meslek sahibi vatandaşlar tarafından yönlendirilir. Ve bu yönlendirme de toplumun alt sınıflarını, taşrasını, kadınlarını, yoksullarını ve diğer dışlanmış kesimlerini dışlayan bir ilişki biçimidir...

**İki cinsi doğumla birlikte birbirinden ayıran bir toplumsal kültür var; erkeği karar verici, kadını bağımlı konuma iten bir kültürel iklimde yaşıyoruz biz. Bu iklimde yetişen bireylerin de benzer davranış kalıplarını da bir refleks gibi sorgilediklerini görüyoruz siyasal alanda da. Çünkü toplumsal kültürümüz ne ise siyasal kültürümüz de öyle olmak zorunda...

**Karar alıcı mekanizmalara kadınların katılımını engelleyen yaklaşımların değişmesi için tüm toplum kesimlerini kapsayan bir kültürel dönüşüme ihtiyaç var ve bunun gerekli olduğu fikrinin bir devlet politikası olarak benimsenmesi gerekiyor. Yerel yönetimler, konuyla ilgili kamu kuruluşları ve sivil toplum işbirliğiyle oluşturulacak eğitim programları aracılığıyla uzun vadede kazanımlar olabilir.

Entelektüellerin ve sivil toplum kuruluşlarının faaliyetleri son derece önemli. Kültürdeki değişim, erkekler eliyle değil, kültürün aktörü olan kadınlar eliyle gerçekleşebilecektir ancak...

"Siyasette Eşit Temsil: Sorunlar, Olası Çözümler" Gaye Erbatur, CHP Milletvekili

**Kadınlar olarak bizim bakışımız, bizim duyarlılığımız, bizim güzelliklerimiz bu dünyanın yönetimine yansımamız için dünya ne yazık ki bu halde!

**Toplumsal cinsiyet rollerimiz bize diyor ki, 'Sen evde otur, sen dört duvarın arasındasın, rolün bu! Erkeklerin önderliğini kabul et ve onlara dayanarak yaşamayı öğren; senin ne işine siyaset yapmak! Kocan kazansın, sen onun parasını ye!..'

**Kadınların eşit temsiliyi sağlamak için özel politikalarla ihtiyacımız var. Siyaseti erkek işi olmaktan çıkarmak lazım. Dünyada da Türkiye'de de siyaset 'erkek kulübü'. Niye? Güçlü olmak için. Güç orada çünkü. Güç siyasette erkekler orada; güç başka bir alana kaymışsa erkekler orayı boş bırakıyorlar. O zaman da orayı biz dolduruyoruz, üniversitelerde olduğu gibi.

**Siyaseti erkeklerin güçlerini gösterdikleri bir alan olarak görüyorsak Türkiye'de siyaseti temizlememiz şart! Temiz siyaset olmazsa bu alana kadınların girmesini kolaylaştırmak mümkün olmayacak.

**Türkiye'de kadın kotasının önünde yasal bir engel var, o da Anayasa. Anayasa'nın 10. Maddesi diyor ki; herkes ırk, dil, din ve cinsiyet bakımından eşittir. Ama bu eşitliği tanımlamıyoruz. O halde bu eşitliği tanımlayacak bir fıkranın Anayasa'ya eklenmesi lazım.

**Kotanın tek başına yeterli olacağını da düşünmüyorum. Bizim hukuk sistemimizde kadınlara karşı ayrımcılığı içeren maddeler var. Namus cinayetinde indirim var mesela, şiddetle karşı olduğumuz. Çerçeve eşitlik yasasının çıkarılması lazım. Sivil toplum bu konuda parlamenterlere yardımcı olmalı. Bu değişikliği yapabilirsek tam bir eşitliğe doğru gidebiliriz ancak.

**Siyasete girmiş olan kadınların arkasında kamusal desteğin olması gerekiyor. Bürokraside kadınlar olmalı, üniversitede kadınlar olmalı, özel sektörde yönetici kadınlar olmalı. Onlar biz siyasetçi kadınları her bakımdan desteklemeli, beslemeli; birbirimizi geliştirme yönünde adımlar atmamız.

**Her şeyin başı, eğitim. Kadınların siyaset konusunda eğitilmeleri gerekiyor. Basınla ilişkileri, kampanyaların nasıl yürütüleceğini, lobiciliği çok iyi bilmemiz lazım. Bu konuda KASAUM gibi kadın çalışmaları yapan kurumlara ve KA-DER gibi sivil toplum örgütlerine iş düşüyor.

**Siyasette niye kadınlar yok, diye düşündüğüm zaman, kadınların siyaseti kendi adlarına değil, erkekler adına yaptıklarını gördüm. Partilere gelen kadınlar daha çok babaları, kocaları, kardeşleri vs. için geliyorlar. Eğer o kişi seçilirse varlıkları biraz daha sürüyor, seçilmezse küsüp gidiyorlar.

**Kadınların seslerini parlamentoda duyurmalıyız. Ben kadınların çığlığını duydum ve Meclis'e girdim. Şimdi TBMM'de bir feministin olduğunu bilmek umarım sizi rahatlatır.

Ankara Ticaret Odası'nın düzenlediği "21. Yüzyılda Türk Kadını" başlıklı panelin konuklarından CHP Genel Başkanı Deniz Baykal'ın konuşmasından...

**8 Mart hepimiz için bir hesaplaşma ve bilanço günü olmalıdır. Bu günü kendimizi sorgulamak için bir vesile olarak görmeliyiz. Türk kadını bugün hangi noktada duruyor, bu önemlidir. Kadınların hakları ve yasal statüsü konusunda Türkiye Cumhuriyetiyle bir açılış sergilemiştir.

**Hukuki açıdan ayrımcılık gözeten yasalar var ve bunu kabul edemeyiz. Ne yazık ki kadına tanınan haklar kağıt üzerinde kalmıştır. Kadınların haklarının hayata geçirilmesi için kadınların ekonomik hayata girmesi şarttır. Eğer kadının işi yoksa, gelecek kaygısı devam ediyorsa yasada yazılan hakların hiçbir anlamı yoktur.

**Kadın çalışır, üretir, ama toplum mülkiyetinin yüzde 90'ı erkekler aittir. Böyle bir haksızlık olamaz.

**Toplumun bütün sorunları kadını bulur. Ekonomik kriz mi var, bakmayın işadamlarının şikayetine, onun sözü siyasetçiyedir; sonra da gider bütün yükü karısına ve çocuklarına boşaltır. Bir de bakarsınız ki ekonomik krizin bütün yükü kadının üstüne binmiştir.

**Kadınlar toplumun sessiz ve gerçek kahramanlarıdır. Savaşın kahramanlarıdır. Savaşa gidenlerden çok gidenin karısı, annesi, sevgilisi çeker acıyı. Bosna'da buna kendi gözlemlerimle tanık oldum.

**Medeni Yasa'da çok önemli bir değişiklik yapıldı. Türkiye'de bugün boşanma ortaya çıkınca eşler edinilmiş malları eşit paylaşacaklar artık. Bugünün evliliklerindeki adaletsizliklere hepimiz tanığız. Aile içindeki zenginleşme ortak olmalıdır.

**Siyasete girin! Tercih ettiğiniz partiye girin! Biz istikrar ve barış istiyoruz. Aile içinde, toplumda, bölgemizde şiddet istemiyoruz. Savaş olacaksa cehaletle savaş olmalıdır; ayrımcılıkla, kadını dışlayan ilkel anlayışla olmalıdır.

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer

"Dünya kadınlarının toplum içindeki sorunlu varoluşunun tarih sayfalarında kalacağı günün yakın olmasını umut ediyorum."

TBMM Başkanı Bülent Arınç

"Kadınlarımız siyasette daha fazla yer almalı, sesini daha fazla duyurma imkanı bulmalı, ülke yönetiminde de becerisini göstermelidir."

AKP Lideri Recep Tayyip Erdoğan

"Kadınların yükselttiği ses karşılıksız kalmamalıdır... İkel cinsiyet ayrımcılığının çağdaş dünyanın gündeminden düşmemiş olması bugün tüm insanlığın en büyük çelişkilerindendir. Kadın sorunları, öteki toplumsal ve hukuki sorunlar gibi bir çatışma, gerilim, istismar alanında değil, uzlaşma ve adalet içinde çözümlenmelidir."

Elinizde Bir Sihirli Değnek Olsaydı Ve Bu Sihirli Değnekle Sadece Bir Şeyi Değiştirme Şansınız...*

İLHAN AKAN - KA-DER Mersin:

Ezilmeyen kadınların olduğu bir dünya isterdim.

ŞENGÜL AKÇAR - Kadın Emekini Değerlendirme Vakfı:

Savaşı durdurmak isterdim.

ÇİĞDEM ARIKAN - Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi:

Hoşgörüsüzlüğü kaldırmak isterdim.

ZUHAL ARNAZ - Çağdaş Kadın ve Gençlik Vakfı:

Kadınların hepsinin en az ilkökul mezunu olmalarını isterdim.

ÇİĞDEM AYDIN - SHP GİK Üyesi:

İnsanların birbirlerine elinin bile kalkmadığı bir dünya isterdim. Tabii ki kadına yönelik şiddetin de bitmesini de isterdim.

ESİN BOZOĞLU - KA-DER Balıkesir:

Türkiye'nin gücünün Amerika ve daha üstünde bir güç olmasını isterdim. Sosyal hayatta da çok dengeli -İsvaç örnek verilebilir- olmasını isterdim.

FERDA CEMİLOĞLU - KA-DER Van Girişim

Grubui CHP Aday Adayı
Bir kadının bir gün uyandığında hiç kimseyi ihtiyacı olmadan parasal güce sahip olmasını istiyorum.

SERPİL ÇAKIR - İstanbul Üniversitesi:

Kitapları yeniden yazardım.

AYŞE BİLGE DİCLELİ - KA-DER Başkanı:

İstatistiklerin çok daha iyi tutulmasını, kadın erkek ayrımında onu isterdim.

GÖNÜL DİNÇER - KA-DER 2. Başkanı:

Günlük yaşamda bilinç altımızda kalmış rahatsızlıkların, haksızlıkların ve eşitsizliklerin olmadığı bir dünya isterdim.

HİLAL DOKUZCAN - KA-DER Saymanı:

Uçan Süpürge var, süpürge'nin üstünde cadı var, bir lamba yanıyor aslında o bir far gibi süpürge'nin önünde yanıyor. Yani böyle bir gecede özgür sokakları ve geceyi istiyorum.

ŞEYMA DÖVÜCÜ - AKP Kadın Kolları:

Öncelikle insanlar arasındaki barış ve hoşgörünün çok yaygın olmasını isterim ve küçüklüğümde beri şunu istemişimdir; siyasette yeni düşünce, yeni yüz, yeni fikirlerin artık yerleşmesi gerektiğini, aynı kişiler tarafından yönetilmekten bıktığım için yeni yüzler görmek isterdim.

SEYHAN EKŞİOĞLU - YTP Milletvekili Adayı:

Kadınların bütün siyasi alanlarda eşit yerlerde işgal etmelerini isterdim.

FERİDE EROĞLU - Mülkiyeliler Birliği

Amerikan Başkanı Bush'u değiştirmek isterdim.

MELTEM GEVREK - KA-DER Ankara Başkanı:

Toplumsal yaşamda daha çok feministim diyen erkeğin olmasını isterdim.

FEZAL GÜLFİDAN - DYP GİK Üyesi:

En büyük baskılardan bir tanesinin geleneksel baskılar olduğunu düşünüyorum, onun için bu geleneksel baskılardan bir gün de kadınlar birdenbire kurtulmuş olursun.

AYŞE GÜNER - Uçan Süpürge:

TBMM kadın Erkek Eşitliği Komisyonu'nun kurulmasını isterdim. Ayrıca 1990 yılında kurulan ama hala bir teşkilat yasasına sahip olamayan Kadın Sorunları Genel Müdürlüğü'nün teşkilat yasasının çıkmasını isterdim.

ŞÜKRİYE HALAÇOĞLU - KA-DER Niğde:

Bütün kadınlara uygulanan şiddetin bitmesini isterdim. Kendim için de evli olmayı istemezdim.

NAZMİYE HALVAŞI - Gazeteci - Yazar - Siyasetçi:

Dünya barışını tehdit eden, ülkesini üç kuruşa satmak isteyen, 1 Martta halktan yanıtını alan Recep Tayyip Erdoğan'ı Siirt'te seçim sandığına da gömmek isterdim. Ve "recm" uygulamasının olmadığı bir Dünya...

DEMET IŞIK - CHP Aday Adayı:

Töre cinayetlerini durdurmak isterdim.

İLKNUR KALAN - Cumhuriyet Kadınları Derneği:

Türkiye'nin geleceğini ve kadınların hayatlarını kolaylaştıran bir değişikliği isterdim.

AYŞE KARADUMAN TAŞ - İstatikçi:

İstatistiklerin kadın erkek arasında çok iyi tutulmasını isterdim.

SEMA KENDİRCİ - Türk Kadınlar Birliği:

Savaşsız ve şiddetsiz bir dünya. Savaşta şiddetin bir biçimi olduğu için, kadında savaştan en çok etkilenen olduğu için savaşsız ve şiddetsiz bir dünya isterdim.

BELKIS KÜMBETOĞLU - Marmara Üniversitesi Öğretim Üyesi:

Cinsiyet rollerine ilişkin klişe yargıların ortadan kalkmasını isterdim.

NACİYE MOLLAOĞLU - Türkiye Aile Planlaması Derneği:

Yoksulluğu önlemek isterdim.

NEŞE OZAN - Friedrich Ebert Vakfı Temsilcisi:

Savaşın olmasını istemiyorum.

NECLA ÖLÇER - Mersin Bağımsız Kadın Derneği:

Yaşamı güzel kılarımd herkese ve özellikle kadınlara.

FEVZİYE SAYILAN - Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi:

Savaşı önlemek isterdim.

UFUK SERDAROĞLU - Gazi Üniversitesi:

Yasal düzenlemelerin özellikle kadınlarla ilgili kısımlarını düzenlemek isterdim.

SEMRA ŞAHİN - Amargi:

Çok zor bir soru, gündemle ilgili olarak savaşı durdurmak isterdim.

MERİH BEŞOĞUL ŞENAK - KA-DER - Adana:

Kadınların her alanda gerçek anlamda çok güçlü olmasını, çocuklarını özgüvenli yetiştirmesini, kendi ayakları üstünde durmalarını isterdim. Bunun için de öncelikle kadınlar siyasette çok etkin olsunlar ki bu diğer alanlara da dalga dalga yayılsınlar isterdim.

NURSELİ TAŞLIEL - KA-DER - Adana:

Mecliste %50 kadın olmasını isterdim, çok farklı olurdu.

ŞİRİN TEKELİ - KA-DER Kurucusu, KA-DER İlk Genel ve Onursal Başkanı:

Dehşet bir barış için kadın yürüyüşü olsun isterdim.

ŞULE TOKTAŞ - Af Örgütü:

8 Mart'ta inancı ve umudu tazelemek isterdim. Kadınların kurtulmuş olmasını, cinsiyet ayrımcılığının birden ortadan kalkmasını, ataerkilliğin, heteroseksizmin, militarizmin son bulması gibi kestirmeden bir sonuca ulaşmak istemezdim.

VECİHE TUNCA - KA-DER - Kadıköy:

Mecliste karar mekanizmalarında tüm kadınların erkeklerle eşit olmalarını isterdim.

İLKNUR ÜSTÜN - KA-DER - Ankara:

Kadınların ikincilliğine neden olan toplumsal yapıyı değiştirmek isterdim. Kadında insan haklarının varolduğu, yoksullukla ve eşitsizlikle mücadelenin olmadığı bir toplum yaratmak isterdim.

SERPİL SANCAR ÜŞÜR - Ankara Üniversitesi:

Bol bol para isterdim. Çünkü her şeyi çözerdi.

FATMA NEVİN VARGÜN - HADEP Kadın Kolları Genel Başkanı:

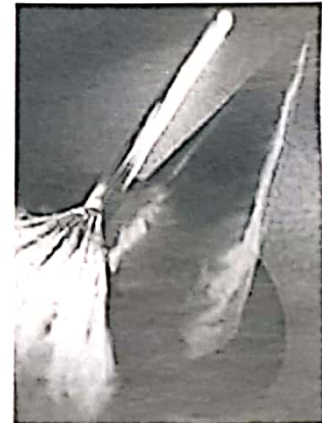
Erkeklerin bakışını değiştirmek isterdim.

FİĞEN YILDIRIM - Yazar:

Savaşsız bir dünya olsun isterdim.

BEYHAN YÜKSEL - DSP Beşiktaş İlçe:

Kadınların okumaz-yazmaz oranının %0'a düşmesini isterdim.

* Uçan Süpürge'nin Forum sayfalarından alınmıştır.

8 Mart'tan Yansıyanlar...

Afgan kadını Nigar Geh burkasını ilk kez çıkardı

Nigar Geh, Kabil Peşaver Üniversitesinde mimarlık öğrenimi gördü. Yaşadığı coğrafyada; kadınları baskı altında tutan, ezen, öğüten tüm olumsuzlukların 'normal' sayıldığı Afganistan'da çok az kadının sahip olduğu bir şansa sahipti: Kadının mesleğine saygı duyan bir koca! Nigar Geh işiyle evliliğini uyum içinde yürüttü yıllarca. Derken Taliban yönetimi iktidara geldi. Zulmün kara yazısını ilk okuyanlar, yazık ki, kadınlar oldu. Nigar da bu kabustan payına düşeni aldı tabii! Kocasını ondan uzaklaştı. Taliban rejiminin evlere kapattığı tüm kadınlar gibi Nigar da hapis hayatı yaşamaya başladı; Afgan kadınının 'alamet-i farikası' olan burkasını, şeriat kurallarından korktuğu için üzerinden hiç çıkaramadı.

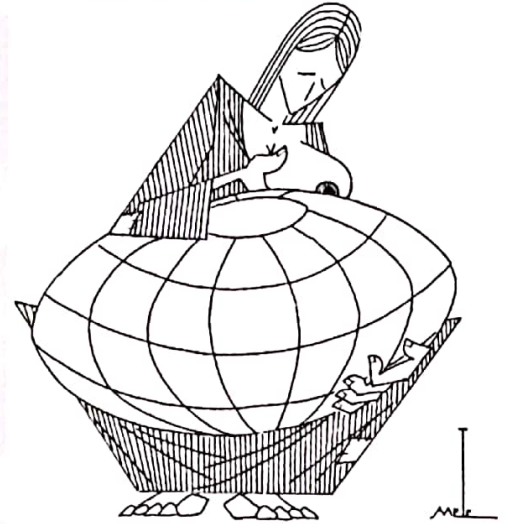
Nigar Geh, bu yıl Dünya Kadınlar Günü etkinliklerine katılmak için Uluslararası Kadınlar Dayanışma Derneği tarafından İstanbul'a getirildi. Derneğin düzenlediği toplantıya katılan 38 yaşındaki Afgan kadını, ilk kez yabancı bir topluluk önünde burkasını çıkardı. Dünya kadınlarının desteğiyle bu 'kafesten' kurtulan Nigar, 8 Mart'ın en mutlu kadınıydı belki de.

Kadın muhtara 8 Mart armağanı

Nazmiye Korkmazlar, İstanbul Anadoluhisarı'nın 30 yıllık muhtarı. Zamanında balıkçılık yaptı, kahvehane işletti, ardından mahallenin ihtiyar heyetinde 24 yıl çalıştı. Mahallelinin 'muhtar anne' dediği 82 yaşındaki Nazmiye Korkmazlar'ın bir büstü var artık. Anadoluhisarı sakinlerinden Zeynep Tekeli, onun, heykeli dikilecek bir kadın olduğunu düşündü ve harekete geçti. Genç heykeltıraş Nilüfer Ovalıoğlu'nun elinden çıkan büst geçen yaz tamamlandı, ancak izin işlemleri gecikince büstün açılışı bu yıl 8 Mart'a denk geldi. Anadoluhisarlı kadınlar Dünya Kadınlar Günü'nü otuz yıllık muhtarları Nazmiye Korkmazlar'ın büstü başında kutladı.

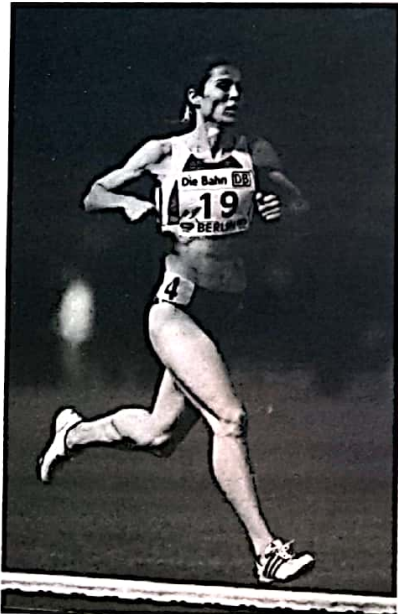
Karikatürde "her yönüyle kadın"

Esenyurt Belediyesi, Dünya Kadınlar Günü etkinlikleri çerçevesinde "her yönüyle kadın" konulu bir karikatür yarışması düzenledi. Aralarında Turhan Selçuk ve Semih Balcıoğlu'nun da bulunduğu 7 kişilik seçici kurulun -ki 7'si de erkek!- ödüle değer bulduğu karikatürler 8 Mart gecesi düzenlenen bir törenle açıklandı.

Siverekli kadınlar: "8 Mart neyimize?"

Siverek Belediyesi ile Çok Amaçlı Toplum Merkezi (ÇATOM), bölge kadınlarının sorunlarını araştırmak amacıyla bir anket çalışması yaptı. Ankette, ilçe merkezi ve kırsal alanda çeşitli yaş gruplarından 315 kadına, 8 Mart'ın kadınlar için ne ifade ettiği soruldu. Ankete katılan kadınların yüzde 59'u "8 Mart'ın kendileri açısından bir anlam ifade etmediğini"; yüzde 35'i "8 Mart'ın Dünya Kadınlar Günü olduğunu, ancak bölge kadınları tarafından bilinmesinin bir değer taşımadığını"; kalanlar da "konuşmak istemediğini" söyledi.

Pazarıcı kadınlar da 8 Mart'ı bilmiyor

Trabzon'daki pazarıcı kadınlar arasında yapılan küçük bir araştırma, kadınların 8 Mart'tan habersiz olduklarını ortaya koydu. Kadınlar Pazarında ürünlerini satan 50 yaşındaki Resmîye Kahraman, "Ben nereden bileyim Dünya Kadınlar Günü'nü. Beş çocuğum var, onlar için çalışıyorum." derken Nadiye Kahveci adlı bir başka kadın, "Biz nereden biliriz 8 Mart'ı. Burada ekmek parasını çıkarmaya çalışıyoruz" diye konuştu.

"Yürekli Kadınlar"

İstanbul Kültür Üniversitesi öğrencileri, 2002 yılının en yürekli 10 kadını seçti. Rektör Prof. Dr. Önder Öztunalı yürekli kadınları; yaşamları, sözleri, yapıtlarıyla gündeme damgasını vuran; cesur, aydın, bağımsız, başarılı, özverili, etkin ve ülkenin geleceği açısından öneme sahip kişiler olarak tanımladı. Araştırmacı-tarihçi Muazzez İlmiye Çığ, Fransız gazeteci Françoise Giroud ve gazeteci Nazan Sertoğlu'na "Yaşam Boyu Onur Ödülü" verildi. Yürekli Kadınlar 2002 ödül töreninde; haber spikeri Defne Samyeli, tiyatro sanatçısı Suna Pekuysal, gazeteci Vivet Kanetti, gazeteci Mine Kırıkkanat, şarkıcı Sezen Aksu, atlet Süreyya Ayhan ve dalgıç Yasemin Dalkılıç "Onur Ödülü" aldı.

KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELEDE KURUMSALLAŞMA*

S.Nazik IŞIK
ODTÜ, Kadın Çalışmaları, 6.3.2003

Giriş

Bugün burada sizlerle birlikte olmamı sağlayan süreç, sevgili Yıldız Ecevit'in yaklaşık bir ay önce bana gönderdiği bir mesajla başladı. Kendisine teşekkür ediyorum. Bu programı düzenlemekte emek veren tüm arkadaşlara da teşekkür borçluyum/z.

Emin olunuz ki, kurumsallaşma kadın hareketinde çok konuşulan bir konu değil. Mevcut kurumlarımızın günlük işlerine ve kısa dönemli iş planlarına yoğunlaşmak öylesine bir zorunluluk ve aşırı yük ki, bu tür konuları ele almak için istek olsa bile zaman bulmak güç. Bu 8 Mart'ta bu konuya yer ayırmak bu nedenle çok iyi bir fikir olmuş.

Ülkemizdeki kadına yönelik şiddetle mücadele hareketi, bugün artık 10'lu yaşlarında. Benim gibi kadınlar için bu yıllar, şiddet mağduru kadınların öykülerine tanıklıklarla ve örgütlenen ve mücadele eden kadın grup ve örgütlerine ilişkin tartışmalar, konuşmalar, düşünce ve eylemlerden oluşan bir özdeneğim ve tanıklıklarla dolu. Son yıllarda kadına yönelik şiddetin göç ve göçmenlik, gözetim ve taciz-tecavüz ve savaş boyutları da mücadelemize dahil olmaya başladı. Ancak, benim ve hareketimizin deneyimi ağırlıkla kadına yönelik aile-içi şiddetle mücadeleyle ilişkilidir. Bu sohbette de benim sınırlarımı kendi deneyim birikimimi esas alarak çizdiğimi bilmem söylememe gerek var mı?

Konumuz, 1980'lerden bu yana kadına yönelik aile-içi şiddetin kurumsal gelişmesi ve kurumsallaşma.

Kadına yönelik aile-içi şiddetin nedenleri, sonuçları, danışma merkezlerinin işleri, işlevleri, sığınakların iş ve işlevleri gibi konulara hiç yer ayırmadan doğrudan 1980'lerden bu yana kurumsal gelişme ve kurumsallaşma açısından değerlendirmeler üzerinde duracağım.

1980'ler...

Kadına yönelik şiddetle mücadele hareketinin 1980'lerdeki doğuş ve yükselişini kısaca şöyle anlatabilirim/z:

1. Türkiye, kadın hareketinin geçmiş 19.yüzyıla kadar giden bir coğrafyadır. Kadın hareketinin eskiliğine rağmen, kadınların kadına yönelik aile içi şiddetle mücadelesi 1980'lerde başlamıştır, yani "genç" bir hareketten söz ediyoruz.
2. Bizim hareketimiz, "Batı'daki kadın hareketinin 1970'lerde gerçekleşen ikinci dalga feminist atılımının düşünsel ve pratik birikimlerinden çok yararlandı. Ama bizlerin ellerinde ve Türkiye kadın hareketinin birikimleri üzerinde yükseldi. Yani, bizim hareketimiz evrensel bir hareketin yerel bir parçasıdır.
3. Bu hareket, ülkemizin 1980'lerde yaşadığı özel koşullarda, dönemin özel koşullarının şiddetle çok yakından ilişkili olmasının başka gelişmelerle, örneğin yeni dalga feminist hareketle etkileşimiyle ve solcu/sosyalist kadınların hem dönemin koşulları hem de yeni dalga feminist hareketle etkileşimiyle doğdu, şekillendi. Yani, bu harekette yer alan kadınlar tek bir kaynaktan, aynı kökenden gelmediler, tek bir kaynaktan yönelen beslenmediler; bu nedenle bu harekette çeşitlilikten çok renklilikten bu anlamda söz edebiliriz.
4. Bu hareketin 1980'lerdeki önemli bir özelliği ve başarısı "*kendi gündemini kendince belirleyebilmek*" oldu. Bunu en iyi ifade eden örnek, kadınların kadına yönelik aile-içi şiddetle ilişkin 3-4 yıllık bilinç ve söylem birikimini adeta bir patlama gibi kamuoyuna çıkaran "*Dayağa Hayır!*" kampanyasıdır. Bu kampanya, kadınların biriktirdiklerini kendi sesi, yüzü ve rengi olarak ortaya koyup görünürleştirdi. Kadın danışma merkezleri ve sığınaklar bu kampanya sırasında keşfedildi. Mor Çatı Vakfı ve bu Vakfın ilk kadın danışma merkezi bu kampanya sırasında oluşmaya başladı.

Özetle, 1980'lerin sonlarında şiddetle mücadele amaçlı kadın hareketinin temel özellikleri şunlardı:

- "*Dayağa Hayır!*" gibi dar tanımlı ama net bir mesaj vardı.
- Bağımsız bir hareket ortaya çıkmış; danışma merkezi ve Mor Çatı Kadın Sığınakları olarak kurumsallaşmaya başlamıştı.
- Sığınak açma hedefi somut ve net bir hedef olarak mevcuttu.

1990'lar...

1990'larda Türkiye'deki kadına yönelik şiddetle mücadele amaçlı kadın hareketini ve gelişmeleri nitelendirmekte kullanabileceğim en uygun kavram, "*kurumsallaşma*"dır. Çünkü 90'larda kadınlar hem bu mücadeleyi yatay ve dikey olarak yaygınlaştırdılar, hem de sürekliliğini sağladılar. Yani, bir yandan kendi kurum ve kuruluşlarını yarattılar, ülke genelinde yaygınlaşmaya başladılar, diğer yandan bir mücadele planı ortaya koymaya, çeşitlenmeye ve devletin bu alandaki sorumluluklarını yerine getirmesine taraf olmaya yöneldiler.

Sözünü ettiğim "kurumsallaşma"nın önemli birkaç göstergesi bence şunlardır:

1. "Kurumsallaşma" açısından özellikle önemli olan "*kesintisiz var oluş*", "*mücadelede süreklilik*"tir. Kadın hareketi bunu iki şekilde de başarmıştır:
 - (1) 1980'lerin getirdiği ve 90'larda kurulan iki öncül kuruluşun ikisi de, Mor Çatı Kadın Sığınakları Vakfı ve Kadın Dayanışma Vakfı, bugün hala yaşıyor ve mücadeleyi sürdürüyorlar. İlaveten yeni yeni kuruluşlar oluşmuş ve mücadele yaygınlaşmıştır. Örneğin Mersin, Antalya, Diyarbakır, İzmir, Çanakkale, Bursa vb illerde kadınlar kendi kuruluşlarını ve danışma merkezlerini oluşturmuş durumdadır. Daha da ileri bir aşama olarak, 1998'den bu yana Kadın Sığınakları ve Danışma Merkezleri Kurultayları toplanıyor. Kesintisiz beş yıl toplanma başarısını göstermesi ile Kurultay önemli bir kurumsallaşma göstergesi oldu. 2002'de ayrıca, Sığınaklara Giden Yol Toplantılarını başlattık. Yani, kadın hareketinin bu alandaki ortak politikaları, kendi iletişim ve işbirliği/ortaklık ağı bir ölçüde da oluşmuş durumda.
 - (2) Mücadele eden eski-yeni, yaşlı-genç kadınlar var. Çünkü, kadınlar, 1980'lerde kendi gündemlerine aldıkları ve ülke gündemine soktukları aile-içi şiddeti gündemden düşürmeme, kadınlar-arasında dayanışmayı sürekli kılmak üzere, geriye veya başka işlere gitmeyi, dağılmayı kabul etmediler. Onlar, kadına yönelik şiddetle mücadeleyi çeşitli boyutlarda sürdürüyor; bu mücadeleyi kendi bireysel ve toplu gündemlerinde tuttukları gibi, ülkenin gündeminden de çıkartmıyorlar.
2. Kadına yönelik şiddetle mücadeleyi özel olarak amaç edinen kuruluşların yanı sıra bu kuruluşların "*mücadele ve dayanışma araçları*" da ortaya çıkmış ve kalıcılığını, sürekliliğini sürdürmüştür. Evet, kurultaylarımızın ve sığınaklara giden yol çalışmalarımızın da amacı ve hedefi olan kadın danışma merkezleri ve kadın sığınaklarından söz ediyorum. Danışma merkezleri 1990'ların başlarında ortaya çıktılar ve hem kadın grupları-kuruluşları eliyle hem de belediyeler eliyle yaygınlaşmaya devam ediyorlar. Sığınaklar ise, işlevlerinin organizasyon ve maliyet olarak güç olması nedeniyle daha yavaş bir ilerleme içinde. Örneğin devlete ait kadın konukevleri dışında, sığınaklar henüz süreklilik kazanmadı. Sığınaklar için, örneğin Mahalli İdareler Reformu gibi önemli yaklaşım ve yasal düzenleme değişiklikleri-ne ihtiyacımız var.
3. Medyanın kadına yönelik şiddet açısından tutumu tamamen doğru bir çizgiye gelmiş olmasa da, kadınlar ve kadın kuruluşları kadınlara ulaşmakta medyadan ciddi şekilde yararlandılar. Bugün artık kadın programlarında kadına yönelik şiddetten ve bu alandaki mücadeleden, kadın kuruluşlarının talepleri/başvuruları karşılama gücünü de açacak ölçüde sıklıkla söz ediliyor.

1990'ların ilk yarısındaki örgütlenmelerimiz genellikle "grup" şeklindeydi. Gruplar, dernekleşmeyi bir geçiş kurumu olarak, vakıflaşmayı da danışma merkezi ve sığınakları garanti altına alacağı için bir tür "hedef tüzel kişilikli kurumsallaşma" olarak kabul ediyorlardı. Bence, Vakıflaşma, Ankara ve İstanbul dışındaki illerde genellikle bilinçli bir tercih olmadı. Bunun nedenleri,

- vakıflaşmanın ne olduğunun çok da iyi bilinmemesi,
- vakıflaşmanın kadınlar için çok pahalı ve gerçekleştirilmesi güç bir yol olması,
- vakıf mevzuatının karmaşıklığının iş yapmayı güçleştirilmesi (ayrıca, vakıflara yönelik mevzuat değişikliklerinin gerekçesi olmamamıza rağmen bizleri de çok etkilemesi)dir.

1990'larda kadın hareketi kadına yönelik şiddetle mücadele amaçlı üç kadın vakfını İstanbul, Ankara ve İzmir'de kurmayı başardı. Bunlar, Mor Çatı, Kadın

Dayanışma ve Ege Kadın Dayanışma Vakıflarıdır. Sayının sadece üç olması nedeniyle, yeni tüzel kişilik türleri üzerinde düşünmemiz gerektiği açıktır. Örneğin Mersin'deki Bağımsız Kadın Derneği ile Diyarbakır'daki Ka-Mer Kadın Merkezi Şirketi bizim açımızdan yeni tüzel kişiliklerin denendiği örneklerdir. Yerel Gündem 21 çalışmaları kapsamında şiddetle mücadele birimlerinin de tüzel kişilik sorunlarını nasıl çözeceğini önümüzdeki birkaç yılda göreceğiz.

Mesleki bir kuruluş olan Türkiye Barolar Birliği içinde 1990'larda oluşan Kadın Hukuku Komisyonları ve bu Komisyonların oluşturduğu bir tür çatı organizasyonu olan TÜBAKKOM'dan ayrıca ve kısaca söz etmekte yarar var. Çünkü bu önemli bir kurumsallaşma ve kurumsallaşma. Bu çalışma ile Türkiye genelinde sayısı 30'u aşan Kadın Hukuku Komisyonu oluştu, yaygın şekilde, ücretsiz hukuk danışmanlığı desteği sağlandı, özellikle 4320 sayılı Aileyi Koruma Kanunu'nun uygulanmasını kolaylaştırmak için çok sayıda eğitim yapılabildi. Ayrıca Kadın Hukuku Komisyonlarının başta Ankara, İstanbul ve İzmir olmak üzere çeşitli illerde kadın hukuku uygulama (danışma) merkezleri var ya da oluşmakta. Bu merkezlerde avukat kadınlar kadınlara ücretsiz hukuk danışmanlığı desteği sunuyorlar. Hedef kitle sadece şiddet mağduru kadınlar değil, destekten yararlanırlar yoğunlukla şiddet mağduru kadınlar. TÜBAKKOM ve Kadın Hukuku Komisyonları sürekliliğini sağlamış sivil yapılar. Ancak, bu bünyedeki danışma/uygulama merkezlerin süreklilik sorunu henüz çözüme bağlanmış değil. *Barolar Birliği çatısı altındaki bu sivil yapılar, bence, Türk Tabipler Birliği, Türk Hemşireler Derneği, İnsan Hakları Vakfı ve İnsan Hakları Derneği gibi kadına yönelik şiddetle mücadele ile kendi çalışma alanı arasındaki bağı henüz yeterince kuramamış mesleki ve özel amaçlı kuruluşlar açısından incelenmesi ve yararlanılması gereken bir örnek oluşturuyorlar.* Çünkü, bu mesleki ya da insan hakları alanındaki örgütlerdeki kurumsallaşma henüz tam gerçekleşmiş değil, hatta bu örgütlerde yer alan ve kadına yönelik şiddetle mücadeleyi de kendi gündemine koymuş kadınların önündeki öncelikli bir iş, bir görev olarak ortada duruyor.

Bizim bir hareket olarak kurumsallaşmamız, sancısız ve sadece güzel paylaşımlarla gerçekleşmedi. Konunun yıpratıcılığına ilaveten pek çok güçlük de yaşadık; bir çoğumuz yorulduk, yıprandık, zaman zaman ara verdik, hatta gidip de gelmeyenlerimiz oldu. Çalışmalarımızla elbette zenginleştik, deneyim kazandık; ama başka çalışmalara zaman ayıramadık ve onlardan sağlayacağımız birikimlerden yoksun kaldık. Mesela, kadın hareketi içinde kalıcı şekilde kurumsallaşmayan bilinç yükseltme gruplarıyla ilişkilerimiz çok azaldı. Bizim hareketimizin ve kurumlarımızın besleyici gücü bu gruplar olduğundan, bir süre sonra daralmaya başladığımızı, gençleşme ve çoğalma gücümüzün azaldığını, sokak gösterilerimizin kalmadığını, kampanyalarımızın seyreldiğini gördük. Mesela, başka sivil toplum kuruluşlarındaki çalışmalardan uzaklaştık. Bu, bir taraftan bizim ittifaklar politika ve stratejilerimizin zayıf kalmasına, diğer taraftan da sivil toplumun ortak demokratik söyleminin bizim talep ve hedeflerimizi de kapsar hale getemeyerek dar bir demokratikleşme anlayışına takılıp kalmasına yol açtı.

1990'larda yaşadığımız kadına yönelik şiddetle mücadelede kurumsallaşmanın tamamının kadın hareketinin etkisi ve gücüyle gerçekleştiğini söyleyemem; ama, bu gelişmelerin bizim hareketimizden tamamen bağımsız oldukları da söylenemez. Satır başlarıyla bu gelişmeleri şöyle sıralayabiliriz, örnekleyebiliriz.

İlk olarak *önemli mevzuat değişikliğinin gerçekleştiğini* görmeli, kabul etmeliyiz. Örneğin; *kadın sığınaklarının sosyal hizmet kurumu sayılmasına yönelik kanun değişikliği* gerçekleşti ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) Kadın Konukları Yönetmeliği yenilendi. 4320 sayılı Aileyi Koruma Kanunu çıkarıldı ve Ocak 1998'de yürürlüğe girdi. (1) Emniyet Genel Müdürlüğü şiddet mağduru kadınların karakollarda karşılaştıkları tutum ve uygulamalara yön veren çeşitli *genelgeler* yayınladı, 2000'de uygulamaların raporlanması ve takibine başladı, ayrıca genellikle 4320 sayılı Kanun'un uygulanmasına destek vermeyi amaçlayan bir dizi hizmet-içi eğitim çalışmasını başlattı ve gerçekleştirdi. SHÇEK'in tüm toplum merkezleri kadının insan hakları eğitimlerinden geçti.

1990'larda ayrıca, tecavüzlerde tecavüz edenin kadının medeni haline ve nasıl bir hayat sürdüğüne (fahişe olup olmadığına) göre farklı hapis cezalarına çarptırılmasını öngören 438.madde Türk Ceza Kanunu'ndan çıkarıldı; kadının çalışmasını koca iznine bağlayan 159.madde Medeni Kanun'dan kaldırıldı; "bakire", "dul" "boşanmış" gibi tanımların nüfus kağıtlarında yer alması sona erdirildi; bekaret kontrollerine ilişkin Adalet Bakanlığı Genelgesi yayımlandı; zina Anayasa Mahkemesi kararlarıyla suç olmaktan çıkarıldı; hepsinden önemlisi Medeni Kanun 75 yıl sonra, büyük ölçüde kadınlar lehine yenilendi.

İkinci olarak *önemli kurumsal değişikliklerin yaşandığını* görmeli, kabul etmeliyiz. Örneğin, yerel yönetimler, özellikle sosyal demokrat belediyeler,

kendiliğinden ya da kadın kuruluşlarının talepleri üzerine danışma merkezleri ve sığınaklar oluşturmaya başladılar. Yerel Gündem 21 çalışmaları kapsamında oluşan bazı kent konseyleri, kadın meclisleri, kadına yönelik şiddetle mücadele açısından önemli gelişmeler sağladılar. İlk 1990'da açılan SHÇEK kadın misafirhaneleri var olmaya devam etmekte. SHÇEK İl Müdürlükleri, hizmet açısından yeterli olmamakla birlikte, şiddet nedeni kadın başvurularını almakta. Toplum merkezleri personeli hizmet-içi eğitimden geçirilmekte ve kadınları güçlendiren programlar uygulamakta. Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü bünyesinde 3B kuruldu ve uzun bir süre kadına yönelik şiddet başvuruları da alarak hizmet verdi. Genel Müdürlük, bir çok uluslararası çalışmada, kadına yönelik şiddetle mücadele dahil olmak üzere sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte çalıştı. Bazı Birleşmiş Milletler toplantılarının resmi heyetlerinde temsilcilerimiz de yer aldılar. 1990'larda kurulan Üniversitelerin kadın araştırma merkezlerinin yüksek lisans programları kapsamında gerçekleştirilen araştırmalar ve tezlerle önemli bir araştırma birikimi oluştu. (Bu araştırma ve tezlerin bizim hareketimizin ihtiyaçlarına daha fazla destek verebilmesi için işbirliği oluşturmamız gerek.) DPT'nin 7. ve 8. Plan Özel İhtisas Komisyonları'nda kadına yönelik şiddet özel olarak ele alındı, raporlara yansıtıldı ve raporların yayınlanması ile yaygın bir etki yaptı.

2000'ler ve Kadın Dayanışma Vakfı

2000'lerde ne yapmakta olduğumuzu ise, kurucu üyesi olduğum Kadın Dayanışma Vakfı'nın bugün gerçekleştirmeye çalıştığı işlerden söz ederek tanımlamaya çalışacağım.

1 - Vakıf olarak, insan kaynaklarının ve üye yapısının yenilenmesi ve gençleştirilmesini hedeflemekte, buna özel bir önem vermekteyiz.

2 - İşbirlikleri ve ortaklıklar, bizim gündemimizde önemli bir yer tutuyor. Bu nedenle Kadın Sığınakları Kurultaylarının sürekli katılımcısı, Sığınaklara Giden Yol Toplantılarının da organizatörlerinden biri olmaya devam ediyoruz. Toplam yedi ildeki danışma merkezi bulunan çeşitli kadın kuruluşları ile birlikte yürüttüğümüz "Sığınaklara Giden Yol" çalışmasında geniş ölçekli bir projelendirme hazırlığı içindeyiz. Bu proje ile kaynakları ve programı belirli bir çalışma gerçekleştirerek başta insan kaynaklarımızı ve danışma merkezlerimizi güçlendirmek, ortak veri tabanımızı oluşturarak politikalarımızı daha nesnel temellere dayandırmak istiyoruz. Şu anda sürdürmekte olduğumuz UNIFEM destekli, Diyarbakır ve Mersin'deki Ka-Mer ve Bağımsız Kadın Derneği ile ortak projemizde de üç kuruluşun danışma merkezlerini güçlendirmeyi ve danışma merkezlerimize başvuranlar arasında büyük çoğunluğu oluşturan gecekondü bölgelerindeki kadınlarla şiddetle ilişkin bilgi-bilinç geliştiren eğitimler/sohbetler yapmayı, bu arada da onların şiddet karşısındaki konumlarını ortaya koyan karşılaştırmalı bilgiler toplamayı amaçlıyoruz. Elde edeceğimiz alan bulguları bundan sonraki savunuculuk çalışmalarımız ve lobi faaliyetlerimiz açısından çok önemli.

3 - Belediyelerle çalışma açısından önemli bir birikime sahibiz. Çünkü biz, 1990'larda Altındağ Belediyesi ile ortak bir çalışmayı uzunca bir süre yürüttük. Siyasi değişikliklerin belediyelerle çalışmada nasıl bir sorun olduğunu derinden yaşadık. 2003 yılı başlarında belediyelerin kadın kuruluşları ile işbirliği içinde kadına yönelik şiddetle mücadele alanında hizmet sunmasına ilişkin deneyimleri paylaşmak ve sorunların çözüm yollarını üretmek üzere bu ay sonunda iki günlük bir çalışma yapacak, daha sonra da üretilen çözümler doğrultusunda projelendirmelere gideceğiz.

Sonuç

Sonuç olarak, 1980'lerden bu yana çok tohum ektik, yani geniş bir birikimin nüvelerini oluşturduk. Bunların bir kısmı filizlendi, büyümeye başladı; bir kısmı henüz filiz bile vermedi, filizlenmesi için onları sulamamız, beslememiz gerek. Ama, güvenle söyleyebilirim ki, şiddetle mücadele amaçlı kadın hareketi hem varlığını ve kurumsallaşmasını sürdürüyor, hem de ülkemizde bu alandaki kurumsallaşmaya katkıda bulunmaya devam ediyor. Biz, bu mücadelede herkese yer açmaya, gücümüz yettiğinde işbirliği içinde çalışmaya hazırız. Çünkü, kadınların ve çocukların acılarını, uğradıkları zararları azaltmak ve demokratikleşmenin gerçek rayına oturması için bu yolda gelişme sağlamak gerektiğine inanıyoruz.

Sözlerimi, ilginize teşekkür ederek tamamlıyorum.

* Bu sunuşun içeriğini daha ayrıntılı bir biçimde "90'larda Türkiye'de Feminizm" (editörler: A. Günel - A. Bora, İletişim Yayınları) adlı kitapta bulabilirsiniz. Kaynakçayı da aynı yerde bulacaksınız.

ATLI KALPLEF

Kadınlar 8 Mart'ta "İşkence Aletleri Sergisi" Açtılar!

Aslında onlardan binlerce var; şiddeti gören, işkenceyi bilen kadınlar onlar. Aynı yastığa baş koydukları erkeklerin zalim iktidarı altında ezilirler. O zulmün en acımasız hali, en haksız eylemi olan şiddetin nesnesine dönüşüverirler. Bütün o şiddet mağduru kadınlar, insanlığını unutmuş kocalarının, kadınlığını unutmuş eşleridirler. Kimi kocası tarafından geneleve satılır, kimi tehlikeli oyunlar oynamaya zorlanır, kiminin de bileti kesilir ölüme. Adları Fatma, Alev ya da Emine; ne önemi var, hepsinin de ortak paydası, ortak yarası şiddet!

Ve bir gün, bıçağın kemiğe dayandığı gün, bir kadın sığınma evine sınırlar, Şefkatli Kalpler Derneğine. Koca evinde bulamadıkları, bulamayacakları emniyetli bir kabukları vardır artık. Evlilikleri boyunca gün görmeyen bu kadınlar, 8 Mart'ları da kadınlıklarını acıyla anımsayarak kutlarlar, bedenlerinden ve ruhlarından her gün bir şeyler eksilterek. Dünya Kadınlar Günü'nde, işte böyle, işkence aletleri sergisi açarlar mesela. Masaların üzerini, acısına aşına oldukları o aletlerle donatırlar; ütü, oklava, bıçak, sigara, kezzap, elektrik kablosu, zincir, merdane... Bu tüyler ürpertici sergiyi gezip de tüyleri diken diken olanlarla sessizce paylaşırlar sırlarını, yalnızca kadınların bileceği gizli bir akdi temize çeker gibi.

Dört erkek çocuğun ardında doğduğu beşinci de erkek olunca evinden kovulan Fatma -ki 30'unda bile değil daha!- kocasının, üstünde sigara söndürdüğünü söyler. "Beni bıçakla yaraladı, dönersen öldürürüm dedi." der. Fatma kız doğurmadı diyedir bütün bunlar. Başka türlü söylersek "Gözünün üstünde kaşın var." Çocuklarının hepsi kız olsaydı da tanışacakları Fatma "niye erkek değil'in deşip yeniden kanattığı bıçak yaralarıyla. Tanışacaktı nasıl olsa!

26 yaşındaki Emine, alkolik kocasının tehlikeli oyunlarını anlatır; içinde tek merminin olduğu silahla Rus ruleti oynamaya zorlandığını söyler. "Psikolojim bozuldu, tedavi görmeliyim." der içindeki öfkeli çığlığı bastırmaya çalışarak. Bu şiddet sever oyunlarla yetinmez, her gün ölümle tehdit ettiği, dövdüğü karısını üç kuruşa satar. Dayanamaz kaçır Emine. Çünkü bıçak, kemikle bileylenmeye çoktan başlamıştır.

Adanalı Alev ise eve para getirmediği için kocası tarafından geneleve satılmak istenir. Alev de çareyi çocuğunu yanına alıp kaçmakta bulur.

Hayatları bir yerinden kırılmış, koparılmış kadınlar onlar. Dirençleri şiddetle sınanır onların. Kaçar kurtulurlar. Sığındıkları limanlarda yeni hayatlar kurarlar ama dayığı, işkenceyi de ömür boyu akıllarında tutarlar. Onların bu kırık öyküleri... Onların bu, kendi evlerinden sürgün olup mesken tuttukları sığınma evlerindeki günleri... Kadın ömürlerinin, hayatta kalma savaşına dönüştüğü o acılı insanlık halleri...

şiddet öyküleri...

Babası annesi hamileyken karnına tekme atınca altıncı ayını bile tamamlamadan, erkenden doğdu. Yeşim. Annesinin karnında doğmayı beklerken aldığı bu darbe beyininde ciddi hasarlar oluşturdu. Yeşim şimdi 5 yaşında. İki gözü de görmüyor. Üstelik beyin özürlü: 5 yaşına rağmen 7-8 aylık bir bebek gibi görünüyor. Yürüvmüyor, oturamıyor ve konuşmıyor; birkaç sözcük çıkıyor ağzından en fazla, ama kimse anlamıyor. Sindirim sistemi gelişmediği için yalnızca sıvı gıdalarla besleniyor. İki yıldır fizik ve göz tedavisi için doktor kontrolünde Yeşim. Tedavi masraflarını üstlenen bir tekstil firması umutla küçük kızın iyileşmesini bekliyor.

Baba Erkan Yavuz'un şiddetinin bedelini bütün ağırlığıyla ödüyor anne Neşe Yavuz. Ama en ağır bedel Yeşim'in payına düşüyor haliyle. 24 yaşındaki Neşe, kızının tedavi edilmesi ve yaşatılması bir arada eğitim alabilmesi için bir kuruluşun çatısı altında olması gerektiğini söylüyor: "Çocuk Enrgeme Kurumu da dahil pek çok yere başvurduk, ama bu durumdaki bir çocuğu kimse kabul etmiyor. Tek çare yurt dışı! Ama paramız yok." Çaresizliğin elini kolunu bağladığı yaralı anne, şu an avrı yaşadığı eşine, -nasıl oluyorsa!- kin beslemediğini söylüyor. Belli ki tek derdi, kızının sağlığı: "Biliyorum, Yeşim'in tedavisi çok zor. En azından onun yürüyebilmesini ve beni görebilmesini çok istiyorum!"

Kayseri'de yaşayan 17 yaşındaki E. bir süre önce evden kaçtı. Kendilerini polis olarak tanıtan Remzi ve Mehmet adlı adamlar, bir düğün salonunda çalışan arkadaşları Mustafa'nın işbirliğiyle salonun gelin odasında E.'ye tecavüz ettiler; elbirliğiyle!!! Kaçtı E., ama kurtulamadı. Yardım istediği bir kız arkadaşının sevgilisi tarafından tecavüze uğradı ve bir bağ evinde üç gün zorla alıkonuldu. Buradan da kaçtı E. ve yine kurtulamadı. Bu sefer Omer adlı arkadaşından medet umdu, onun da tecavüzüne uğradı. Para karşılığı fuhuş yapan iki kadının evine götürüldü. Ahlak Büro Amirliği ekipleri E.'yi bu evde buldu. Kendisine tecavüz eden ve fuhuş yapmaya zorlayan 10 kişi yakalandı. Zaten E.'nin de kaçacağı hiçbir yer kalmamıştı!..

Bir genç kadın H., henüz 17'sinde. Babasından 12 yıl önce boşanan annesiyle İstanbul'da yaşıyor. Yıllardır görmediği babası Nazım bir gün çıkagelir ve kızını Konya'ya götürmek ister, bayramı birlikte geçirmek, bayramlıklar almak üzere. Babası bu sözde alışveriş başka türlü bir alışverişe dönüşür ve H.'yi bir asker arkadaşına satar. Bir ev, bir de otomobil verip karşılığında kadın alan 45 yaşındaki Metin Gundogan, H.'ye defalarca tecavüz eder. Metin'in eşi Melahat de yardım eder! H. o gece kaçıp kurtulur o evden. Metin, Melahat ve 15 yaşındaki oğulları E. ile birlikte gözaltına alınırlar. İfadesinde H.'yi oğluya evlendirmek için yanına aldığını, ama oğlan kız beğenmediği için geri göndermeye karar verdiklerini söyler. Metin Gundogan tutuklanarak cezaevine gönderilir, baba hakkında da giyabi tutuklama kararı verilir. Babasının şiddetine maruz kalan H. ise İstanbul'dan gelen annesine teslim edilir.

Lise öğrencisi iki kızkardeş... Zekiye ve Hatice... Bir sabah Bağcılar'daki evlerinden okula diyoruz diye çıktılar evden, kayıplara karıştılar. Arkalarında tek bir iz bırakmayan kızların ablası Aynur Batur, kızlar eve geç geldiğinde ağabeyleri Emin'in hismine uğradıklarını, sık sık dayak yediklerini söyledi. Zekiye ve Hatice, evden kaçmadan üç gün önce Aynur'a "Dayaktın buraldık, ya kendimizi öldürecekiz ya da bu evden kaçıp kurtulacağız." demişlerdi. Kızlarının hayatından endişe eden Batur ailesi Cumhuriyet Savcılığına dilekçe verdi. Dayağın bir çözüm olmadığını söyleyen Baba Mehmet Batur "Oğlumun cehaletinden dolayı kızlarım kayıp. İhsanın de geleceğinin çok parlak olduğuna inanıyordum. İhsa de çok başarılı öğrencilerdi. Zekiye, Polis Akademisi'ne hazırlanıyordu. Hatice de öğretmen olacaktı. Eğer yaşıyorlarsa evlerine dönsünler." dedi.

Mardin'de 12 yaşındaki N.Ç. şubat ayı başında kadın satıcıları tarafından, onlarca bürokratin da aralarında bulunduğu iki yuzden fazla kişiye pazarlanarak tecavüze uğradı. Olaya adı karışan otuzdan fazla kişi tutuklu bulunuyor. Tutuklular arasında; Kızıltepe Kaymakamı Ozel Kalem Müdürü, Mardin Ziraat Odası Başkanı, TEDAŞ Müdürü ve İl Millî Eğitim Müdürü de var. Olay üzerine Mardin'e giden Diyarbakır Kadın Platformu üyeleri, Kızıltepe Belediye Başkanı Cihan Sincar, DEHAP Mardin milletvekili aday Fatma Kurtulan ve aynı partinin Urfa milletvekili adayı Handan Çağlayan bir basın toplantısı yaptılar. Toplantıda; bir kadın katliamı yaşandığı, Mardin'de ailesinin taşıyarak komaya soktuğu, Şırnak'ta korucunun tecavüz ettiği ya da küçükük yaşında iki yuz erkeğe pazarlanan kadınların bu katliamın kurbanları olduğu vurgulandı. Mardin milletvekili adayı olan, ancak Meclis'e giremeyen Fatma Kurtulan, sanıkların N.Ç.'nin ailesine para teklif ettiği yönünde duyumlar aldıklarını söyledi. Küçük kızın can güvenliğine dair endişeleri olduğunu dile getiren Kurtulan, "Yakınlarından biri, tutuklu olan bir korucunun N.Ç.'yi mutlak öldüreceği bilgisini verdi." dedi.

Sivas'ta 70 yaşındaki Rahmi Budak, evinde Kuran kursu verdiği 17 yaşındaki S.A.D.'ye tecavüz etti. Kızın ailesinin şikayeti üzerine harekete geçen güvenlik güçleri, Devlet Demiryolları'ndan emekli Rahmi Budak'ı gözaltına aldı. S.A.D. 11 yaşından beri, din dersi vermek için resmi yetkisi bulunmayan bu sahte din adamından ders alıyordu. Tutuklanarak cezaevine konulan Rahmi Budak, evlilik vaadiyle kandırıp tecavüz ettiği S.A.D. ile cezaevinde evlendi. Evlilik işlemlerinin ardından çıkarıldığı Nobeçli Mahkeme, ceza 5 yıl süreyle ertelerek adamı serbest bıraktı. Yasalara göre, 17 yaşında bir kızın evlenebilmesi için ailesinin rızası gerekiyor. Daha önce bir evlilik yapmış ve boşanmış olan Rahmi Budak'ın S.A.D.'den boşanması durumunda cezası uygulanacak.

Batman'da intihar ettiği sanılan Sevide Uyanık'ın cinayete kurban gittiği anlaşıldı. Yapılan intihar ihbarının ardından kadının kendini öldürmediği, uzun namlulu bir silahla vurularak öldürüldüğü ortaya çıktı. Batman'ın Sason ilçesine bağlı Geçitli köyünde oturan 24 yaşındaki kadının 'sözde' intiharı nikahsız yaşadığı korucu Mahmut Tiryaki'nin ailesi tarafından güvenlik güçlerine bildirildi. Ölü bulunan kadının vücudunda Kalaşnikof mermisi izi tespit edildi. Cinayetten üç gün önce doğum yapan kadının üç günlük bebeğininse boğularak öldürüldüğü anlaşıldı. Sevide Uyanık'ın hamileliği sırasında bebeğini aldırma istediği, ancak yanında refakatçi olarak kocası bulunmadığı gerekçesiyle kürtajın yapılmadığı ileri sürüldü.

şiddet sınır tanımaz!

Adana:

32 yaşındaki Taciser Kesmez adlı kadın, üzerine kuma getiren 12 yıllık eşi Doğan Usanmaz'dan boşandı. Eski koca Taciser Kesmez'le yeniden birlikte olmak istedi, ancak kadın bu teklifi reddetti. Bir gece ölümlü tehdit ettiği eski eşinin evine gelen Doğan Usanmaz, kadını 32 yerinden bıçakladı. İki çocuk annesi kadın olay yerinde öldü.

Sanlıurfa:

Silvan'da, kumasıyla tartışan Kadriye Gündoğan, 17 yıldır nikahsız yaşadığı Mustafa Koçak tarafından beş çocuğuyla birlikte sokağa atıldı.

Trabzon:

Numune Hastanesi'nde beyin cerrahisi olarak görev yapan Dr. Ahmet Hamdi Albayrak, yeni evlendiği eşi Canan'ı "Sen cazibeli değilsin" diyerek dövdü. Ölümlü tehdit edilen Canan Albayrak savcılığa başvurarak işi nedeniyle kenti terk edemediğini ve eşiyi aynı evi paylaşmak zorunda olduğunu belirterek can güvenliğini istedi. Doktor suçlamaları reddetti.

Samsun:

47 yaşındaki Muharrem Şahin, komşusu Y.G.'yi maket bıçağıyla tehdit ederek cinsel ilişkiye zorladı. Dört çocuk babası Şahin savunmasında, Y.'nin perdeleri açık olduğu halde evinde kısa gecelikle dolaştığını ve bunun kendisini tahrik ettiğini söyledi.

Konya:

Merkez Karatay İlçesi Yaylapınar Mahallesi'ndeki Naci Gücüyener İlköğretim Okulu'nda görev yapan Türkçe öğretmeni Savaş Altınsoy, öğrencisi 15 yaşındaki R.C.'ye tecavüz etti. Hamile olduğu anlaşılan R.C.'nin iddiaları üzerine 29 yaşındaki öğretmen tutuklandı.

İzmit:

22 yaşındaki Tarık Altay, "Ben artık başkasını seviyorum, ayrılalım" diyen çocukluk aşkı 20 yaşındaki Emine Mercan'ı 8 bıçak darbesiyle öldürdü.

Halfeti:

Yukarı Göklü Beldesinde iki kadın öğretmene tecavüz eden 6 kişi yakalandı. Yaşları 16 ile 25 arasında değişen ve aralarında öğretmenlerin öğrencilerinin de bulunduğu kişiler kadınların evine gece yarısı çandan girdiler.

Konya:

Aile baskısı nedeniyle evden kaçan 16 yaşındaki N.A., aynı gün üç kişinin tecavüzüne uğradı.

Yozgat:

Yerköy ilçesinde beş kişi, anne ile kızının kaldığı eve gizlice girerek genç kıza tecavüz etmeye kalkıştı.

Mersin:

Bir kadın, sokak ortasında kocası tarafından bıçaklanarak öldürüldü.

İstanbul:

Esenler'de Erdoğan Özgül adlı koca, şarkıcılık yapan eşi Gönül Özgül'e eve geç geldiği gerekçesiyle ruhsatsız tabancayla ağır yaraladı. Komşuları tarafından hastaneye kaldırılan kadın tüm müdahalelere rağmen kurtarılamadı.

Bursa:

Yerel gazeteyle verilen iş ilanına başvuran Gönül G.'ye tecavüz edildi.

Üç yıl önce başlatılan 'Kadına Yönelik Şiddet' araştırması sonuçlandı

Antalya Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezi'nin 17 Ekim 2000 tarihinde başlattığı "Kadına Yönelik Şiddet" araştırması sonuçlandı. Merkeze yardım talebiyle başvuran 190 kadın üzerinde yapılan araştırma, kadına uygulanan şiddetin türlerini ortaya koyan çarpıcı sonuçlar çıkardı ortaya. Araştırmaya boyunca kadınlara uğradıkları şiddet türü, şiddeti uygulayanın kimliği, medeni durumu, yaşı gibi sorular soruldu. Araştırmaya katılan kadınların yüzde 64'ü eşinden, yüzde 12'si ayrıldığı eşinden, yüzde 8'i birlikte yaşadığı erkekten, yüzde 2'si ise eşinin ailesinden şiddet gördüğü, yüzde 16'sının da eşlerinin tecavüzüne uğradığı belirlendi. Bu 190 kadının yüzde 41'i ilkökul, yüzde 6'sı üniversite mezunu.

Kadına Yönelik Şiddet araştırmasının sonuçlarına göre; kadınlar evlilik içi tecavüze maruz kalıyorlar. Ensest ilişkiye ya da çocukların önünde cinsel ilişkiye zorlanıyorlar. Kocaları ya da sevgilileri

travestilerle, erkeklerle ve başka kadınlarla olan ilişkilerini anlatarak psikolojik şiddet uyguluyorlar kadınlara. Kadının maaşını elinden alıyor ya da iş yerine el koyuyorlar. Kadının açık saçık giyinip erkeğin erkek arkadaşlarına hizmet etmeye, erkek başka bir kadınla cinsel ilişkiye girerken kendisini izlemeye zorlanması da sıkça rastlanan şiddet biçimleri. Kadın boşanmak isterse çocuğa ya da kadının kardeşine tecavüz etmek suretiyle tehditler savuran, kadını aşırı seks isteğiyle cinsel baskı altında tutan, kadının ailesindeki başka kadınlarla cinsel ilişki kuranlar da var.

Bu araştırma gösteriyor ki, erkeklerin kadınlara uyguladıkları şiddet yalnız dayak anlamına gelmediği gibi cinsel şiddetle de sınırlı kalmıyor. Erkekler kadınlara psikolojik, sözel, ekonomik şiddeti de yaşıyor.

Uluslararası Af Örgütü açıkladı: "Kadınlara gözaltında cinsel şiddet uygulanıyor"

Uluslararası Af Örgütü, 2002 yılında Türkiye'de yaptığı araştırmanın sonucunu "Kadınlara Yönelik Gözaltında Şiddete Son" başlıklı bir raporla açıkladı. Raporda, farklı sosyal ve kültürel gruplardan kadınların gözaltında nasıl taciz, saldırı ve tecavüze maruz kaldıklarını ayrıntılarıyla gözler önüne serdi. Türkiye'de cinsel şiddetle tanışan kadınların, bu kötü deneyimlerini açıkça anlatması ve adalet elde etmesinin son derece zor olduğu, toplum tarafından dışlanmanın ve 'namus' kavramının cinsel şiddet kurbanlarını sessiz bıraktığı vurgulandı. Raporda ayrıca, suçluların devlet görevlileri olması halinde, tüm bu kadınlar için tehdit oluşturan bir şiddet ve ayrımcılık kültürünün pekiştirildiği belirtildi. Uluslararası Af Örgütü, "Suçlular hem mağduru, hem de onun içinde yaşadığı toplumu hedef almaktadır. Suç, cezasız kaldığı zaman tekrarlanır." dedi.

• Diyarbakır, Muş, Mardin, Batman ve Midyat'ta 100'ün üzerinde kadın mahkumla görüşen Diyarbakır Barosu Kadın Hakları Komisyonu, bu kadınların neredeyse tamamının bekaret kontrolünden geçtiğini ve hepsinin gözaltında sözlü ya da fiziksel cinsel tacize maruz kaldığını ortaya çıkarmıştı.

• Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü (KSSGM) ile Kadının Sosyal Hayatını Araştırma ve İnceleme Derneği (KASAİD) verilerinden yapılan derlemelere göre, Türkiye'de kadınların yüzde 79'u fiziksel şiddete, yüzde 52'si sözel şiddete, yüzde 29'u duygusal şiddete, yüzde 18'i ekonomik şiddete maruz kalıyor.

• Türkiye'de erkeklerin yüzde 45'i kadının kendisine itaat etmemesi halinde "dövme hakkı" bulunduğuna inanırken, yüzde 23'ü de eşine tecavüz ediyor.

• Dünyada da şiddetin yüzü farklı görünmüyor. Güney Afrika'da her 6 kadından biri eşi tarafından düzenli tecavüze uğruyor. Bu olayların yüzde 46'sında erkek, çocuğuna da tacizde bulunuyor. Pakistan'da ev kadınlarının yüzde 99'u, çalışan kadınların yüzde 77'si kocasından dayak yerken, Fransa'da şiddete maruz kalan kadınların oranı ise yüzde 95. ABD'de her yıl 4 bin kadın dövülerek yaşamını yitiriyor, yılda 4 milyon kadın da eşinden dayak yiyor. Aynı ülkede her 15 dakikada 1 kadına tecavüz ediliyor.

'TÖRE' NİN KANATLARI ALTINDA*

Kanunlar, cinayet işlemeye teşvik ediyor.

İstanbul Valiliği İnsan Hakları Kurulu Başkanı Avukat Vildan Yirmibeşoğlu, 1984 yılında gittiği ve 13 sene kaldığı Gaziantep'te ve doğunun pek çok ilinde işlenen suçların yarısından çoğunun namus cinayetleri olduğunu söylüyor. Yirmibeşoğlu, TCK'nin 462. maddesindeki "özel ağır haksız tahrik" ifadesinin cezaları 8'de 1 oranında indirdiğini ve bu nedenle namus adı altında Güneydoğu illerinde 300 dava dosyasını tek tek incelediğini, 500 kişiye anket yaptığını ve 70 kişiyle derinlemesine mülakat yaptığını söyleyen Yirmibeşoğlu, "Doğuda işlenen suçları incelediğimde çok farklı bir zihniyet gördüm. Orada kadınların kendi hayatlarını belirleme şansları yok. Anayasada sözü edilen kutsal aile karşımıza çocuklarına cinayet işleten veya öldüren aile olarak karşımıza çıkıyor. Güneydoğudaki illerin çoğunu gezdim ve birçok mahkemede namus cinayeti dosyalarına gidim. Onlara göre, namus kadının bedeninde erkeğin onayında olması demek. Töre cinayetleri yalnızca nikahsız cinsel ilişkilerde yaşanmıyor, kadının herhangi bir talebinde de ortaya çıkıyor. Buna onay verecek olan ise 'aile meclisi'." şeklinde konuşuyor.

Yaşadıklarını kitap yapacak

1997 yılından beri İstanbul Valiliği İnsan Hakları Masası'nda görev yapan ve kadın-erkek-çocuk her kesimden insanın insan hakları ihlalleriyle ilgili şikayetlerini değerlendiren Avukat Vildan Yirmibeşoğlu, uzun yıllar görev yaptığı Gaziantep ve Şanlıurfa'da yaşadıklarını unutamadığını söylüyor. Gaziantep'te avukatlık ve Hukuk İşleri Daire Başkanlığı yapan Yirmibeşoğlu, Gaziantep Kadın Platformu oluşturarak her görüşten kadınlarla kadına yönelik şiddete karşı politika geliştirmeye başlamıştır. 1996'da Şanlıurfa adliyesinde namus cinayeti davasına müdahil olup eylem yapan ilk avukattır. Eylemde duruşma sonrası basına bildiri dağıtmış, cübbesini çıkarmış ve "kadının yeri meclistir" tişörtü ile kalmıştır. Gazetelerde baş sayfalar da konunun yer almasını sağlamış ve televizyonda bu haberi konu alan açıklamalar yapmıştır. Takip ettiği davalarda, töre adı altında işlenen namus cinayetleri istatistiklerinin analizlerini bir kitap haline getirmeyi istiyor. Namus cinayetlerinin toplumsal bir sorun olduğunu ve bu zihniyetin Türkiye'de hemen her kesimde olduğunu belirtiyor. Yirmibeşoğlu, Türkiye'de en çok namus cinayetleri dosyasının Adana'da bulunduğunu nüfusuna göre en çok olayın ise Şanlıurfa'da yaşandığına dikkat çekiyor.

Kurban çocuklar

Avukat Vildan Yirmibeşoğlu, namus cinayetlerini işleyenlerin de cinayetlere kurban gidenin de çocuklar olduğunu söyleyerek, "Töre cinayetlerini daha çok 11-17 yaş arasında çocuklar işliyor. Daha doğrusu işlemek zorunda bırakılıyor. Anayasamızda çocukların namus için işlediği cinayetlere indirim uygulandığı için, kurbanlar çocuk oluyor. Öldürülenlerin de yüzde 30'u 18 yaşın altında, bu cinayetleri işleyenlerin tamamı ailedeki erkek çocuklar." şeklinde konuşuyor.

462. madde kaldırılmalı (Özel ağır haksız tahrik)
Dünyada bir örneği daha yok

TCK'nin 462. maddesi uzun yıllardır hukukçular arasında tartışmalara sebep oluyor. Madde "eşin,

annenin, kız kardeşin zina halinde yakalanması" sonucu işlenen cinayetlerde cezayı dörtte birde sekizde bire kadar indiriyor. Yirmibeşoğlu, namus cinayetlerinin önlenmesi için öncelikli olarak bu maddenin kaldırılması gerektiğini belirterek, "kanunun 462. maddesi (özel ağır haksız tahrik maddesi) kaldırılmalı çünkü böyle namus cinayetlerinde sekizde bir indirim uygulanıyor ve adeta suça teşvik ediyor. Namus cinayetlerini önlemeye yönelik bir yasa mutlaka hazırlanmalı çünkü zaten karşımızda haksız tahrik maddeleriyle buna onay veren bir hukuk anlayışı var. Dünyada başka hiçbir ülkede böyle bir indirim yok. Cinayette namus indirimi sadece İtalya'da 1981 yılına kadar vardı, daha sonra kaldırıldı. Ani, öfkeyle işlenen cinayet ayrı, planlanarak yapılan cinayet ayrı. Kesinlikle kaldırılması gerekli. İnfazlar yatakta değil sokak ortasında oluyor. Ancak indirim yine de uygulanıyor. Başta Gaziantep olmak üzere töre nedeniyle cinayet işlenen diğer Doğu ve Güneydoğu illerindeki mahkemelerde ise indirim için dedikodu dahi yeterli oluyor." diyor.

Yasalar teşvik edici

Yirmibeşoğlu, töre cinayetlerinde çocukların kullanılmasının nedeninin yasadaki indirimler olduğunu söyleyerek, "Mahkeme kararlarına baktığımızda da çocuklarla ilgili indirimlerin söz konusu olduğunu görüyoruz. Namus cinayeti işleyen çocuksa, onun cezasında büyük bir indirim söz konusu oluyor. Aileler bunu bildikleri için özellikle ailenin en küçük erkek çocuğunu bu işle görevlendiriliyorlar. Eğer ailede küçük erkek çocuk yoksa o zaman teyze oğulları, amca oğulları araştırılıyor. Bu çocukları cinayete teşvik edenin aile olması çok ürkütücü." Yirmibeşoğlu, Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi'ne başvurduğunu ancak red cevabı aldığını söyleyerek, 2003 yılında Anayasa Mahkemesi hala redde ilişkin kararı yayınlamamıştır. Hakim Ali Güzel'in bu ilkel uygulamanın kaldırılması ile ilgili isteğine, hayır bu bir ihtiyacı doğuruyor şeklinde karar veriyor." dedi.

Kadınların kendi hayatlarını belirleme şansları yok

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdikten sonra evlenerek Gaziantep'e yerleşen ve avukatlık ile Hukuk İşleri Daire Başkanlığı yapmaya başlayan Yirmibeşoğlu, namus cinayetleri üzerine araştırma yapmasının sebeplerini şöyle anlatıyor: "Gaziantep'te kadına uygulanan baskılara ve haksızlıklara şahit olunca, Büyükşehir Belediyesi'nde Kadın Hakları Ünitesini kurdum. 1991'de ilk olarak Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nin (ÇYDD) Anadolu şubesini kurdum. Burada 5 yıl başkanlık yaptım. Ülke sorunlarıyla ilgili toplantılar ve paneller düzenledim. Ağırhalkı olarak gelen şikayetlerin kadına yönelik şiddet olduğunu gördüm. Kadınlarla ilgili yaptığım çalışmalarda ise en uç örneklerin namus cinayetleri olduğunu gördüm. Emniyetle yaptığımız bağlantılar sonucu bunları haber alıyorduk. Ancak ulusal medya ilgilenmiyordu. Ben de Batıdan geldiğim için farkında değildim ama bu tarz cinayetlerin sıkça karşımıza çıkması beni bir araştırma yapmaya itti. Araştırmaları yaparken, karşımda çok farklı bir zihniyet olduğunu gördüm. İnsanlar hayatlarını 'namus' üzerine kuruyorlar. Onlara göre, namus kadının bedeninde saklı, cinselliğini yaşamayla ilgili bir şey, töre cinayetleri yalnızca nikahsız cinsel ilişkilerde yaşanmıyor, kadının herhangi bir talebinde de ortaya çıkıyor. Buna onay verecek olan

"aile meclisi". Örneğin, kız 9 yaşındaysa ve aile onay vermişse, namuslu bir şekilde başlık parasına satılabiliyor. Bir erkek başka bir aileden bir kıza evleniyorsa, başlık parası vermemek için kendi kardeşinin rızası olmaksızın veriyor."

Unutamadığım olaylar

Namus cinayetlerinin sadece gayri-meşru ilişkilerde yaşanmadığına dikkat çeken Yirmibeşoğlu, unutamadığı pek çok olay olduğunu söylüyor: "Aile meclisi sadece gayri-meşru ilişkilerde değil, kadın kendi isteğini yapınca da öldürmeye karar veriyor. Ağılık sistemini ve düzenlerini sürdürmek istiyorlar. Ekonomik olarak işlerine geliyor. Yani sadece cinsellikle değil, parayla da ilgisi var. Örneğin Van'da karşılaştığım başka bir olayı anlatayım. 3 çocuğu olan bir kadının kocası ölüyor. Ailesi ile yaşamak zorunda kalıyor. Birini seviyor fakat evlenmek için şansı yok. Kaçıyor ve sevdiği adamla evleniyor. Çocuklarını çok özlüyor ama dönerse öldürülecek. Kocası da kadını çok sevdiği için 'sulh tazminatı' verelim diyor. Ancak bunun için yüklü bir miktarda para gerekiyor. Para bulabilmek için tarlalarını satmaya köye gidiyor. Öldürüleceğini bildiği için jandarmadan yardım istiyor. Adamın geleceğini haber alan aile, kadının 9 yaşındaki oğluna görev veriyor. Erkek çocuk aramadan geçirileceği için, 7 yaşındaki kız çocuğuna silah veriyorlar. Jandarma kızı aramadığı için, aramadan geçtikten sonra erkek çocuk silahı alarak, adamı öldürüyor."

Zorla intihar ettiriyorlar

"Namus cinayetlerinin bir diğer yönü de zorla intihara azmettirmesi. Elimde Adana, Gaziantep ağırlıklı dosyalar var. Bununla ilgili yine Urfa'da bir olay yaşanmıştı. Cemile adında bir kadın kocası tarafından 7 yıl boyunca sürekli dayak yediği için, Gaziantep'e babasının evine götürülüyor. Kaburga kemiği kırık olduğu için tedavi ettiriliyor. İyileşince tekrar kocasının yanına gönderileceği için, önce 3 çocuğunu Fırat nehrine atıyor. Sonra da kendi atlayarak intihar ediyor.

Evrensel hukuku bölgesel hukuk yapıyoruz

Doğu'daki illerde yaşayan hakimlerin de, aynı zihniyetin etkisi altında olduğunu söyleyen Yirmibeşoğlu, verilen kararların hakimlerin yorumuna kaldığını belirtiyor: "Örneğin kız bütün baskılara rağmen direnmiyor ve 18 yaşını doldurunca sevdiği kişiye kaçıp, onunla evleniyor. Buna rağmen erkek kardeşi tarafından öldürülebiliyor ve mahkeme buna 'ağır haksızlık tahrik indirimi' uyguluyor. Kanunda haksız tahriğin uygulanması için, hukuka aykırı bir fiil olması gerekli. Doğudaki hakimlere bu kararı böyle ver diye kimse baskı uygulamıyor ama evrensel hukuku örf ve adetlere göre kakar vererek bölgesel hukuk yapıyoruz.

Hukukçular bile onay veriyor

Yirmibeşoğlu, töre cinayetlerinin engellenmesi için hukukun uygulanacağı zeminin de çok önemli olduğunu vurgulayarak, şunları söyledi: "ben bu dosyaları incelerken çok önemli bir saptama yaptım. Sokaktaki bilgisiz, cahil, namus cinayeti işleyen adamlar, Meclis'te yasaları yapanlar ve bu yasaları uygulayanlar arasında önemli bir fark yok maalesef. Okumuş olmak bizim toplumumuzda bir zihniyet değişikliği yaratmıyor. O bilgelere çalıştığım

dönem, hukukçulara sorduğumda, onlar bile gerektiğinde yapabileceklerini söylüyorlar. Yani tabu haline gelmiş, tartışmadan kabul ediyorlar.

Ayrıca;
Suçun indirimi var diye her şey namus cinayeti gibi gösteriliyor.
"Haksız tahrik maddesinde yapılan indirim nedeniyle, her şey namus cinayeti gibi gösteriliyor. Örneğin iktidarsız bir adam, adının çıkmasını engellemek amacıyla karısını bakire değil gibi gösteriyor. Kilis'te yaşadığım bir olayı asla unutamam. Evin küçük oğlu olaydan yıllar sonra bana itirafıta bulunuyor. Yıllar önce abisi kendi borçlarını örtbas etmek için eve gelen misafire annesinin adını çıkarıyor. Amaç gündemi değiştirmek. Annesinin öldürülmesine sebep oluyorlar ve evin küçük oğlu da hiçbir şey söylemiyor."

Devlet aile terörüne sessiz

Töre cinayetlerine devletin sessiz kaldığını ifade eden Yirmibeşoğlu, çocukların iki taraflı bir şekilde birbirlerini yok etmelerinin teşvik edildiğini belirtti. "Bu çocuklar büyüdükleri zaman yine aynı anlayışı devam ettiren bireyler olarak karşımıza çıkıyor." diyen Yirmibeşoğlu, bireyin haklarını korumakla görevli olan devletin, o çocukların ve kadınların yaşam hakkını korumaktan çok uzak olduğunu söyledi.

Namus cinayetlerinden mahkeme karar örnekleri

- Adana'da Ayşe Bintepe'yi kıskırtmalar ve dedikodular nedeniyle bıçakla delik deşik ederek öldüren Orhan Bintepe idamla yargılanmış, namus indirimlerinden yararlanarak cezası 5 sene 18 aya indirilmiş, azmettirenler ise beraat etmiş.
- Adana'da Cahit Kaya hakkında, gayrimeşru cinsel ilişki içinde olan kız kardeşi Zehra Kaya ve Süleyman Kaya'yı öldürmekten idam cezası istenirken, 5 yıl hapis cezasına karar verilmiş.
- Urfa'da Sevda Gök, hakkında erkeklerle geziyor dedikodusu yapılması üzerine aile meclisi tarafından ölüme mahkum edilir. Tayzesinin oğlu Mehmet Tamar tarafından boğazı kesilerek öldürülür. 24 yıl hapis cezası ile cezalandırılması istenen sanığın cezası 2 yıla iner.
- Urfa'da maktül Emine gayrimeşru birlikteliği nedeniyle üvey erkek kardeşi tarafından av tüfeği ile öldürülmüştür. Müebbet hapis cezasıyla açılan davada verilen karar namus davalarındaki ceza indirimi nedeniyle 2 yıl 6 aya düşmüştür.
- Şırnak'ta 62 yaşındaki Reşit Altun'la imam nikahı ile kendi rızası dışında evlendirilen Kebire Cart 1,5 yıllık evliliği bitirmek istediği için uykuda silahla kocası tarafından öldürülür. Koca için 24 yıl hapis istemiyle davada işleyen indirimler neticesi 10 ay hapis cezası verilmiştir.
- Urfa'da Gönül Aslan'ı eşarpla boğazını sıkarak nehre atan Sakıp, Abdullah ve Mahmut Aslan 24 yıl ağır hapis cezası ile yargılanırken, kararla beraber tahliye edilmişlerdir.

Yaşamızda kadın-erkek ilişkisi, kadının cinsel özgürlüğünü ve vücut bütünlüğünü ilgilendiren pek çok suç türü, cinsel hürriyete veya kişiye karşı suçlar yerine "Umumi adap ve aile düzeni aleyhine suçlar" başlığı altında düzenlenmiştir. Hükümde önceleri sadece "zina halinde yakalanma" durumunda cezada indirim söz konusu iken daha sonra yapılan değişiklik ile "gayrimeşru cinsel münase-

bet" terimi de eklenmiştir. 462. maddede suçun mağduru karı-koca, fürundan birisi ve kız kardeş olarak gösterilmiştir.

İstatistiki Bilgiler:

- Mağdur ve Katilin Yaşları
- Yakınlık Dereceleri
- Nerede Öldürüldükleri
- Nasıl Öldürüldükleri
- Neden Öldürüldükleri
- Kullandıkları Silah
- Cinsiyetleri (Mağdur ve Katilin)
- Mahkeme Kararlarında, Cezalarda Yapılan İndirim Maddeleri
- Yargılamada Sorunlar

* ZEYNEP İŞMAN-SHA

Şanlıurfa'da İşlenmiş Namus Cinayetlerine Ait Mahkeme Kararları*

1-2. ağır ceza mahkemesi

Esas no: 1989/30, Karar no: 1989/29
Maktül: Fatma Dağüstü (1967 doğ)
Kardeşi tarafından öldürülmüş, sanığın TCK 449/1, 51/2, 55/3 uyarınca cezalandırılmasına karar verilmiş.

2-2. Ağır ceza mahkemesi

Esas No: 1990/27, Karar No: 1991/159
Maktül: Ayşe Toprak (1972 doğ)
kardeşi tarafından öldürülmüş, sanığın TCK 449/1, 59. md. uyarınca cezalandırılmasına karar verilmiş.

3-2. Ağır Ceza Mahkemesi

Esas No: 1992/103, Karar No: 1992/92
Maktül: Zerrük Polat (1966 doğ)
Kardeşi tarafından öldürülmüş, sanığın TCK 449/1, 51/2, 59. md., 6136S.Y.13/1, TCK 74. md. uyarınca cezalandırılmasına karar verilmiş.

4-2. Ağır Ceza Mahkemesi

Esas No: 1994/17, Karar No: 1994/26
Maktül: Fatma Derinkan ()
Kardeşi tarafından öldürülmüş, sanığın TCK 449/1, 51/2, 59, 6136 S.Y. 13/1 md. Uyarınca cezalandırılmasına karar verilmiş.

5-2. Ağır Ceza Mahkemesi

Esas No: 1993/39, Karar No: 1993/42
Maktül: Meliha Bilgen (1969 doğ)
Kardeşi tarafından öldürülmüş, sanığın TCK 449/1, 51/2, 59. md., uyarınca cezalandırılmasına karar verilmiş.

6-2. Ağır Ceza Mahkemesi

Esas No: 1994/87, Karar No: 1994/140
Maktül: Fabia Karaca (1972 doğ)
Kardeşi tarafından öldürülmüş, sanığın TCK 449/1, 51/2, 59. md., uyarınca cezalandırılmasına karar verilmiş.

7-2. Ağır Ceza Mahkemesi

Esas No: 1996/27, Karar No: 1996/56
Maktül: Sevda Gök (1979 doğ)
Akrabası tarafından öldürülmüş, sanığın TCK 448 md. uyarınca cezalandırılmasını, 2253 S.Y. nın 12/2. md. uygulamasına karar verilmiş.

8-2. Ağır Ceza Mahkemesi

Esas No: 1994/26, Karar No: 1994/40
Maktül: Hacer Felhan (1978 doğ)
Kardeşi tarafından öldürülmüş, sanığın TCK

449/1, 51/1 md., uyarınca cezalandırılmasına, 2253 S.Y. nın 12/2. md. uygulamasına karar verilmiş.

9-2. Ağır Ceza Mahkemesi

Esas No: 1996/129, Karar No: 1997/101
Maktül: Rabia Oğuz (1970 doğ)
Yakınları tarafından öldürülmüş, sanığın TCK 449/1, 51/2, 59, 51/1 md., uyarınca cezalandırılmasına karar verilmiş

10-1. Ağır Ceza Mahkemesi

Esas No: 1990/95, Karar No: 1991/90
Maktül: Zehra Yeşil (1965 doğ)
Babası tarafından öldürülmüş, sanığın TCK 450/1, 51/2, 59, md., uyarınca cezalandırılmasına karar verilmiş.

11-1. Ağır Ceza Mahkemesi

Esas No: 1998/54, Karar No: 1998/170
Maktül: Gönül Aslan (1979 doğ)
Yakınları tarafından öldürülmek istenmiş, sanıkların TCK 448, 62, 51/2, 59, md., uyarınca cezalandırılmasına karar verilmiş.

12-2. Ağır Ceza Mahkemesi

Esas no: 1999/21, Karar no: 1999/255
Maktül: Rukiye Erkek (1973 doğ)
Kardeşi tarafından öldürülmüş, sanığın TCK 449/1, 51/2, 55/3, 59. md. uyarınca cezalandırılmasına karar verilmiş.

13-1. Ağır Ceza Mahkemesi

Esas No: 1996/113, Karar No: 1999/108
Maktül: Sara Yalçınkaya (1967 doğ)
Babası tarafından öldürülmüş, sanığın TCK 450/1, 59, md., uyarınca cezalandırılmasına karar verilmiş.

14-1. Ağır Ceza Mahkemesi

Esas No: 1998/50, Karar No: 1999/160
Maktül: Şemse Kaynak ()
Kardeşleri tarafından öldürülmüş, sanığın TCK 64/1, delaletivle TCK 449/1, 51/2, 59. md., uyarınca cezalandırılmalarına karar verilmiş.

15-2. Ağır Ceza Mahkemesi

Esas No: 2000/114, Karar No: 2000/236
Maktül: Hanım Kırkır (1978 doğ)
Kardeşi tarafından öldürülmüş, sanığın TCK 449/1, 51/1, 59, md., uyarınca cezalandırılmasına karar verilmiş. (temyiz edilmiş)

16-2. Ağır Ceza Mahkemesi

Esas No: 2001/44, Karar No: 2001/175
Maktül: Recva Aslan (1979 doğ)
Kardeşi tarafından öldürülmüş, sanığın TCK 491/1, 59, md., uyarınca cezalandırılmasına karar verildi. (bozularak geldiği için yargılama devam ediyor)

17-2. Ağır Ceza Mahkemesi

Esas No: 2000/125, Karar No: 2000/156
Maktül: Belma Akarslan (1980 doğ)
Kardeşi tarafından öldürülmüş, sanığın TCK 449/1, 51/2, 55/3, 59, md., uyarınca cezalandırılmasına karar verilmiş. (temyiz edilmiş)

18-2. Ağır Ceza Mahkemesi

Esas No: 2000/10
Maktül: Medine Altun (1975 doğ)

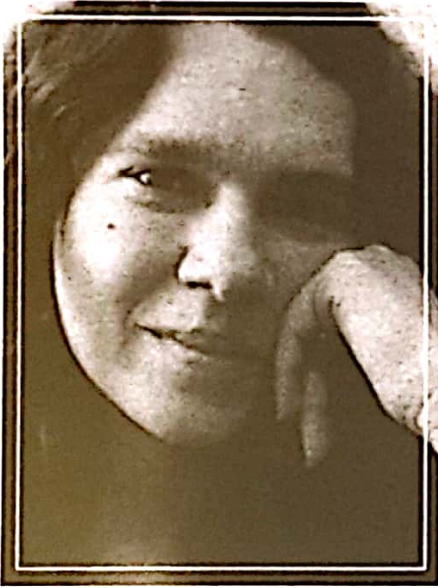
19-2. Ağır Ceza Mahkemesi

Esas No: 2000/231
Maktül: Azize Tumbul (1987 doğ)

* Av. N. Ferda Güllüoğlu'na araştırması için teşekkür ediyoruz.

İMKANSIZ ROMAN

Biliyorsunuz, son günlerde edebiyat dünyası Hasan Öztoprak'ın Can Yayınları'ndan çıkan romanı *İmkansız Aşk*'i konuşuyor. Roman erkek kahramanın ağzından, Elda isimli uzak ve gizemli bir kadınla yaşanan inişli çıkışlı ve hırpalayıcı bir aşk öyküsünü anlatıyor. Buraya kadar her şey yolunda. Ancak ne zaman ki edebiyat dünyasının televele kanadı kadın kahramanın bir kurmaca karakter değil, gerçek hayatta Hasan Öztoprak'la aşk yaşadığı iddia edilen yazar Aslı Erdoğan olduğunu keşfetti, ipler koptu. Aslı Erdoğan konuyla ilgili "Edebiyatın bu tarz kullanımını çirkin buluyorum" açıklaması dışında suskunluğa tercih ederken, Can Yayınları tepkiler üzerine romanın yayını durdurdu. Acak yayınevi sahibi Erdal Öz, sonradan yaptığı açıklamayla olayı 'kuru gürültü' olarak niteleyip, romanın tekrar satışa sunulduğunu açıkladı. Olay pek çok tartışmayı da beraberinde getirdi. Romanın bu haliyle bir edebi metin olup olmadığından tutun, gerçek yaşam- kurmaca metin ilişkisi, kadın kahraman olduğu iddia edilen Aslı Erdoğan'ın mağduriyetine kadar. Biz de bu konudaki görüşleri, sizlerin ilgisini çekeceğini düşünerek topladık. İşte *İmkansız Aşk* üzerine söylenenler:

Nilay Özer - Şair

Romanı henüz okumadım okumaya da hiç niyetim yok. Bence bu tür işlerin kötü haber ve eleştiriyle bile olsa üzerinde durulması kitabın dilden dile yayılmasına ve henüz okumak konusundaki tercihlerini yapamayan masum(?) ya da sorumluluğunu bilmeyen okurların kitaba yönelmesine zemin hazırlıyor. Ne yazık ki ataerkil Türk edebiyatının romancı ya da şair diye anılan pek çok ismi ayaktakımı sınıfına giriyor. Özellikle erkeklerde, terk edildikten sonra bunu teşhirci bir mantıkla yazmak, birlikte olduğu kadının ki Aslı Erdoğan gibi Hasan Öztoprak'a beş beden büyük gelen bir kadına, ilişki boyunca kadına yaptığı duygusal yatırımın ya da atfettiği değerlerin anlamını ve enerjisini geri almak mümkün olmadığından o kadının imgesini kirleterek ondan kurtulma yolunu seçmesiyle ortaya çıkıyor ki aslında bunu yapan yazarlar kendi kalitelerini ve

formasyon eksikliklerini kendiliklerinden ortaya dökmüş oluyorlar. Bu daha önce Ahmet Karcılılar'ın da Gülden Kale Düşü adlı romanıyla yapmaya çalıştığı magazin bir hareketti ve bu konu asla popüler kültür bağlamında ele alınmamalı ciddi feminist eleştiri kuramlarına yaslanarak irdelenmelidir. Korkarım, bunu tartışma konusu yapmakla bu tür yazarların ekmeğine yağ çalınacak, kitabın 4., 5., 6. baskılarının yapılmasına yol açacak ve Öztoprak iyi bir şey yaptığını sanarak ortalıkta büyük yazar havalarında dolaşacak. Ama daha önemlisi bu romanda gerçekten Aslı'nın mahremiyetine zarar veren unsurların ne derecede bulunduğu belirlemek ve bundan sonra kitabı koymak gerekir. Çünkü eğer bunu medya yapıyor ya da bu bir reklam unsuru olarak medya tarafından bu şekilde lanse edilip edilmediğini kesin olarak ortaya Aslı'nın kullanılması yoluyla ortaya atılıyorsa edebi eleştirenler çok ahlaki değerler ilgili bir sorun olarak karşımıza çıkar ki böyle bir reklamın kitabın yazarından bağımsız olarak gerçekleşmesi mümkün olmadığından "kadın yazar" kimliğine karşı yapılmış örgütlü bir saldırıya da gündeme getirir. Kadınların yazarlığını, şairliğini sürekli sorgulayan ama kendileri de komik ürünler vermekten öteye gidemeyen ve her nedense Tanırsal bir boyutta "öteki"ni ve kendini belli konumlara yerleştirerek yazan erkek edebiyatçı profili üzerinde ciddi ruhsal travmaların bulunduğu kanısındayım. Zaten bütünüyle sembolik olan düzende bir kez daha kendi üzerine kıvrılarak kendini dünyanın, edebiyatın merkezi sayan ve her türlü lümpenliği edebiyat olarak yutturabilen bu erkekler gerçekten aforoz edilmeyi hak ediyorlar. Ancak dediğim gibi romanı okumadım ve reklam boyutu dışında sevgili Aslı Erdoğan'ın zararına olan ne tür unsurlar içerdiğini bilmiyorum. Bildiğim bir şey varsa bu tür yaşam gustosu olmayan sözde edebiyatçı erkeklerin kafalarına Leyla Erbil'in Tuhaf Bir Kadın'ının atılması gerektiğidir.

Müge İplikçi - Yazar

Bu konudaki görüşüm çok açık. Bunu da bir grup yazar arkadaşla birlikte deklare ettik zaten. Edebiyat nedir, otobiyografik roman nedir, dahası kurguyla gerçek arasındaki o ince çizgi nerede ve nasıl birbirini besler ve birbirinden nasıl ayrılır gibi soruları düşünmek, çokça düşünmek gerekiyor. Dahası biz yazarların işlevinin de ne olduğunu, böyle bir ülkede nereye kadar susabileceğimizin ayırıcına varmamız gerektiğinin -artık- zamanının geldiğine inanıyorum. Hassasiyetinizden ötürü teşekkürler.

Pınar Türen - Yazar

Bir yazar olarak değil bir okuyucu olarak iki kişi arasında kalması gereken olayların ve yaşantıların sanat adı altında ve iki kişinin birden rızası olmadan kitap haline getirilmesini hem sanata hem de okuyucuya saygısızlık olarak görüyorum. Ve magazin haberlerini anımsatan bu "sanatsal faaliyetlere" son zamanlarda sıkça rastlanmasını da dehşetle izliyorum. Bu tip yayınların son bulması için okuyuculara önemli bir sorumluluk düştüğüne inanıyorum. Eğer

bu kitap "satmazsa" bu tip olaylarla karşılaşma olasılığımızın düşeceğine inanıyorum çünkü maalesef bu tür kitapları besleyen yüksek satış tirajları. Yoksa yayınevleri kendilerini televele mantığına bu kadar canı gönülden neden kaptırırlar!? Sonuç olarak ben; yazarlar, yayıncılar, birlikler veya köşe yazarlarından çok okuyucuların gereken cevabı vermelerini arzuluyorum. Teşekkürler,

Sinem Dursun - KKTC Vatan Gazetesi Web Servisi adına

Son yıllarda maalesef bu tür olaylara fazlasıyla rastlar olduk. Ne gariptir ki bu tür sansasyonel olaylarla öne çıkanların kitapları daha fazla satmaya başladı. Benim bir okuyucu olarak en büyük tepkim bu eseri okumamak. Bu şekilde yazara da kendimce bir ceza vermiş oluyorum. Kitaba ve yazarına ilgi gösterildiğinde doğal olarak insanlarda bir merak uyanıyor ve bu da kitabın satışını artırıyor. Mağdur olan kişinin yanında olmamız gerektiğini düşünüyorum. Bir de gazetelerden Aslı Erdoğan'ın bu konuda çok fazla konuşmadığını okumuştum. Bence en doğrusunu yapıyor. Konuşması sadece karşı taraf yarar. Ama yasal yollardan hakkını sonuna kadar aramalı. Bu konuyu saygılarına taşıdığınız için teşekkür ederim.

Bir grup feminist

İLHAM DEĞİL, REKLAM...

Hasan Öztoprak'ın Can Yayınları'nca yayımlanan *İmkansız Aşk* adlı romanı, yazarın "aşık olduğu" kadının kılları, hormonları, hastalıkları ve tüm mahremiyetinin bu kitapta bulunabileceğine dayalı bir tanımla pazarlandı. Ayrıca Aslı Erdoğan'ın bir yazar olarak sahip olduğu ünden yararlanılması "reklam kampanyası"nın diğer yönü.

Roman daha yayımlanmadan Kemal Yılmaz, Radikal gazetesindeki köşesinde, "Hasan Öztoprak bir roman yazmış. Kitabın kahramanı Aslı Erdoğan'mış," diye yazıyor. Kitap piyasaya çıkıyor ve Hasan Öztoprak Tempo dergisinde Nuray Soysal ile yaptığı röportajda kadın kahramanın Aslı Erdoğan olduğunu söylüyor. Yine aynı sayfalarda Aslı Erdoğan, "Bir roman kahramanı olmak sizi rahatsız mı etti?" sorusunu, "Rahatsız oldum ve bunu iğrenç buldum," diye yanıtlıyor. Hikmet Çetinkaya Cumhuriyet gazetesindeki 5 Mart 2003 tarihli yazısında "Efendim, Elda adlı kadın, yazar Aslı Erdoğan olduğu için kopuyor bu kuru gürültü..." diyor. Ve Can Yayınları önünde eylem yapan kadınların büyük olasılıkla kitabı okumuş olmadığını söyleyerek yazısını bitiriyor. Ataol Behramoğlu da, yine Cumhuriyet gazetesindeki 8 Mart 2003 tarihli yazısında aynı şekilde Hasan Öztoprak'a destek veriyor ve sükun eden eleştirilere karşı şaşır kaldığını ifade ediyor. Can Yayınları da "düşünce ve yaratma özgürlüğünü savunma" adına romanı yeniden piyasaya çıkarıyor. Biz feministler erkek egemenliğinin kadınlara yönelik her türlü şiddetine karşı çıkıyoruz. Yaptığımız basın açıklaması ve protestolar kitabın edebi yönüyle ilgili değil, bir kadına yönelik olarak teşhir yoluyla şiddet uygulanmasına karşıdır. Dolayısıyla kitabı oku-

mamız gerekmiyor. Görüldüğü gibi ne edebiyatçı ne de yazar olmak kişiyi şiddetle örülmüş erkek egemen kültürün parçası olmaktan kurtarabiliyor. Tersine "edebiyat" yapıyor olmak bazen şiddeti meşrulaştırmaya neden oluyor. Bizler, birçok kişinin bir kadının mahremiyetinin teşhirine, bu kadar haklı bir tepkiye "kuru gürültü" denmesine ve erkek egemen sistemin kadınlara uyguladığı şiddete bizim kadar tepki duyduğunu biliyoruz.

İnci Gürbüzatık - Yazar-Senarist

"Benim memurum işini bilir" demişti biz de hiç üstümüze alınmamıştık. Özal bu sözünün kapsama alanının memurlardan yazarlara, yayınevlerine kadar gelişeceğini düşünmüş müydü bilemem ama yattığı yerde rahat uyuduğu kesin. Şimdi işini bilenlerin arasına işini bilen yazarlarla, işini bilen yayınevleri de katıldı. Biri beni gözetlesin mantığıyla yaşamlarını gözler önüne serenlerle, birilerini röntgenleyelim diyenler ve bunları pazarlayanlar artık ortalarda. Şimdi bir de bunların ne tür kitaplar okumak isteyeceklerini, okuduklarını bir düşünün. Ben şimdi "İmkansız Aşk"ı okumak için can atıyorum, meraklanırlar ölünleri düşünüyorum. El altından kitabı edinmek için kim bilir ne cambazlıklar yapıyor, ne hızlı okumalarla kitap elden ele geziyor diye aklımdan geçiriyorum. Kim ne derse desin bu da unutulacak. Belle-

ğimiz neleri silmedi ki. Can Yayınları, eğer kitap yayına çıkarsa ne çok satacağını, kim bilir kaç baskı yapacağını tahmin ediyor olmalı. Reklamın en alası yapıyor zira. Ekmeğe yağ-bal sürülüyor. Aslı Erdoğan haksızlığa uğrayan bir kent ötesi kadın kimliğini hep taşıyacak. İhanetin, vefasızlığın, insansızlığın ne demek olduğunu sorgulayacak. Ve sanırım yanıt bulamayacak. Çünkü çark şimdi böyle işliyor. Yeni dünya düzeni canavarlarını yaratıyor.

Aç gözlü toplumun iştahını kabartan yatak odalarındaki gizin gözler önüne serilmesi, hele de iki insanın birlikteliklerinin pazara çıkması edebiyat dünyasında keşke olmasaydı. "Dilin kirlendiği toplumda edebiyat dili temiz tutar" diye bilirdim. Şimdi edebiyatı da kirleniyorlar. Yazık.. Her şey satılık artık. Mahremiyet para için ortalığa döküldü mü anlamı değişeceğinden bu durumda yeni bir sözcüğe gereksinimimiz var demektir. Düşünmeli ve bir an önce iyi bir sözcük bulmalıyız çünkü artık çok kullanılacak gibi gözüküyor. Mertlik, dostlarına ihanet etmemek, şerefli bir yaşam sürmek, ilkel olmak, sır tutmak bütün bunlar rafa kalktı. Maçolar bile Aslı Erdoğan'a yapıları yapmaz. Erkeklik öldü. Seymen Ağa duymasın.

Necla Algan - Akademisyen, Sinema Yazarı

Sevgili arkadaşlar, bu konu iki ucu keskin bıçak bir durum. İyi edebiyat, kötü edebiyat bağlamında değerlendirmek daha doğru olur. Tabii bu iyi edebiyat kavramı ideolojik ve politik olarak doğru bir duruşu da içeriyor. Önce kitabı okumak gerekiyor. Bu konuda bizim türk medyasının değer erozyonunun da çok büyük vebali var. Adamın biri bir roman yazmış. Romanının kahramanının bir kadın yazar olduğu birleri tarafından nasılsa hemen anlaşılmış ve alalece medyada açığa vurulmuş. bu sakat bir durum. Kimlerin, hangi değerlerinin platformunda tartışacağız. Biraz daha araştırmacılık ve ciddiyet diyorum ben. Kadın hakları da geniş boyutlu, derinlikli bir platformda tartışılmalı bence. Sevgiler. İyi çalışmalar.

Gösterdiğimiz tavır sürekli bir eylemdir

"Biz aşağıda imzası olan kadın yazarlar, insan ve yazar olmanın sorumluluğu gereği bu kitabın, yaşamsal gerçekliği kurgusal gerçeklik süsüyle aktarmadaki kabalığının ve hedefini aşan amacının edebiyatı bir şiddet aracına dönüştürmesine karşı çıkıyoruz. Tümüyle vicdani ve etik bir sorun olarak gördüğümüz bu karşı çıkışın yazarların yazdıklarını bir kez daha gözden geçirmelerine neden olmasını diliyoruz. Aynı talebimizin yayınevleri için de geçerli olduğunu söylememize gerek yok. Eminiz ki, bu kitap çevresinde dönen tartışmalar, yerini yeni bir edebiyat skandalına bıraktıktan hemen sonra unutulmaya yüz tutacak. Bu bağlam-da, bu ve buna benzer bütün yayınları protesto ettiğimizi, gösterdiğimiz tavrın sürekli bir eylem olduğunu altını çizerek belirtmek isteriz."

Gönül Kıvılcım, Müge İplikçi, Nalan Barbarosoğlu, Sema Kaygusuz

Kitap Kurdu

• Ölü Erkek Kuşlar

İNCİ ARAL

EPSILON yayınları, 400 sayfa

• Aşk Gidiyorum Demez

DUYGU ASENSA

DOĞAN KİTAP yayınları, 206 sayfa

• Gölge Çekildiğinde

CAHİDE BİRGÜL

İŞ BANKASI yayınları, 172 sayfa

• Eski Sevgili

LEYLA ERBİL

İŞ BANKASI yayınları, 224 sayfa

• Bir Yaz Gecesi

FATMA GÜREL

REMZİ yayınları, 128 sayfa

• Daha Yolun Başında

EMILY PERKINS

İŞ BANKASI yayınları, 280 sayfa

• Bir Kadeh Nimet

BARBARA PYM

İLETİŞİM yayınları, 288 sayfa

• Siya Bedengiye

SUZAN SAMANCI

ARAM yayınları, 108 sayfa

• Salta Dur

SEMRA TOPAL

OKUYANUS yayınları, 280 sayfa

• Beş Sevim Apartmanı : Rüya Tabirli

Cinperi Yalanları

MINE SÖĞÜT

YAPI KREDİ yayınları, 127 sayfa

• İmza Toplayan Adam

ZADIE SMITH

EVEREST yayınları, 395 sayfa

• Bitmiş Aşklar Emanetçisi

İCLAL AYDIN

EPSILON yayınları, 183 sayfa

• Kadının Cennette Yeri Yok

NEVAL EL SAADAVI

EVEREST yayınları, 121 sayfa

• Korku ve Arkadaşı

AYŞEGÜL ÇELİK

YAPI KREDİ yayınları, 83 sayfa

• Aşk ve Fantazy

ASİYE CEBAR

CAN yayınları, 264 sayfa

• Müzik Şeytani

KATE ROSS

BİLGE KÜLTÜR SANAT yayınları, 544 sayfa

• Arabesk

BARBARA NADEL

OĞLAK yayınları, 335 sayfa

• Delilik Ülkesinden Notlar

AYŞE ŞAŞA

Gelenek Yayıncılık yayınları, 156 sayfa

• Otobüsname : Yaşadığımız İstanbul

FATMA KARABIYIK BARBAROSOĞLU

TİMAŞ yayınları, 144 sayfa

• Anlamak ve Anlatmak

OYA ADALI

PAN yayınları, 352 sayfa

• Annem Tek Başına Maça Gitti

MINE KILIÇ

BEYAZ yayınları, 201 sayfa

• Hep Aşk Vardı

YILDIZ KENTER

İŞ BANKASI yayınları, 119 sayfa

• Yenişehir'de Bir Öğle Vakti

SEVGİ SOYSAL

İLETİŞİM yayınları, 272 sayfa

EDEBİYAT

14 yaşındaki Fransız yazar Flavia Bujor, yazdığı romanla 'Yüzüklerin Efendisi' kitabının yazarı John Ronald Reuel Tolkien'e karşılaştırılıyor. Ülkesinde edebiyatın 'mucize çocuğu' olarak tanınan Bujor'un 12 yaşındayken yazdığı 384 sayfalık 'Taşların Kehaneti' (La prophétie des pierres) isimli kitap, piyasaya çıktığı ilk haftalarda 10 binden fazla sattı.

luk ödül sahibi oldu.

Paris'te yaşayan Türk şair Elif Su Alkan, Fransa kültür ve eğitim bakanlıkları tarafından ortak düzenlenen "Şairler Baharı" etkinliklerine katılarak, Fransız sanat severlerle son şiirlerini paylaştı.

Ünlü Penguin yayınlarından yapılan açıklamada, Madonna'nın 6 yaş ve üstü için resimli 5 kitap yazdığı belirtildi. 'The English Roses' (İngiliz Gülleri) adlı ilk kitabın Eylül ayında basılacağı ve tüm dünyada aynı anda satışa sunulacağı bildirildi. Ünlü yıldızın, oğlu Rocco'ya hikaye okumayı çok sevdiği için, kitap yazma kararı aldığı belirtilmişti.

Truva Folklor Araştırmaları Derneği'nce bu yıl 10. kez düzenlenen Truva Kültür Sanat Ödülleri sahiplerine verildi. Yunus Emre Kültür ve Sanat Merkezi'nde düzenlenen törende, 'Atatürkçülük' dalında Muazzez İlmiye Çığ, 'Sinema' dalında Fatma Girik, 'Tiyatro' dalında Yıldız Kenter ödüle değer bulundu.

MÜZİK

Keman virtüözü Hande Özyürek, dünyanın en ünlü orkestralarından biri kabul edilen Baviera Radyosu Senfoni Orkestrası'na 1. kemancı olarak girdi. Almanya'da birçok ödül kazanan Özyürek, dünyaca ünlü orkestra şefi James Levine yönetimindeki Münih Filarmoni Orkestrası'na girmeyi başaran ilk Türk sanatçı.

Borusan Filarmoni Orkestrası'nın şubat ayı içinde vereceği iki konseri yönetmesi için konuk şef olarak davet edilen Kanadalı kadın şef Keri-Lynn Wilson, 'savaş olasılığını' gerekçe göstererek Türkiye'ye gelmekten vazgeçti.

Diyarbakır Tabip Odası'nın her yıl geleneksel olarak düzenlediği 'Barış, Dostluk, Demokrasi' ödülünün sahibi Sezen Aksu oldu.

Geçen yıl yitirdiğimiz ünlü sanatçı Esmeray anısına hazırlanan ve sanatçının 14 parçasının yer aldığı 'Unutmadık Seni' adlı albüm, piyasaya çıktı.

45'inci Grammy Ödülleri'nin yıldızı Norah Jones oldu. Eminem ve Bruce Springsteen'i geride bırakan Jones, 'Yılın Albümü' de dahil beş dalda ödül kazandı.

Opera sanatçısı Suna Korad, geçirdiği kalp krizi sonucu 21 Mart'ta yaşama veda etti.

Sanatçı Hande Özyürek, dünyanın en ünlü orkestraları arasında gösterilen Baviera Radyosu Senfoni Orkestrası'na

1. kemancı olarak girmeyi başardı.

Türk pop müziğinin tartışmasız kraliçesi Sezen Aksu, ilk kez bir "unplugged" konser verdi.

Bir Oyun / Bir Yorum

GETTO

Ankara Devlet Tiyatrosu - Akün Sahnesi

(2 Perde - 3 Saat)
Yazan : Joshua SOBOL
Çeviren : Ahmet NECDET
Rejisör : Erhan GÖKGÜCÜ

Wilna: Litvanya'da Nazilerin idaresinde bir getto. Burada yaşamış olaylarla örülmüş bir tiyatro oyunu: *Getto*. İsrailli yazar Joshua Sobol, kurtulanların tanıklıklarından ve gettonun kitaplık müdürü Herman Kruk'un yıllar sonra evinin bodrumunda bir bisküvi kutusunun içinde bulunan günlüğünden yararlanmıştır. Oyun, Wilna'daki can pazarını gettonun tiyatro topluluğu ekseninde anlatıyor.

Yahudi kolluk güçlerinin lideri Komiser Gens. Nazilerle, mümkün olan en fazla sayıda yahudiyi kurtarmak için işbirliği yaptığını, kıyıma bu yüzden katıldığını söylüyor. "Biz yapmasak, onlar bizi toptan yok edecek. Ama biz karşı koyarsak, en güçlüklerimizi geleceğe taşıyabiliriz" diyor. En güçlüğü kurtarma düşüncesi, bitmek üzere olan insulinin dağıtım sorununda da kendini gösteriyor. İnsulin kime verilmeli? Bir insanı, yaşlı-güçsüz demeden, tüm olanakları kullanarak, sonuna kadar yaşatmak için ihtiyaç olan herkese mi; yoksa, bir kıyımın ortasında, ilacını alsın bile yakında ölmesi muhtemel olanları feda edip, kurtulmak için daha çok dayanıklılık gösterebilecek gençlere mi yalnızca?

Nazi subay Kittel. Drama okulu mezunu, müzisyen, faşist. Her şey onun iki dudağı arasında. Yahudilerin yaşama hakkı en başta.

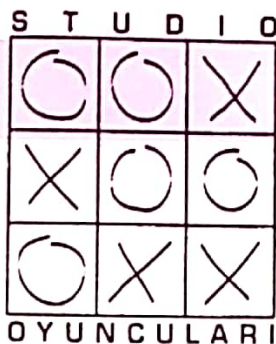
Getto tiyatro topluluğunun sanat yönetmeni Srulik. Koluyla can verdiği kuklasının dilinden ölüm fermanı sayılacak cümleleri telaffuz ederken, hayatta kalmak için katlanmak zorunda kaldıkları ikiye bölünmüş reddeden iç sesini dışa vuruyor. Ölümüne onurlu yaşayanlardan. Onun bu ediminde yeniden tartışıyoruz "her şeye rağmen yaşamak" ile "yaşanacaksa onurla yaşamak" arasındaki ikilemi.

Getto sakinleri. Perde arasında müzikli danslı bir gösterisi sunuyorlar fuayede "Yaşamak için direnmek, direnmek için arzuyla yitirmemek" düşüncesinin bir ifadesi belki. "Bir zamanlar bu insanlar da tanıyorduk mutluluğu. Ama bu zıplayan bacaklar, çırpılan eller, şarkı söyleyen diller yok edildi, bu bedenler bir zamanlar işte böyle canlıydı, ama, katledildi."

Kahvemiz tat vermiyor.

II. Dünya Savaşı'nda Litvanya'daki yahudi gettosu Wilna'da, o mülüm trenlere bindirilenlerden olmamak için verilen mücadele ile hayatta kalmak için mürur kalınan aşılamlar yahudiler üzerinden tartışılabilir, aslında "hangi halk olsa" farkı olmayacak bir tablo çiziliyor. Faşizme olduğu kadar "faşizme karşı çıkan faşizm" de bakan bir oyun *Getto*. Ankara Devlet Tiyatrosu yapımı. Yönetmen Erhan Gökçü.

PINAR ŞENEL

Türk tiyatrosunun son yıllardaki en önemli projelerinden biri olan, Şahika Tekand'ın yönettiği ve Stüdyo Oyuncular'ın yorumladığı 'Oidipus Nerede?' 12 ve 13 Mart tarihlerinde Enka Oditoryumu'nda sahnelendi.

SERGİ

Yaşları, yaşantıları ve kimlikleri farklı beş kadın, açtıkları bir sergide 'yüzlerini' birleştirdiler. Sergide; Canan Berber, Tuba Koyuncu, Tuana Ekmekeçioğlu, Nilgün Polat ve Olca Tansuk Sirkeçioğlu'nun portre çalışmaları yer alıyor. 200 portreden oluşan bir mozaik temasının işlendiği sergi kadının gizemli dünyasına yolculuğa çıkartıyor sanatseverleri.

Günümüz soyut Türk resminin temsilcilerinden Lolita Asil, SİR: 'Ses, İsi, Renk' isimli sergisi ile 25 Şubat-29 Mart tarihlerinde AKM'deydi.

Evin Sanat Galerisi'nde 30 Ocak-28 Şubat 2003 tarihleri arasında Cumhuriyet ile yaşıt ünlü bir kadın ressamımızın, Naile Akıncı'nın olgunluk dönemi yapıtları sergilendi. Türk resminde, özellikle gelecekteki peyzaj anlayışının ilersinin, çağdaş ve özgün peyzajları ile en güçlü peyzaj ressamlarından biri olarak nitelendirilen; yörenel atmosferin güçlü bir ıcrı ile yansıtıldığı "Eyüp Çeşilemeler" ile kendini kabul ettiren ve bir anlamda imzası "Eyüp" ile özdeşleştirilen sanatçının bu sergisi 2001-2003 döneminde oluşturduğu yapıtlarla düzenlendi.

Anny & Sibel Öztürk kardeşlerin "...olmak istediğim yere götür..." konulu fotoğraf sergisi 6 Mart - 4 Nisan tarihleri arasında Galerist'teydi. Anny ve Sibel Öztürk kızkardeşler, kadın fotoğrafları üzerinden insanın nasıl algılandığını ve rol değişimini araştırıyor. Sergilenen fotoğrafların yanı sıra sanatçıların çocukluklarını geçirdikleri çevreyi galeri mekanında yeniden kurdukları bir orman düzenlemesi ile yoğunluk kazanıyor. Galeri mekanında çam ağaçlarıyla oluşturulan orman, fotoğraflardaki figürlerle birlikte bazen perili bir ormana, bazen de kırmızı başlıklı kız masalına göndermeler yapıyor. Çocukluğunun masalı figürleri, sanatçıların kendi çocukluk mekanlarında tekrar hayat buluyor.

İşveç Konsoloslugu'nun maddi desteği, Fotoğraf Vakfı Girişimi ve Ka.Der'in işbirliğiyle Swedish Institute tarafından Dünya Kadınlar başlıklı bir sergi açıldı. Şubat ayı içinde Bilgi Üniversitesi'nin Bilgi Atölye'sinde açılan sergide, İsveçli kadın fotoğrafçı Ulla Lemberg'in fotoğrafları yer aldı. İsveç'in ilk basın fotoğrafcılarından olan Lemberg'in sergideki kareleri, Çin'den eski Yugoslavya'ya, İsveç'ten Sudan'a kadar pek çok ülkede on yıl süren bir çalışmanın ürünü. Ulla Lemberg, fotoğrafı kadın perspektifine duyulan ilgiyi, basında güzel ve çirkin anlayışının uzun süre erkek fotoğrafcılar tarafından belirlenmesi ile açıklıyor. Kendi kamerasını ise dünya kadınlarının güzelliğini ve yaşadıkları haksızlıkları görüntülemek için bir araç olarak kullanıyor. Böylece, hayatın içinden 'görünmez' kadınların 'görünür' kılıyor.

Aydın'ın Nazilli İlçesi Özel Aydın'lık İlköğretim Okulu 1. sınıf öğrencisi Tuğçe Duran, Hindistan'da yapılan uluslararası resim yarışmasında dünya ikincisi oldu.

TİYATRO

İlk kez 13. Uluslararası İstanbul Tiyatro Festivali kapsamında seyirci karşısına çıkan "Kıvranaş" adlı projenin ikinci bölümü olan "Psikoz 4.48", 18 Şubat'ta Babylon'daydı. Sarah Kane'in "Tutku" ve "Psikoz 4.48" metinlerini kapsayan bu tiyatro projesinin yönetmeni Emre Koyuncuoglu, oyuncusu da Esra Bezen Bilgin'i di.

Duygu Asena'nın 20. baskıyı geçen 'Kahramanlar Hep Erkek' adlı kitabı tiyatroya uyarlandı. Metin Coşkun'un oyunlaştırdığı 'Kahramanlar Hep Erkek', Vedat Sakman'ın müzikleriyle Teyyik'deki Hadi Çaman Tiyatrosu'nda sahneleniyor. Metin Coşkun'un oyunlaştırdığı 'Kahramanlar Hep Erkek', daha önce 'Kadının Adı Yok' kitabı filme çekilen Asena'nın tiyatroya uyarlanan ilk eseri. Yeni Tiyatro tarafından sergilenecek oyun, çoğu yaşanmış yedi öyküden oluşuyor.

Eva Ensler imzalı Vajina Monologları, bugüne dek 34 ülkede oynandı, ama en çok tartışmayı Türkiye'de yarattı! Almula Menter'in sahneye koyduğu oyun, Kadıköy Halk Eğitim Merkezi'nde perde açmak için Milli Eğitim Müdürlüğü'nden izin aldı, ancak Kaymakamı engeline takıldı. Kadıköy Kaymakamı Yüksel Peker, oyundaki 'vajina' sözcüğü değiştirilmediği takdirde izin veremeyeceğini söyledi.

Türk tiyatrosunun son yıllardaki en önemli projelerinden biri olan, Şahika Tekand'ın yönettiği ve Stüdyo Oyuncular'ın yorumladığı 'Oidipus Nerede?' 12 ve 13 Mart tarihlerinde Enka Oditoryumu'nda sahnelendi.

İlk kez bir Türk tiyatro yazarının eseri, New York'taki ünlü 'Ensemble Studio Theatre'da sahnelenecek. Boğaziçi Üniversitesi ve İstanbul Devlet Konservatuarı mezunu Selen Uğur'un 'Amerikan Rüyası' adlı yapıtı, Sarah Jessica Parker, Kevin Bacon, Andrew McCarthy gibi tanınmış oyuncuların rol aldığı ünlü tiyatroya 29 Ocak'ta sevgiyle buluştu. Uğur, eserinde, işini, kocasını, kurulu düzenini bırakıp çocukluğundan beri televizyondan ve pop kültüründen kâğızda oluşturduğu 'Amerika' hayaliyle Türkiye'den New York'a gelen genç bir kadının, hayallerinin ve iç dünyasının, gerçeklerle yüzleşmesini kara mizah tarzında anlatıyordu.

SAATLER ●●●

The Hours

Yönetmen : Stephen Daldry
Oyuncular : Meryl Streep, Julianne Moore, Nicole Kidman,
Ed Harris, Toni Colette, Claire Danes, Jeff Daniels
Senaryo : David Hare, Michael Cunningham (Kitap)
2002 - ABD

"Evliliğim ölümdü, ben yaşamı seçtim"
The Hours- Saatler filminden

İnsan, Virginia Woolf gibi bir yazarı konu edinen bir filmde böyle-
sine az etkilenmiş, hatta hayal kırıklığına uğramış olarak çıkar mı?
Biz çıktık.. Hele ki Marleen Gorris'in muhteşem filmi Mrs. Dallo-
way'i izlemişseniz, bu doymamışlık hissi kaçınılmaz oluyor. Bu yazı
kaleme alındığında Saatler filmi pek çok dalda Oscar'a aday gösteril-
mişti, nitekim sonrasında "En İyi Kadın Oyuncu" kategorisi de dahil
şimdi hatırlayamadığımız birkaç ödülü de topladı. Ancak, ne yazık
ki bizim filme dair görüşlerimiz bir nebze olsun değişmedi.

Film, Pulitzer ödüllü yazar Michael Cunningham'ın aynı adlı romanından beyazperdeye uyarlanmış.
Yönetmen ise Stephan Daldry. Filmin ağır topu, "esas sarışın" halleriyle Hollywood'da epeyce arz-ı
endâm etmiş Nicole Kidman -ki Virginia Woolf'u oynayacağı aylar öncesinden yazılıp çizilmiş, o
vakitler bunun ne menem bir şey olacağı hakkında epey bir kuşku taşımıştık. Sorun Nicole Kidman
değildi elbette, sorun Virginia Woolf gibi "çetin" bir karakterin canlandırılmasıydı. Kidman bu rolün
hayatının rolü olduğunu biliyor, nitekim Oscar heykelciğini elinde tutarken, yönetmenin rolü kendisi-
ne vermesiyle "risk" aldığını söylüyordu. Belki de asıl ödüllendirilen Kidman'ın "cesur yüreği" dir.

Filmin diğer iki kadın oyuncusu Meryl Streep ve Julianne Moore olunca, bu amansız üçluden elbette
iyi bir film çıkar düşüncesiyle koltuklara yerleştik.

Film, değişik zaman dilimlerinde farklı hayatlar yaşayan üç kadının hikayesi üzerinde geliyor.
Bunlardan biri malumunuz, yazar Virginia Woolf (Nicole Kidman). Diğeri 1940'larda kocası ve oğluyla Amerika'da bir banliyöde yaşı-
yan orta sınıftan mutsuz bir kadın Laura Brown (Julianne Moore), diğeri modern zamanlardan New York'lu lezbiyen bir editör Cla-
rissa 'Mrs. Dalloway' Vaughan (Meryl Streep). Filmin ana teması Woolfun "Mrs. Dalloway" öyküsü üzerine kurulmuş. Bu tamamen
farklı yaşamlara sahip olan üç kadını birbirine bağlayan şey Mrs. Dalloway'in öyküsü. Virginia Woolf öyküyü yazarken, banliyöde ya-
şayan kadın bu öyküyü okur ve yaşamını sorgularken, New York'lu editör ise tıpkı Mrs. Dalloway gibi "sessizliklerin üzerini örtmek
için partiler verirken" resmediliyor. Banliyöde yaşayan kadınla editörün arasında kuvvetli bir bağ
daha var ki, bu bağ AIDS'li şair rolünde Ed Harris canlandırıyor.

Filmde yoğun olarak işlenen "su ve ölüm" temasıyla ilgili sahneler çarpıcı. Özellikle Virginia Woolfun
ceplerine doldurduğu taşlarla nehrin en derinine yürüyüş sahnesi. "Her partide mutlaka birinin ölmesi
gerektiği" fikri de, Mrs. Dalloway öyküsünden alınarak filmin eksenine haline getirilmiş. Bir de filmin
ağır işleyen zamanı "bir gün" ün bile değil saatlerin, hatta anların yoğunluğu üzerine ustaca oturtul-
muş.

Ancak filmi bizim açımızdan ortalama kılan şey, Nicole Kidman'ın o karikatür tipi ve altından kalka-
madığı rolü oldu. Virginia Woolf'u gözünüzün önüne getirin bir. O iri kahverengi gözleri, geniş, zeki
alın, kemikli burnu. O gözler ki yıllar süren ağır depresyonun etkisiyle donuklaşmış, yaşamdan her an
vazgeçebilirliğin gizli kartıyla akli çelinişmiş. Bir de Kidman'ın fel fecir okuyan, mavi "hınzır kız" göz-
lerini düşünün. Dudaklar, takma olduğu tüm yapaylığıyla sırtan burnun altında tuhaf bir şımarıklıkla
titreşiyorlar. Yaşamının yarısından fazlasını delirme korkusu içinde geçiren bir yazar için, Kidman'ın
teni fazlaca pembe-beyaz. Nicole Kidman'ın şıkl-ü şemaline bu denli kafayı takmış olmamız, biçimin özü feci şekilde hır-
paladığına ve inandırıcılığını zedelediğine delalettir aslında.

Meryl Streep'in beklediğimiz aksine vasat bir oyunculuk sergilediği, Julianne Moore'un ise tam tersine görülesi bir
oyun çıkardığı film yine de izlenmeye değer. Bizden üç mor
benek...

Sibel K. Türker

FRIDA ●●●●

Frida

Yönetmen: Julie Taymor
Oyuncular: Salma Hayek,
Mia Maestro, Amelia
Zapata, Alejandro Usigli,
Diego Luna, Alfred
Molina, Antonio Banderas
Senaryo: Clancy Sigal,
Diana Lake, Gregory Nava
2002 - ABD

Büyük bir ressam, büyük bir aşık, büyük bir
acı, büyük bir kadının öyküsü... Frida, kadın
yönetmen Julie Taymor'un gözüyle etkileyici
bir biçimde hayat buluyor.

GÖNDERİLMEMİŞ
MEKTUPLAR ●●●

Yönetmen: Yusuf
Kurçenli
Oyuncular: Türkan Şoray,
Kadir İnanır, Sula Selen,
Rojda Demirel, Melike
Demirag, Levent Yüksel,
Aytaç Arman
Senaryo: Yusuf Kurçenli
2002 - Türkiye

Kadir İnanır ve Türkan Şoray'ı yıllar sonra
bir araya getiren 'Gönderilmemiş Mektuplar'
acılarla beslenen ve acı veren bir aşkın öyküsü.

KONUŞ ONUNLA ●●●●

Hablo Con Ella / Talk To Her

Yönetmen: Pedro
Almodóvar
Oyuncular: Javier Cámara,
Dario Grandinetti, Rosario
Flores, Leonor Watling,
Geraldine Chaplin
Senaryo: Pedro
Almodóvar
2002 - İspanya

Çağdaş sinemaya Yüksek Topuklar, Annem
Hakkında Her Şey gibi başyapıtlar kazandırmış
İspanyol sinemasının usta yönetmeni
Almodóvar bu son filmde erkeklere bakıyor.
Erkekleri ağlatmayı başaran Almodóvar
kadınları anlatmaktan da geri kalmıyor.

uçan süpürge
ULUSLARARASI
6. KADIN
FİLMLERİ
FESTİVALİ
8-15 mayıs
may 2003
WOMEN'S
FILM
FESTIVAL

ÖSTROJEN AZLIĞI AĞRININ ŞİDDETİNİ ARTTIRIYOR

Östrojen hormonu oranının kadınlarda ağrı hissini algılanmasında değişikliğe neden olduğu bildirildi.

ABD'nin Denver kentinde yapılan Amerikan Bilimsel Gelişme Birliği'nin (AAAS) yıllık toplantısında konuşan bilim adamları, kadınlara östrojen verildiğinde beyinlerinin belirli merkezlerinde bulunan ve ağrı algılanmasıyla ilgili olan sinir hücrelerinde değişiklik gözlemlediklerini söylediler.

Michigan Üniversitesi'nde görevli bilim adamı Jon-Kar Zubieta ve ekibi, sinir hücrelerindeki değişikliği beyin taraması yardımıyla tespit ettiklerini açıkladılar. Sinir hücrelerinin, östrojen verildiğinde vücut tarafından üretilen bir çeşit uyuşturucuyu (opiat) daha fazla miktarda bağlamak için normalden fazla reseptör (alıcı) ürettiğini belirten Zubieta, bunun sonucunda ağrı hissini daha az algılandığını söyledi.

Zubieta, östrojen oranının azlığının ise kadınların ağrıyı daha yoğun hissetmesine neden olduğunu kaydetti.

ADET AĞRILARI YAŞAMINIZI KABUSA ÇEVİRMESİN!

Doğurgan yaştaki her 100 kadından 30'unun adet döneminde ağrıyla savaştığını biliyor muydunuz?

Tıpta "dismenore" olarak tanımlanan bu jinekolojik sorun hakkında doğru bilinen yanlışlar...Adet dönemi, kadınlar için pek beklenen ve özlenen bir süreç değildir. Bir de bu döneme "ağrı" eşlik ettiğinde adeta eziyet dolu günler başlar. Adet ağrısı yüzünden kadının çalışma hayatı, spor yaşamı, psikolojisi, hatta evliliği olumsuz etkilenir; ciddi yaralar alabilir.

Bir kadın olarak dismenoreyi hayatınızdan çıkarmak için bilimsel önerilere kulak vermeniz gerekiyor.

DİSMENORE HAKKINDA "DOĞRU BİLİNE YANLIŞLAR"

1. Dismenore, psikolojik bir sorundur. YANLIŞ

Yıllarca dismenorenin psikolojik bir sorun olduğunu düşünülmüş ve hastalara bununla yaşamaya alışmaları tavsiye edilmiştir. Ancak yapılan çalışmaların da ortaya koyduğu gibi, dismenore psikolojik bir sorun olarak görülmemelidir.

2. Çocuk sahibi kadınlarda dismenore sorunu olmaz. YANLIŞ

18 - 50 yaş arasındaki her kadın dismenoreden yakınabilir. Ancak çocuk doğurmamış, sigara içen, alkol kullanan, şişman ve ailesinde dismenore olan kişilerde bu risk daha fazladır.

3. Jinekolojik değerlendirme gerekli değildir. YANLIŞ

Ne olursa olsun, jinekoloğa başvurmak yararlı olacaktır. Çünkü jinekolojik muayenede adet sancısına neden olabilen başka bir hastalık varsa (çikolata kisti, yumurtalık kisti, miyom, spiral, enfeksiyon gibi) saptanabilecek ve tedavi edilebilecektir. Yetersiz değerlendirme sonucu yapılan tedavinin başarılı olma şansı düşüktür.

TEDAVİNİN İLK BASAMAĞI AĞRI KESİCİ

Jinekolojik muayenede hiç bir jinekolojik hastalık saptanmadığında tedavinin ilk basamağının ağrı kesici olduğunu belirten Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği Şefi Doç. Dr. Ferit Saraçoğlu, "Sancılı adet görme (dismenore), birçok kadının yakındığı, en sık görülen jinekolojik yakınmalardan biridir. Doğurgan çağdaki kadınların yarısından fazlası bu sorun ile karşı karşıyadır." dedi.

Haberler... Haberler...

• Omo Kadınlar Kulübü'nün üyeleri arasında yaptığı araştırma sonuçlarına göre kadınlarda en önemli üç ruhsal sorun 'Depresyon, panik atak ve yalnızlık' olarak belirlendi.

• Avrupa ülkeleri arasında kalp ve damar hastalıkları yüzünden kadınlarda en fazla ölümün görüldüğü ülke Türkiye.

• Çok eşli cinsel yaşam ve HPV (Human Papilloma Virus) rahim ağzı kanseri riskini artırıyor Üreme organı kanserleri arasında en sık görülen üçüncü tür olan rahim ağzı kanserlerinin erken tanısı 6 ayda bir yapılan pap-smear testi ile sağlanabiliyor. Batılı ülkelerde her 100 bin kadından 16.18'inde görülen hastalık, Türkiye'de her 100 bin kadından 60'ında görülüyor. Uzmanlar vitaminlerin önemine dikkat çekerek, C, A vitamini ve folat eksikliği olanlarda rahim ağzı kanserine daha çok yakalandığını belirtiyor.

• Tıpta 'bulimia' adını alan ruhsal oburluk belirtilerinin yaygınlığı giderek artıyor. Uzmanlar, hastalığın daha çok 'öfkesini yansıtmayan ve hakkını tam olarak arayamayan' genç kızlarda görüldüğünü belirtiyor.

• British Medical Journal adlı tıp dergisinin son sayısında, ilaç sanayinin, erkeklerde iktidarsızlığa son veren Viagra hapının benzerini kadınlar için üretebilmek ve kazançlı bir alan yaratabilmek amacıyla, 6 yıldır 'kadında cinsel iktidarsızlık' kavramını ortaya attığı iddia edildi.

• Zararlarına her gün bir yenisi eklenen sigaranın, kadınlarda dudak çevresi kırışıklıklarına yol açtığı ve en çok kılcal damarları etkilediği bildirildi.

• Boston'daki Kadın Hastanesi'nde yapılan bir araştırma sonucu uzun süreli depresyon geçiren kadınların, menopozun ilk evresine erken girme risklerinin bulunduğu bildirildi.

• İstanbul Tıp Fakültesi Endokrinoloji Bilim Dalı çalışma grubunca, 100 kişi üzerinde yapılan araştırma Türk kadınının D vitamini eksikliği çektiğini, güneşten yararlanmayı bilmediğini ortaya koydu.

• Kadınlarda görülen kanserlerin beşte birini oluşturan meme kanserinin oluşumunda kiloların ciddi etkisi olduğu bildirildi. Fazla kilolar, menopoz döneminden sonra meme kanseri riskini 2 kat artırıyor. Araştırmalar, et ve süt ürünleri gibi gıdaların fazlaca tüketimiyle meme kanseri arasında bir ilişki olduğunu gösteriyor.

• Prof. Dr. Şükran Şahin, kadınların sancıdan korktukları için sezaryen doğumu tercih ettiklerini söyledi. Şahin, ağrısız doğum anlamına gelen 'Kybele' yönteminin halk arasında yeterince bilinmemesi nedeniyle, normal doğum yapabilecek kadınların da sezaryen yöntemine başvurdıklarını belirtti.

• Menopoz döneminde birlikte verilen iki ayrı hormonun kadınlarda, tedavi sonrası meme dokusunu yoğunlaştırdığı tespit edildi. Bu yoğunlaşma, göğüs kanserinin ilk işareti olarak biliniyor.

• İstanbul Kadın Kuaförleri, Manikürcüleri, Güzellik Uzmanları Odası, kuaförlerde verilen hizmetin insan sağlığıyla yakından ilgili olduğunu belirterek denetimlerinin artacağı ve belli standartlara

uyan kuaförlere 'mavi bayrak' kalite belgesi verileceğini belirtti.

• ABD'nin Denver kentinde yapılan Amerikan Bilimsel Gelişme Birliği'nin (AAAS) yıllık toplantısında konuşan bilim adamları, kadınlara östrojen verildiğinde beyinlerinin belirli merkezlerinde bulunan ve ağrı algılanmasıyla ilgili olan sinir hücrelerinde değişiklik gözlemlendiğini, bunun sonucunda kadınların ağrı hissinde azalma olduğunu belirttiler.

• Danimarka'nın Aarhus Üniversite Hastanesi'nden bilim adamlarının yaptığı bir araştırma, günde 8 fincandan fazla kahve içen hamile kadınlarda ölü doğum yapma riskinin iki katına yükseldiğini ortaya çıkardı.

• Prof. Dr. Mehmet Çolakoglu, televizyondan yayılan radyasyonun anne karnındaki bebeğin kromozom yapısını bozarak gelişimini olumsuz yönde etkileyeceğini kaydetti. Kromozom bozuklukları, sakat bebek doğumunun en önemli nedeni sayılıyor.

• Kadınlar hamilelikleri boyunca tatlı ve ekşi yiyeceklerin yanı sıra kireç, toprak, diş macunu ve nişasta gibi maddelere de aşeriyorlar. Evli kadınlarla yapılan bir araştırmada, katılımcıların yarısından fazlası "hamilelerin aşerdikleri her şeyi yemesi gerektiğine" inanıyor; ancak uzmanlar bunun sağlığa zararlı olabileceğini söylüyor.

• Ayaküstü beslenme ve televizyon karşısında uzun süre hareketsiz oturma, şişmanlık riskini üçe katlıyor, şeker hastalığı olasılığı ise iki katına çıkıyor. Yemeklerden sonra mutlaka yürüyüş yapılması öneriliyor.

• Dünya Sağlık Örgütü'nün yaptığı Sağlık ve Sağlık Sistemleri Uygunluğu Araştırması, Türk halkında en yaygın görülen rahatsızlığın sırt ağrısı ve bel fıtığı olduğunu ortaya koydu. Araştırmaya katılanların yüzde 42,6'sı kadın.

• İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde yapılan bir araştırmanın sonucuna göre, Türk kadını güneşten yararlanmayı bilmediği için D vitamini eksikliği çekiyor. Başı açık kadınların yüzde 44'ü, örtünen kadınlarınsa yüzde 100'ü D vitamininden yoksun.

kadınlar! sağlığınızın değerini bilin!

Birçok kadın, çocuğunun ya da eşinin sağlığı için gösterdiği özeni kendinden esirgiyor. Yaşamın yoğun temposu içinde sağlıklı olmak ve sağlıklı kalmak için fazla çaba sarf etmiyor çoğu kadın. Oysa her şeyin başı sağlık! Kadınların, kadın hastalıklarını bilmesi ve bunlara karşı önlem alması gerekiyor. Acıbadem Hastanesi kadınları uyardı:

* kansızlık deyip geçmeyin!

Vücudumuza gerekli oksijenin taşınması, hemoglobin adlı bir protein yoluyla gerçekleşir. Hemoglobin miktarındaki azalma kansızlığa neden olur. Demir eksikliği de öyle. Demir eksikliği, doğum döneminde, sıklıkla adet gören kadınlarda görülür. Aşırı kanama, adet uzun sürmesi, birden fazla doğum gibi durumlarda kadınların kendilerine daha çok dikkat etmesi gerekir. Kansızlık kendini; halsizlik,

çabuk yorulma, çarpıntı, nefes darlığı gibi belirtilerle gösterir. Bazen de saç dökülmesi, tırnaklarda incelmeye, ağız kenarında yaralar gibi belirtiler gözlenir. Bu tür yakınmalar olduğunda uzman bir hekime başvurulması gerekir.

* smear testiyle hayat kurtarın

Rahim ağzı kanserinin erken tanısı, 6 ayda bir yapılacak pap-smear testiyle sağlanabilir. Düzenli olarak smear testi ve HPV taraması yaptıran kadınlar arasında rahim ağzı kanseri görülme sıklığı azalmıştır. Erken yaşta cinsel ilişki, çok eşlilik, çok doğum yapmış olmak, sigara kullanmak ve beslenme yetersizliği, C ve A vitamini eksikliği gibi faktörler bu kanser türünün oluşmasında etkili rol oynar. Korunmanın temel yolu, erken tanı ve tarama yöntemlerinin düzenli uygulanmasından geçer. İlk cinsel ilişki yılından başlayarak, 1-2 yıl aryla vajinal smear araştırmaları yapılmalıdır.

* tiroid hastalıklarını önemseyin

Gırtlığın ön tarafında bulunan tiroid bezi, salgıladığı hormonlarla vücuttaki tüm organların işleyişini etkiliyor. Tiroid bezinin çalışmasını bozan; kalıtım, mikroplar, iyot eksikliği ya da fazlalığı, radyasyon, kullanılan ilaçlar ve kanser gibi faktörlerdir. Tiroid hastalıkları kadınlarda daha sık görülür. Boynun ön kısmında bir şişlik ve nadir olarak ağrı, boğazda baskı hissi, ses kısıklığı belirtileri görüldüğünde hekime başvurulmalıdır.

* diyabete karşı önlem alın

Ülkemizde 2,5 milyon diyabetli var; gizli diyabetlilerle birlikte bu sayı 5 milyonu buluyor. Diyabete kalıtımın yanı sıra çevresel etkenler de rol oynuyor; hareketsizlik ve sağlıksız beslenme gibi. Çağımızın hastalıklarından biri olarak kabul edilen diyabete karşı önlem almanın yolu ise her gün yarım saat yürümek ve dengeli beslenmek.

* rutin kontrollerinizi ihmal etmeyin

Üreme çağından başlayarak her kadının düzenli kontrollerden geçmesi gerekiyor; özellikle 40 yaş ve üzeri kadınlar. Bu yaş grubundaki kadınlarda genital kanserler, meme kanseri, kalp ve damar hastalıkları ve kemik kaybı gözlenmeye başlıyor. 40 yaşından sonra her kadının yılda bir kez mamografik incelemesinin yapılması şart.

* sağlıklı beslenin

Kadınların sorunlarından biri de kilolar! Bu yüzden sık sık diyetlere başvuruluyor. Ancak diyetisyen uzmanlara göre, diyet listeleri verilmek istenen kilo miktarına göre planlanmalı. Her besin grubundan düzenli olarak gıda tüketilmesi gerekiyor. Meyve ve sebze tüketiminin pek çok hastalıktan korunmada olumlu etkileri bulunuyor. Bol bol su içmek de kilolardan kurtulmanın yollarından biri.

* menopoza teslim olmayın

Menopoz, bir kadının yaşamındaki en önemli dönüm noktalarından biridir. Kadının fiziksel sağlığı üzerine etkilerinin yanı sıra ruhsal açıdan da bazı sorunlar yaratan bu süreç bazen 5 yıl sürebiliyor. Psikolojik olarak, çocuk doğurma ve büyütme yeteneğinin kaybı olarak yaşanıyor bu sorunlar. Östrojen eksikliğinin doğrudan psikolojik bozulmaya yol açmadığını söyleyen uzmanlar, bu hormondaki azalmanın ateş, terleme, baş dönmesi, çarpıntı gibi şikayetlere neden olduğunu belirtiyor. Menopoza girmeden önce de başlayabiliyor bu tür yakınmalar. Kadınlarda gerek bedensel gerekse ruhsal sorunlara neden olan menopoz döneminde uzman yardımı alınması gerekiyor.

NOVARTIS

NOVARTIS ÜRÜNLERİ

Sağlık hizmetleri alanında dünya lideri olan Novartis, 1997 yılının Mayıs ayında Türkiye’de resmen faaliyete geçti. Ciba ile Sandoz gibi iki dev şirketin 1996 yılı sonunda birleşmesiyle doğan Novartis’in merkezi İsviçre’nin Basel kentinde bulunuyor.

Novartis için araştırma ve geliştirme temel bir önceliktir ve gen teknolojisi başta olmak üzere geleceğe yönelik araştırma ve geliştirme alanlarında uzun vadeli yatırımlar yapmıştır. Yılda ortalama 4.2 milyar İsviçre Frangı tutarında araştırma bütçesiyle Novartis, benzer çalışma alanlarında dünyanın en büyük AR-GE yatırımı yapan kuruluşların önde gelenlerindendir.

Stanford ve MIT Üniversiteleri gibi dünyanın en saygın akademik araştırma merkezleri ve biyoteknoloji ihtisas kuruluşları ile yoğun işbirliği içinde olan Novartis’in kendi bünyesindeki araştırma merkezlerinde de biyo-enformatik ve genomik alanlarında ileri teknolojiler ve yüksek verimli inceleme yöntemleri uygulanıyor.

Türkiye’de 1997 yılında resmen faaliyete geçen Novartis, ülkemizde biri Levent biri de Bakırköy’de olmak üzere iki ilaç fabrikası ile iç piyasa için olduğu kadar başta İsviçre olmak üzere pek çok Avrupa ülkesi, Özbekistan, Çin Halk Cumhuriyeti, Japonya, Filipinler, Orta ve Güney Amerika ülkeleri, Ortadoğu ülkeleri, Mısır, Güney Afrika gibi ülkelerin de içinde bulunduğu 40’tan fazla ülke için de üretim yapmaktadır. Novartis Türkiye’nin 2002 yılında gerçekleştirdiği ihracat yaklaşık 20 milyon İsviçre Frangıdır.

Novartis çevre koruma alanındaki titizliği ve kültür-sanat etkinliklerine verdiği önemle de öne çıkmaktadır. ISO Çevre Teşvik Ödülü’nü üst üste iki yıl alan Novartis, İstanbul Festivaline sürdürdüğü katkılarla da yaratıcı değerlerin, sanatın yaygınlaşmasına verdiği önemi kanıtlamaktadır.

Toplumsal kalkınmanın bilimsel düzeydeki gelişimle paralel gittiğine inanan Novartis, ülkemizde bilimsel araştırmaları teşvik etmek ve sayılarını artırmak amacıyla ödüllü programlar düzenlemektedir. Novartis Farmakoloji Dalı Araştırma Ödülleri ve Farmasötik Teknoloji Araştırma Ödülleri adlı iki yılda bir düzenlenen programlarla Türk ilaç biliminin gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Novartis yine aynı amaçla 1998 yılından itibaren her yıl beş araştırmaya Farmakoloji Dalı Araştırma Desteği vermektedir.

Novartis Türkiye son yıllarda uluslararası klinik araştırmalarda aktif rol alıyor. 1993 yılından bu yana toplam 167 merkezde 37 projeyi yaşama geçiren Novartis Türkiye, 2000 yılı sonunda ABD, Avrupa ülkeleri, Çin ve Avustralya’nın üye olduğu ve

klinik araştırmalar yapan ülkeleri buluşturan “International Clinical Research Organization” adlı kuruma dahil edildi. 2001 yılı performans değerlendirmesinde Novartis Türkiye tüm Novartis şirketleri arasında beşinci oldu.

Novartis’in amacı, yenilikçi ürünleriyle yaşam kalitesini artırmak, yaşam süresini uzatmak ve yaşam kurtarmaktır. Hedefi, insan sağlığı ve yaşam kalitesi için yenilikçi araştırmalarla yeni ürün ve hizmetler üretmektir.

NOVARTIS’İN KELİME ANLAMI

Novartis, Latince kökenli Nova (yeni) ve Artes (bilgi ve deneyim birikimi ile elde edilmiş başarıma gücü) kelimelerinin birleşmesinden oluşuyor. Bu isim şirketin yenilikçi ve atılgan kişiliğini, geçmişten aldığı deneyimle pekiştirdiğini vurguluyor.

NOVARTIS ÜRÜN YELPAZESİ

Novartis Türkiye’de faaliyetlerini sağlık alanındaki şu sektörleriyle sürdürmekte: İlaç, Consumer Health, Ciba Vision ve Veteriner İlaçları.

İlaç Sektörü

İlaç sektöründe Novartis uzmanlığı, organ nakli, immünoloji, merkezi sinir sistemi rahatsızlıkları, romatizma/kemik hastalıkları ve hormon replasman tedavisi, onkoloji, hematoloji, dermatoloji, kardiyoloji, diyabet, metabolik ve solunum sistemi hastalıkları ile oftalmoloji alanında odaklanıyor.

Consumer Health Sektörü

- OTC Bölümü
Soğuk algınlığı, alerji, ağrı, ateş, vasküler ve gastroenterolojik bozuklukların tedavisinde kullanılan ilaçları bünyesinde barındırıyor.
- Medikal Beslenme Bölümü
Beslenme ihtiyaçlarını enteral yoldan tam olarak sağlayamayan hastaların beslenmelerini ve nekahat döneminde yaşamlarını sürdürmelerini sağlayan beslenme ürünlerini ve medikal malzemelerini sunuyor.

Ciba Vision Sektörü

Ciba Vision Sektörü, kontakt lens, lens bakım ürünleri göz cerrahisi pazarında faaliyet gösteriyor.

Veteriner İlaçları Sektörü

Tavukçulukta, sığır ve koyunlarda sağlık ve verimliliğe yönelik kullanılan ilaçların yanı sıra karasinek ve haşerelerle mücadele için kullanılan ilaçlar sunuyor.

Cahide

6. Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali'nde

ne son ne başlangıç
ne içeri ne dışarı
oradaydık
o taştan dünyanın ortasında
yollarımız uzadıkça
annemizin dövmeleri kararmakta

Béjan Matur
"Rüzgâr Dolu Konaklar"